

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Dez

FLACARA

Nr. 23 (96) - 1 decembrie 1956

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Dez

- Îți place la noi, la cămin?
- Mai întrebil!
(Căminul de zi al fabricii de hârtie „Comuna din Paris”-Piatra-Neamț.)

Fotografie de S. STEINER

COPERTA I: Dans popular albanez în interpretarea unor soliști ai Ansamblului de cîntece și dansuri al Armatei populare albaneze.

Fotografie de A. RIUMKIN (Moscova)

COPERTA a IV-a: Doi dintre „artiștii” Circului „Aeros” din R. D. Germană, care va veni curînd în țară.

SFÎRȘIT ȘI ÎNCEPUT DE AN

Zilele acestea, de început al iernii și de sfârșit al anului, sînt zile de febrilă activitate în toate domeniile. Se încordează forțele muncitorilor din fabrici și uzine, și în luna ce a trecut au simțit din nou grija partidului și a guvernului, exprimată prin mărirea salariilor minimale și instituirea alocației lunare pentru copii; cele ale țăranilor muncitori care, terminînd muncile agricole de toamnă, se pregătesc pentru viitoarea campanie de primăvară; ale intelectualității noastre, ce-și slujește poporul prin întreaga sa creație; ale tineretului studios, care, pregătindu-se intens pentru sesiunea de examene, demască prin munca sa și prin cuvîntul său viguros rostit, calomniile și minciunile sfruntate ale officinilor de propagandă imperialistă. Crește activitatea politică a maselor, care iau atitudine deschisă și participă activ la toate acțiunile, începînd cu ajutorarea poporului-frate maghiar, continuînd cu studierea documentelor Adunării Generale a O.N.U. și sprijinirea poziției delegației R.P.R. în această organizație, și pînă la înfierarea acțiunilor agresive anglo-franco-israeliene împotriva Egiptului.

Într-un cuvînt: activitate clocoțitoare pe toate tărîmurile. O nouă mașină de înaltă productivitate, un nou produs de larg consum, o nouă carte, un nou spectacol de balet pe un libret românesc, o nouă premieră teatrală... Și peste tot, în frunte, clasa muncitoare, condusă de partid.

Zeci și zeci de întreprinderi din toate ramurile industriei și-au îndeplinit planul anual înainte de termen. Minerii de la exploatarea de minereuri nemetalifere din Brezoi, Harghita și Cluj, constructorii de tractoare de la „Ernst Thälmann”, constructorii de nave de la Șantierul naval „23 August”

din Constanța, muncitorii forestieri de la Combinatul „Bernat Andrei” din Vatra Dornei, muncitorii chimisti de la uzinele de îngrășăminte chimice „Petru Poni” din Valea Călugărească, textiliștii de la „Tricotajul Roșu” din București, muncitorii din fabricile de produse alimentare „Grivița” (București), „Munca” (Constanța), „Dezrobirea” (Or. Stalin) și zeci de alte colective de muncă au raportat cu mîndrie partidului și întregului popor muncitor că și-au îndeplinit înainte de termen planul anual. Iar acele colective ce se află rămase mai în urmă se străduiesc să-i ajungă pe fruntași.

Lucrătorii din comerțul de stat pot mărturisi că rar le-a fost dat să cunoască atîta aflus de cumpărători ca în aceste zile. Desigur că mai există încă unele — din ce în ce mai puține — compartimente în care cantitățile de produse nu pot satisface cererile în perma-

Anul acesta vom putea consuma și sarmale conservate, produse la fabrica de conserve „Grivița” din București. Desigur că sarmalele nu constituie unica preocupare a colectivului acestei fabrici. Muncitorii de aci produc nenumărate sorturi de conserve de carne, legume și fructe. Și ei se mîndresc cu faptul că planul valoric global al întregii fabrici pe anul 1956 a fost îndeplinit încă de la 4 octombrie.

Mărfuri bune, sortimente bogate, afluență de cumpărători. Acestea caracterizează magazinele noastre de textile, confecții și încălțăminte, în aceste zile.

nentă creștere ale consumatorilor. Dar dacă vizităm halele de carne ale Capitalei, dacă trecem prin magazinele de confecții și textile, de încălțăminte și de articole de uz casnic, constatăm nu numai existența unor mari stocuri de mărfuri, dar și creșterea sortimentelor, îmbunătățirea calității lor etc.

Fără a polei realitățile, fără a

ignora greutățile, privim cu mîndrie la toate realizările de pînă acum și ne pregătim cu tenacitate pentru altele și mai mari.

Sîntem gata să încheiem cu noi victorii un an și să ne avîntăm cu și mai mult elan în cel ce urmează.

Fotografii de E. IAROVICI și S. STEINER

ULTIMUL VAS PLECAT DIN PORT-SAID

Peste puțin timp, „Constanța” va ridica ancora. Pe puntea de comandă, tov. Adrian Serescu așteaptă ordinul de plecare.

Constanța, 15 noiembrie. Acostat la cheiul danei 6, cargobotul sub pavilion românesc „Constanța” încarcă mărfuri pentru Grecia. Burnița de toamnă și ceața deasă, care acoperă aproape jumătate din suprastructura vasului, nu împiedică operațiunile de încărcare. Peste câteva ore „Constanța” va ridica ancora pentru Pireu.

În cabina sa, comandantul vasului, Adrian Serescu, ne vorbește despre ultima cursă: drumul dintre Port-Said și Constanța, făcut cu câteva zile în urmă. Vasul pe care-l comandă a fost ultimul vapor care a părăsit Canalul de Suez, înainte de începerea tihărescului atac dezlănțuit cu atita furie împotriva Egiptului de forțele militare anglo-franceze.

ULTIMA ZI LA PORT-SAID

„Ultima zi a lunii octombrie — ne poveste comandantul vasului românesc — s-a marcat la Port-Said printr-o agitație oarecum neobișnuită. Pe de o parte, autoritățile egiptene luaseră măsuri de apărare: camuflaj, alarme preventive și amenajarea de adăposturi; pe de altă parte, însă, mulți egipteni nu credeau că atacanții, călcând orice reguli ale omeniei, se vor năpusti cu toată furia asupra țării lor. Dar naivii și-au dat curînd seama că se înșală; aceasta s-a petrecut atunci cînd ultimele vase comerciale engleze au început să părăsească în grabă Canalul de Suez. În același timp, nici un singur vapor nu mai intra în Canal. Se simțea în atmosferă apropierea agresiunii.

În această situație, la unul din cheiurile Port-Saidului se găsea și vasul „Constanța”. În magazilele vaporului se încăreau mărfuri: iută, ulei, piel tăbăcite, cauciuc — în total 600 tone de mărfuri, care trebuiau să fie transportate la Constanța. Din oră în oră, în urma ultimatumului anglo-francez, situația devenea mai precară; ultimele vase se refugiau, iar rămînerea în Canal era primejdioasă. Spre seară, apropierea atacului era evidentă. Posturile de pază și vamă de la fiecare vas fuseseră abandonate de polițiștii și vameșii egipteni, care plecaseră să se înarmeze, pentru a putea răspunde unui eventual atac. În asemenea condiții, era și firesc ca operațiile de încărcare ale vasului românesc să meargă greu. Pentru a le urgenta, întregul echipaj a pus umărul și, ajutînd pe docherii din Port-Said, au reușit să încarce vasul și să pornească cu toate mașinile sub presiune spre ieșirea din Canal.

Am fost ultimul vas care a părăsit Canalul de Suez. Era ora 7 și jumătate seara, — ne-a spus în continuare comandantul „Constanței”. — O întîrziere de 2 ore ne-ar fi putut costa mult!”

PRINTRE PORT-AVIOANE ȘI DISTRUGĂTOARE

...31 octombrie, ora 9 seara. Vasul „Constanța”, în drum spre patrie, la 15-20 mile de coasta egipteană, intră într-o nouă zonă: zona de atac a flotei anglo-franceze, aflată în această parte a Mediteranei. Cargobotul românesc înaintează — mai mult se strecoară — printre port-avioane și distrugătoare. Prin morse l se ia interogatoriul. Momentele acelea coincid cu dezlănțuirea atacului asupra Egiptului. De pe puntea „Constanței” marinarii romîni și-au putut da seama de grozăvia bombardamentului deschis din aer și de pe mare. Gîndul lor se îndrepta către victimele agresiunii, oamenii simpli egipteni, de care se despărțiseră doar cu câteva ore în urmă. Pe punțile celor două vase port-avion era un permanent „du-te-vino” al avioanelor și elicopterelor militare. Escortat pînă aproape de Cipru de două distrugătoare engleze, vaporul românesc a continuat să înainteze.

PE BORDUL NAVEI ROMÎNEȘTI

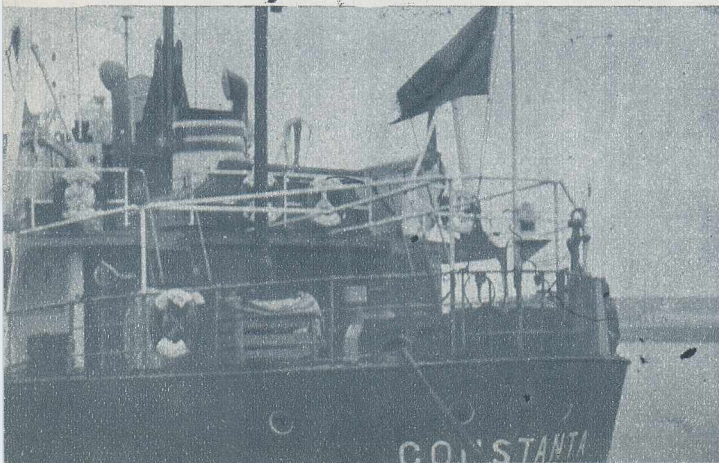
Indignarea celor 23 oameni de pe bordul vasului „Constanța”, începînd cu comandantul și pînă la ultimul dintre marinari, nu mai cunoștea margini. Chiar după ce depășiseră zona primejdioasă cei ieșiți din serviciu stăteau cu rîndul în jurul telegrafistului Soreșcu, ascultînd vești radiodifuzate asupra atacului banditesc. Iar comentarea știrilor auzite se transforma în adevărate sedințe de înfierare a cruzimilor dezlănțuite împotriva unui popor pașnic, asupra unor oameni pe care mulți dintre ei, vechi marinari, îi cunoscuseră atît de bine.

Timp de șapte zile, cît a durat drumul spre țară, pe vas nu s-au discutat alte probleme. Tot în largul Mării Negre s-a ținut și ședința de sărbătorire a zilei de 7 Noiembrie. Cu acest prilej marinarii romîni au înfierat o dată mai mult atacul banditesc asupra Egiptului, săvîrșit de imperialiștii anglo-francezi și slugile lor israeliene. N-a rămas om pe vas care să nu-și exprime indignarea. A doua zi, vasul a ancorat în portul Constanța.

F. URSEANU

Fotografiile autorului

Vasul „Constanța” în rada portului al cărui nume îl poartă.

POPOA

În fața ambasadei irancize s-au adunat numeroși moscoviți într-un miting spontan, pentru a protesta împotriva agresiunii anglo-franco-israeliene în Egipt.

R.P. ROMÎNA

Un aspect de la Adunarea reprezentanților oamenilor muncii din Capitală, în cadrul căreia a fost înfierată agresiunea imperialistă împotriva Egiptului.

Iată-i pe minerii din Drenberg votînd textul unei moțiuni de protest adresată guvernului, prin care-și exprimă indignarea față de agresiunea împotriva Egiptului.

Trupe din cadrul forțelor internaționale de poliție O.N.U. sosind în Egipt.

RELE NU IARTA!

ANGLIA

Londra, Trafalgar Square. Miting de protest împotriva guvernului. „Legalitate, nu război” și „Puneți capăt războiului” — iată ce au cerut demonstranții.

R.P. CHINEZA

Poporul chinez își exprimă solidaritatea cu lupta dreaptă a poporului egiptean.

„Ne acuzați de atacuri aeriene barbare împotriva orașelor și satelor egiptene. Atacurile noastre aeriene asupra aerodromurilor și altor obiective militare au fost efectuate cu respectarea celor mai stricte măsuri de precauție pentru ca pierderile omeniești să fie minime” — afirma recent primul ministru britanic Eden, într-un mesaj adresat lui N. A. Bulganin. Privind această fotografie, care reprezintă orașul Port-Said după bombardarea sa de către forțele aeriene anglo-franceze, mai este oare nevoie de vreun comentariu cu privire la adevărul celor afirmate de primul ministru britanic?

A 20-A ANIVERSARE A CONSTITUȚIEI SOVIETICE

Dreptul la învățătură este consacrat prin articolul 121 din Constituția U.R.S.S. Dintr-o țară cu o populație în cea mai mare parte analfabetă, Uniunea Sovietică a ajuns să ocupe astăzi primul loc din lume în ce privește învățămîntul. Astfel, numai în învățămîntul mediu și superior studiază aproximativ 4 milioane de persoane. Monumentala Universitate „Lomonosov” din Moscova (în fotografie) este unul dintre cele mai mari edificii din lume destinate învățămîntului superior.

Sîntem în pragul anului 1957, anul sărbătoros în care muncitorii de pretutindeni vor prăznui, alături de frații lor sovietici, aniversarea a patruzeci de ani de la Marea Revoluție, începutul erei de eliberare a popoarelor de sub jugul exploatării, hotărînd înălțat între vremuri pe veci apuse și răsăritul unei lumi noi, înfrumusețarea visurilor de milenii ale omenirii, model și îndrumător pentru lupta celor care mai trăiesc în asuprire, stîndard înălțat pe întia baricadă biruitoare a proletariatului, pavăză a păcii și a prieteniei pe frământata noastră planetă.

Pașii gigantici pe care i-au făcut popoarele sovietice în acești ani, sub semnul învățăturii patriotice socialiste, pașii hotărîtori pentru soarta propriilor lor popoare pe care i-au făcut și îi fac oamenii de pretutindeni în frunte cu clasa lor muncitoare, sub semnul internaționalismului proletar și cu ajutorul celor care azi construiesc comunismul, prestigiul și autoritatea pe care le-au cucerit în lumea întreagă, principiile care stau la temelie orînduirii socialiste, toate acestea fac ca cele patru decenii de la Marea Octombrie să cîntărească în balanța istoriei cît veacuri și veacuri din trecut.

La mijlocul acestui răstimp, acum douăzeci de ani, oamenii sovietici și-au dăruit Legea Fundamentală a statului lor, Constituția. În ea erau consacrate victoriile

GA ÎNTR-O STA

de Marcel BRESLAȘU

dobîndite în anii construcției pașnice, după nimicirea dușmanilor dinăuntru și dinafară. Ca un bun gospodar, omul sovietic făcea bilanțul agonisitei sale morale și materiale și pe temelul lui își trasa calea înainte. După alți douăzeci de ani — însingerați și ei de un război de cîmpire imperialistă — Uniunea Sovietică și toți prietenii ei pot privi cu bucurioasă mîndrie la înflorirea patriei, la fericirea cetățenilor ei, la drumul parcurs și la perspectivele mărețe ce se deschid pentru înfăptuirea comunismului.

Ca într-o strălucitoare oglindă se răsfrîng în paginile Constituției din 1936 premisele realizărilor de astăzi. Numai că imaginea răsfrîntă s-a amplificat, în toate dimensiunile ei, și principiile enunțate, în paginile puține ale acestei monumentale opere, sînt ilustrate de izbînzi tot mai răsunătoare în toate sectoarele vieții de stat și a celei a fiecărui om. S-ar putea înserie ca marginalii la fiecare articol în parte, la capitolul drepturilor cetățenești, cifrele și datele care marchează progresul înregistrat — de la condițiile de salarizare și pensionare la normele zilei de muncă, la concediile pentru naștere, la învățămîntul de bază extins la zece ani...

Cel care scrie aceste rînduri a avut de curînd prilejul să vadă toate aceste lucruri — și multe altele — călătorînd prin uriașa Uniune Sovietică, descifrînd cu ochii încîntați, și nu arareori uimiți, traducerea în mii și mii de chipuri ale vieții, a învățăturii Marelui Lenin, așa cum le statornicește Constituția întîiului stat socialist din lume.

El a întîlnit pretutindeni prieteni ai patriei și ai poporului său, de la rectorii de universități și studenții din Moscova sau Leningrad, pînă la muncitorii Combinatului de textile din Tașkent sau cei ai colhozului de bumbac de pe Sir-Daria. De copii din creșe pînă la unchișii pe prispa caselor, a văzut înălțătoarea condiție umană pe care o chează — așa cum spune art. 1 al Constituției — statul socialist al muncitorilor și țăranilor.

Planificarea economiei sovietice duce la succese ce creează condițiile unei continue creșteri a nivelului de trai al celor ce muncesc. Numai în comparație cu anul 1940, în anul acesta producția industriei constructoare de mașini și cea a industriei de prelucrare a metalelor au crescut de 5 ori. Din ce în ce mai mulți oameni sovietici au automobile proprii. Iată, parcate în fața minei „Vorovski”, regiunea Rostov, limuzine personale ale minerilor.

Statul sovietic asigură dreptul la muncă al cetățenilor, prin creșterea necontenită a mijloacelor de producție. Alături de noile fabrici, uzine, hidrocentrale etc., ce se construiesc, o mare atenție se acordă și valorificării uriașelor întinderi de pământ nefolosite în trecut. Numai în 3 ani au fost date agriculturii peste 35 de milioane hectare de suprafețe destelinite. În fotografie: unul dintre primele detașamente de voluntari plecați din regiunea Kiev pentru a valorifica pământurile virgine.

ALUCITOARE OGILINDA

În toate orașele și satele din U.R.S.S. există case de nașteri care asigură femeilor cea mai bună îngrijire. Încă un nou-născut a sporit numărul membrilor colhozului „Cea-paev” din regiunea Belgorod. Fericitul părinte își ia acasă copilul și soția.

O nouă Casă de cultură a fost construită recent pentru colhoznici, în satul Kahati din Republica Sovietică Socialistă Gruzină.

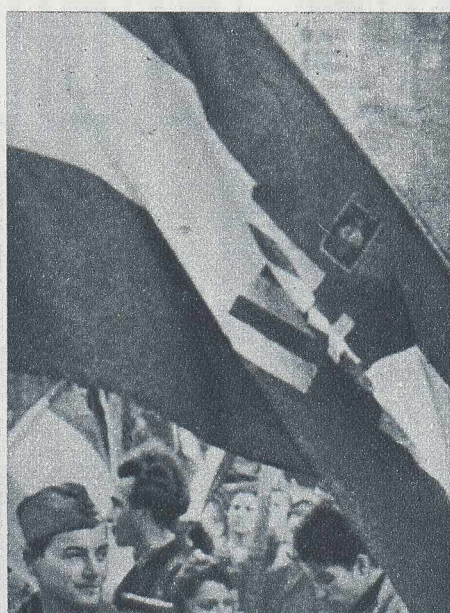
În medallion: elegantul sanatoriu „Thaltubo” care face parte din imensa rețea de sanatorii, case de odihnă și cluburi puse la dispoziția oamenilor muncii, în virtutea articolului 119 din Constituție ce prevede dreptul la odihnă al cetățenilor U.R.S.S.

Articolul 120. Cetățenii U.R.S.S. au dreptul la asigurarea materială la bătrânețe... Primind cu bucurie noua lege a pensiilor, care asigură o creștere a nivelului de trai al pensionarilor, muncitoarele mai în vârstă de la Combinatul textil „Triohgornaia Manufactura” din Moscova calculează ce indemnizație lunară le va reveni acum, când după ani de muncă cinstită vor ieși la pensie.

Tot distrugere asasinat

Întregul uriaș aparat de propagandă al burgheziei reacționare, încercînd să acopere caracterul fîlhăresc al agresiunii anglo-franco-israeliene împotriva Egiptului, prezintă pe planul doi, ca mai puțin importante, evenimentele din Orientul Mijlociu. În schimb, presa și radioul din solda imperialismului continuă să se ocupe pe larg de tragicele evenimente ce au avut loc la sfîrșitul lunii octombrie și începutul lui noiembrie în Ungaria. Dar valului de minciuni ce fîșnesc din rotativele și din difuzoarele oficinilor propagandei imperialiste li se opune digul adevărului: Ungaria a fost teatrul unei sîngeroase contrarevoluții, la organizarea și susținerea căreia cercurile imperialiste apusene și-au dat toată contribuția. Fotografurile alăturate, reproduse din diferite reviste occidentale, arată și ele destul de clar ce a făcut și ce feluri a urmărit contrarevoluția în Ungaria.

Unul din posturile de radio care, aduse în Ungaria de fasciștii veniți din Apus, au lansat torente de minciuni și îndemnuri la crimă (stînga). Și iată, exprimat cu claritate, țelul bandiților fasciști: restaurarea Ungariei horthyste. Fotografia, apărută în revista „Paris-Match”, ne arată un grup de rebeli purtînd steagul vechiului regim horthyst cu „Crucea de Lorena”. Privind această fotografie, te mai poți îndoi de scopul pe care l-a urmărit contrarevoluția ?! (dreapta).

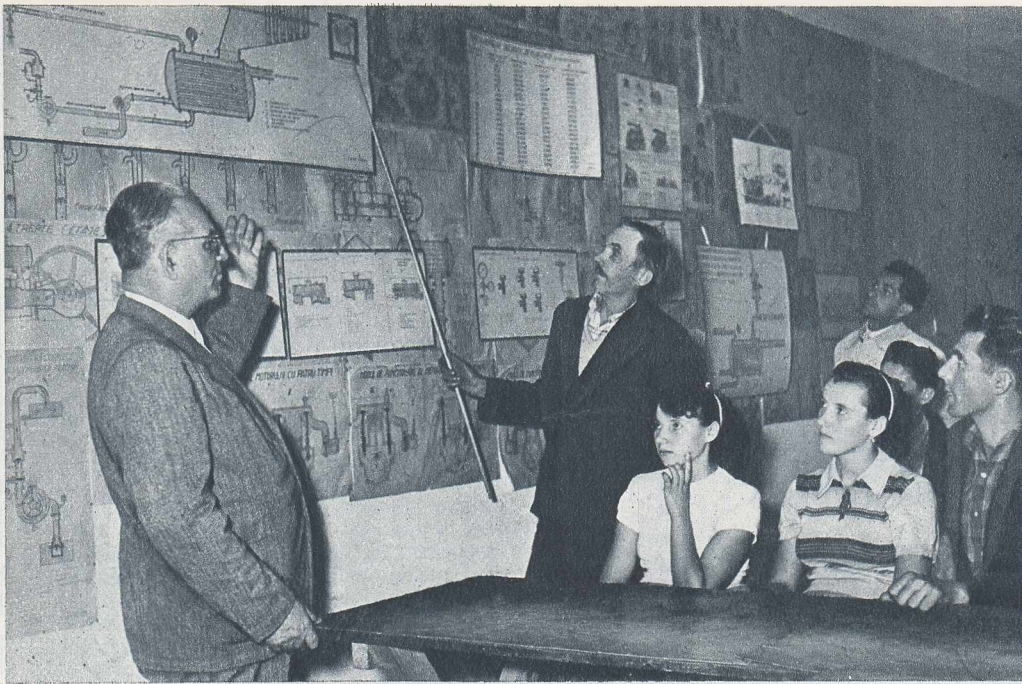
Femei și copii lipsiți de apărare, aruncați în brațele desperării și dezorientării, gonind în neștire, cu căruțele, pe drumurile pustii de țară... Iată încă unul dintre cele mai tragice aspecte înfîlnite în zilele negre ale contrarevoluției.

Presa burgheză crede că-și poate înșela cititorii. „Wiener Illustrierte”, de pildă, publică fotografia unui rebel care a spînzurat de un felinar... un bust de ipsos. Dar nu cu asemenea „glume” s-au îndeltnicit bandele contrarevoluționare...

...Nu statuete de ipsos au distrus vandali contrarevoluționari, ci imobile pașnice de locuit, mașini, bunuri de tot felul aparținînd poporului muncitor...

În băncile școlărești se așază, în fiecare după-amiază, „copiii” — cum le zice profesorul celor 155 de elevi care urmează unul din cele trei cursuri predate de maestrul Adam: mașini cu aburi, motoare cu explozie și turbine cu aburi. „Copiii” — care numără 19 ori 40 de ani, sau chiar mai mult de cât atât — li se pare firească vorba maestrului și, fără să se simtă stînjiți de vîrsta lor, stau atenți în bănci, ca școlarii, sorbind cu nesăț cuvintele profesorului lor. Sînt aci frații Iosif și Adalbert Burianek, fochiști de la fabrica de motoare, Nicolae Stoian, turnător, Ion Cercel, de la distileria din „Margina” și alții.

Profesorul reșițenilor

Printre ceilalți meșteri făurari din Reșița, ca o rotiță mică dar însemnată în marele mecanism al Combinatului Metalurgic, își duce cu modestie munca și maestrul Adam Nicolae, șeful centralei electrice din acea parte a orașului denumită de localnici „Grebla-Velox”. Maistrul sau profesorul, cum îi zic de mulți ani muncitorii, pe lângă munca de conducător tehnic al centralei electrice, și-a luat în mod voluntar și sarcina de a educa noile cadre tehnice, de a ajuta pe tineri și vîrstnici, deopotrivă, să dezlege tainele mecanicii și ale electricității. Așa a luat ființă acolo, la centrala din „Grebla-Velox”, școala de calificare prin care au trecut, în cursul anilor, mii de oameni cărora maestrul Adam Nicolae le-a împărtășit cunoștințele și experiența lui, singura bogăție ce-a posedat-o în trecut — după cum se exprimă chiar el.

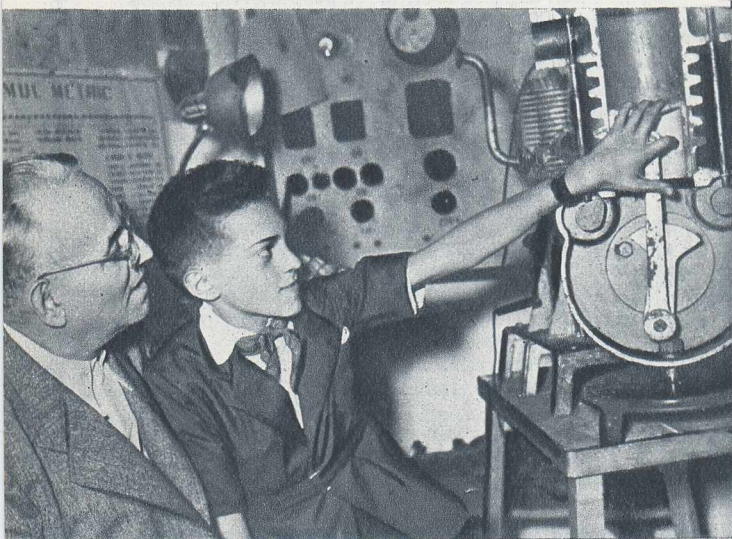
Virgil LAZĂR

Fotografii de S. STEINER

S-ar mai putea scrie multe rînduri despre elevii lui Adam Nicolae. Și despre Ion Daula de la sfatul popular, care bate-n fiecare zi cale de cîțiva kilometri ca să vină la cursuri, și despre milițianul Nicolae Pasca, care nu pierde o lecție, dar mai ales despre Virgil, un puști de vreo 11 ani care, de la școala elementară fuge direct la centrala din „Grebla-Velox”, să învețe de la bunicul său Adam, cum pot fi stăpînite mașinile. Și se pare că bunicul e hotărît să scoată din nepotul său un tehnician priceput.

De școala maestrului Adam au aflat, nu de mult, și trei surori, fochiste la cazanele sistemului de încălzire centrală a blocurilor muncitorești din Lunca Pomostului. Surorile Nagy — căci așa le cheamă — ar fi vrut cu dragă inimă să participe la cursurile de mașini cu aburi, dar cînd au auzit că maestrul predă în limba română, și-au zis că mare lucru n-or pricepe. Dorința fetelor a ajuns la urechile maestrului Adam, care le-a trimis vorbă să vină la școală că „le ajută să-nvețe și pe ele cum s-o putea mai bine”. Și fetele au venit. Acum, printre „copiii” lui Adam Nicolae ce-și iau notițe în bănci se află și Margareta, Irma și Paraschiva Nagy. Maistrul și-a ținut cuvîntul: pentru aceste trei surori, ca și pentru alții dintre elevii lui, el își dublează eforturile, trîndu-și în ungurește lecțiile pe care le predă în limba română.

Încă din anul 1948 acest om simplu s-a apucat de încă o muncă, nebanuit de valoroasă pentru creșterea de cadre tehnice. După orele de lucru în ateliere și în școală, aplecat neobosit peste biroul său zi cu zi, maestrul Adam Nicolae a scris lucrări de specialitate. Cea mai de seamă dintre acestea — nu demult terminată — este cursul „Rigla de calcul”, curs unic în felul lui.

„Și cu rigla de calcul se pot face minuni, ca și cu vioara”. Cu aceste cuvinte își începe el cursul său „Rigla de calcul”. Nu este oare aceasta un îndemn plin de sensibilitate și gingășie către generația actuală, dorind să cucerească cetatea științei!?

Socoteala de acasa

— reportaj —

de OROSZ Iren (Cluj)

Ilustrații de Tio PELTZ

Pe Frenkel Ernő nu-l știu numai clujenii, ci aproape toată regiunea. De vreo doi ani e pensionar, dar mai lucrează și azi. Părul îi e tot atât de bogat și de castaniu ca-n tinerețe, iar ochiul său vioi cercetează lumea cu aceeași curiozitate, cu același interes ca odinioară; pic de grăsime nu l-a îngreuiat în cursul anilor și a rămas sprinten și puternic cum fusese întotdeauna. De nu ți-ar spune ce vîrstă are, n-ai crede că a bătut cale atîta de lungă în viață. Doi copii

un băiat de nouă ani și o fetiță care va începe școala în toamnă. Se ocupă de ei cu răbdarea pe care numai părinții tineri o au. Dar e destul să-i privești nevasta zîmbitoare, să arunci o privire la casa lui frumoasă, zugrăvită în culori vesele, durată în mijlocul îngrijitei grădini cu flori și zarzavat — și ai să pricepi pe dată: capul acestei familii nu poate fi decît un bărbat în floarea vîrstei. S-a căsătorit abia după eliberare, iar colțisorul acesta liniștit și l-a înropit dintr-un împrumut luat de la stat, care... nu mai este împrumut, căci omul a plătit și ultima rată. Toate acestea, însă, nu sînt decît imaginea vieții de acasă; o întregire a vieții lui adevărate.

De-ai sta să-i întrebi despre el pe oamenii care l-au cunoscut în ultimii zece ani, multe ți-ar putea spune. Unul îl știe mecanic de locomotivă; celălalt, șef la depou; de la al treilea, al patrulea, al zecelea ai afla ba că e responsabilul unei mari magazii de mărfuri, ba că e activist de partid voluntar, organizator al gospodăriei colective din Fizeșul Gherlei, secretar de organizație de bază la o uzină, inspector la oficiul spațiului locativ... Și fiecare ar adăuga: „să știi că-i om de treabă; se pricepe deopotrivă să stea singur pe picioare și să învețe și pe alții s-o facă“.

De pildă, pe vremea cînd era inspector al spațiului locativ... Postul i se încredinșase după ce o serie de funcționari care comiteau abuzuri și făceau învîrteli „la negru“, au fost demascați și viriți la pușcărie. Ei, acu-i acu! Aici să te vad cum ai să faci ordine, tovarășe Frenkel! Omul „facea tocmai ordine“, cînd într-o bună zi, pică un procuror — din provincie — cu o falcă-n cer și una-n pămînt, că — zice — „și-a ochit cumnată-mea o locuință și tocmai ei v-ați găsit să l-o suflați! Las' că vă arăt eu vouă...“ Omul nostru tăcea și asculta; și-a dat repede seama că nu-i mare lucru la mijloc: atîta doar, că tînărul procuror își cam irosește puterile pe treburi de nimic. Trebuie să schimbe, adică, macazul.

— Să fim înțeleși — făcu Frenkel, liniștit. — Ați venit în calitate oficială? Nu? Atunci așteptați vă rog, la rînd, dincolo, cu ceilalți. Dar, pînă una alta, să întocmim un proces-

Frenkel Ernő

verbal — cu tot ce-ai spus. Dacă aveți dreptate, o să ne băgați și pe noi la pușcărie, după ceilalți. Just! Dacă nu, aveți să răspundeți dumneavoastră, tovarășe!

S-a adevărit și de data aceasta că vorba dulce mult aduce. Procurorul și-a luat rămas bun în termeni foarte tovarășești, foarte amicali, foarte călduroși. Tovarășul Frenkel a zîmbit așa, o lecută mai mult într-ascuns și le-a spus colegilor din birou: „Deh! cam mare presiunea... la cazan. Știți, sînt unii de le suie aburul la cap. Mai trebuie deschisă supapa cîteodată. Nu zic, o fi șuierînd urît, dar scapă teafăr cazanul...“

Cam așa fel de om e Frenkel Ernő.

La începutul anului acestuia, în ultimele zile ale lui ianuarie, regionala de partid din Cluj a repartizat la raioane șaizeci de activiști voluntari — printre care și absolvenții ai universității de partid.

De la raioane, oamenii au fost trimiși prin sate, să-i ajute pe agricultori, să-i lumineze, să-i îndrepte spre drumul cel nou. Iată dar cum s-a întîmplat ca tovarășul Frenkel — dimpreună cu tînărul Gál, de la fabrica de mezeluri — să ajungă în satul Ineu, de pe Someș.

În drum spre Ineu, la Iclod, au făcut cunoștință cu tovarășul Bota, președintele sfatului popular, cu vicepreședintele Simion Marian, care-i de fel din Ineu, și care i-a îndrumat unde să cate de mas'; și tot la Iclod au dat și de Cosma, directorul școlii din sat. Le-a priit cunoștința, căci toți trei i-au fost de mare ajutor perechii de muncitori veniți de la oraș să lucreze pe teren. Mai ales că lucrul era anevoios: a trecut o lună și mai bine pînă să-l ducă la bun sfîrșit.

Au găsit satul înfundat în zăpadă. Casele împrăștiate pe coasta dealului păreau adormite în liniștea albă, iar fumul coșurilor se înălța ca un abur, ca răsuflarea unei ființe vii. Să fi fost vreo sută șaizeci-două sute de fumuri și cam tot atîtea familii. Care cum or fi, mai morocănoase, mai blînde din fire — au să vadă ei mai tîrziu.

Dar vremurile noi dau mugur și aici: satul are o organizație de bază. La poalele dealului — sub șuba iernatică a zăpezii — ogoarele dormeau, mîngîind în poala lor semănăturile de toamnă: pîinea de anul acesta. Nu puteai să deslușești care-i pămîntul, arat într-o bucată, al întovărășirii, nici să-ți dai seama cum se împletește în jurul ei curelușele și peticile îmbucătățite ale gospodarilor individuali. Se părea că toate sînt înfrățite în același gînd.

În sat, străinii fură întîmpinați de lătratul cîinilor, care adulmecau miros necunoscut.

Un miros cu care se împrietenează doar mai apoi...

Cei doi orășeni își găsiră cu ușurință gazda, care se numea Valer Dobocan. Gospodar mijlocas, om cinstit, om de treabă. La început prin el au cunoscut oamenii și nevoile satului. Mai tîrziu, directorul școlii, Cosma, s-a apucat de recensămînt și atunci au prins a colinda cu el pe la casele oamenilor, vorbind cu ei de păsuri, de dorințe, de planuri de viitor. Serile, își notau tot ce li se părea vrednic de a fi însemnat, ca să-și poată da seama, mai tîrziu, care-i pricina că satul s-a împotmolit. Căci, împotmănit era. Întovărășirea ieșise bine, dar mai departe nu s-a mai mers. Cei mai mulți nu se mai sfiau de ideea gospodăriei colective, dar de înființat tot n-o înființau. Nici măcar începutul nu s-a găsit cîteva să-l facă. Pentru ce? — Iată ce ar fi vrut să afle și cei doi muncitori trimiși pe teren.

Nu mai că, acest „pentru ce?“ era cam greu de descurcat. Mai mulți tineri din sat își făcuseră un rost prin lume; unii dintre ei erau chiar activiști ai U.T.M. Din cînd în cînd ei veneau pe-acasă, să-i lămurească pe săteni. Dar tocmai în acest punct, tovarășii Frenkel și Gál au descoperit prima greșeală. Tinerii aceștia făceau ispravă, nu glumă. Îi convinseră pe toți care mai trebuiau convinși, numai că — unii dintre ei — tocmai cu părinții lor nu se ocupaseră așa cum ar fi trebuit. Pesemne s-or fi gîndit că nimeni nu-i profet în țara lui! La rîndul lor, sătenii își ziceau că dacă nici părinții utemiștilor n-au chef de colectivă, apai de ce alții să facă începutul?! Da dar motivul acesta nu putea fi nici singurul

Simion Marian

și nici cel hotărâtor. Or, tovarășul Frenkel învățase că trebuie găsită întotdeauna cauza, veriga principală. Și mai învățase că toate lucrurile din lumea asta au o cauză. Dar care este ea? Care? Încă dintru început s-au sfătuit cu secretarul organizației de bază, un alt Dobocan. Vai de mine, cum să nu, el ar intra cu dragă inimă în colectivă, dar vezi că are și nevasta pământ — și ea nu vrea, o dată cu capul! Ca să-l încerce, l-ausfătuit să intre singur, numai cu pământul lui; nevasta are să vie și ea, mai târziu. De ce nu? „Intr-adevăr, asta s-ar putea face...” le-a răspuns omul, dar mai așa... cu jumătate gură. Fără grabă! De ce? Aveți să vedeți mai târziu.

Haidem dar la al treilea Dobocan, o rudă mai îndepărtată a secretarului organizației de bază. De fapt, aci jumătate de sat sînt Dobocani, chiar dacă nu toți se înrudesc între ei. Dobocan asta — cel de-al treilea — era președintele întovărășirii și, întru deosebire de ceilalți, i se zicea și Filelu. Fusese Zugsführer — căprar — în primul război mondial; din führer a ajuns Filel, adică Dobocan Filelu...

El a fost primul care le-a spus limpede: „... ne mulțumim noi și cu întovărășirea; n-avem de gînd să schimbăm lucrurile. Măcar acum, deocamdată, nu!”

Dar, oare, pentru ce?

Scotocind după acest „pentru ce?”, activiștii noștri au ajuns la cel de al patrulea Dobocan, secretarul întovărășirii. Și asta, tot nu! Și tot nu și nu au auzit și de la Augustin Bria, responsabilul cooperativei, care era și unul dintre cei cinci membri ai conducerii din întovărășire... Mmm! Pentru ce? Pentru ce? Căci doar sînt oameni cinstiți și harnici cu toții; fiecare cunoaște și e în stare să-ți însușească toate avantajele gospodăriei colective — dar de intrat, nici unul!

Cei doi muncitori de la oraș colindau prin sat cît e ziua de mare. Adesea se infundau în zăpadă pînă la brîu, înghețînd pe jumătate, dar nu se lăsau abătută din drumul lor: stăteau de vorbă cu gospodarii, se sfătuiau în doi, ori se căzneau — fiecare de unul singur — să dea de rostul tainei. În felul acesta, au ajuns să descopere și unele greșeli.

Activistul de partid din Iclod, care mergea la Ineu și era de altfel un băiat deștept, priceput într-ale vorbe, obișnuia — din pricina frigului aspru — să se mai încălzească din cînd în cînd cu cîte o dușcă, ori de cîte ori îl poțea cineva. Cei care făceau cîste erau doar prieteni buni, nu dușmani de clasă — și apoi: dar din dar se face răul. Barem că nimic nu-ți întunecă mai mult dreapta judecată, decît cîstea de vin și de răchie. Greu dai de rădăcina răului cînd ești a-fumat.

Sub semnul ajutorului tovarășesc, oamenii noștri îl luară pe scurt și pe milițianul localnic, care își clătea cam prea des gîtlejul cu băutura de căpătat și ajunsese distracția copiilor, de clătinat ce umbra pe ulițele satului. Militianul se oțărise la ei: cîcă nimeni nu l-a criticat încă pentru treaba aceasta. Ei, destul de rău!

Dar nici cazul lui nenea Mureșan nu era mai îmbucurător. Serile, cînd oamenii se întorceau pe la casele lor, cei doi clujeni se întâlneau cu nenea Mureșan. Își dădeau bună-seara și atît. Odată, însă, încetară și binețele; în locul lor, bătrînul apără cu o bîtă cît toate zilele. Îi măsura pe străini cu niște priviri bănuitoare

re foc. Prinsese frică de ei. Cineva — din glumă ori în serios — îl băgase în sperieți. Nu era greu să-l faci să creadă orice, căci bietul bătrîn trăise șaiszeci de ani într-o lume mizerabilă. Era prea bătrîn să poată cunoaște mai temeinic noul.

Înțelegere-n sus, înțelegere-n jos, neîncrederea bătrînului numai bine nu le cădea. În definitiv erau doi bărbați care pentru o vreme se lipseau de familiile lor, de locuințele comode din oraș, de viața lor obișnuită, toate acestea numai ca să aducă satului un ajutor; și-aci, poțim! Uite cum se poartă cu ei bătrînul acestui sat.

Între timp a sosit și ziua ședinței organizației de bază. Vorbiseră aproape cu toți membrii de partid: le cunoșteau gîndurile. Și, totuși, se s-a întîmplat? Cînd veni vorba de gospodăria colectivă, dimpreună cu o mare parte dintre membri, însuși secretarul se arătă a fi de părerea lui Dobocan-Filelu; președintele întovărășirii, „Ne-ajunge nouă și întovărășirea. O dată cu ea: noi am pornit pe drumul socialismului. Las' să facă alții colectivă!”

Se simțea bine dincotro bate vîntul, dar încă tot nu se putea ști de ce. Se stîrnise o discuție groaznică pe tema exemplului ce trebuie să-l dea membrii de partid; era atît de aprinsă discuția, încît de la o vreme Gâl îi șopti lui Frenkel: „N-ar fi mai bine să plecăm acum din ședință?” Răspunsul fu stăpînit, dar cam mînios: „Nu. Rămînem. Discuțăm cu ei și-i convingem...”

Puțin după aceea, se organiză o adunare generală. Venise satul întreg, cu mic cu mare. Cei doi le explicară din nou că o viață nouă nu se poate construi pe deo parte, cu marea industrie socialistă, iar pe de alta, cu o agricultură împărțită în crîmpeiașe de pământ individual. Pe ici, pe colo, se auzeau voci aprobative. Așa e! Just! Iar exemplul pe care l-au dat a fost salutat cu aplauze. Exemplul fusese un colectivizat dintr-un sat vecin și un gospodăru individual tot de acolo; amîndoi au cîte un hectar și jumătate și cîte o vacuță. Colectivistul face ispravă — celălalt, o tîrșie. „Așa-i! așa-i!” — încuviințară oamenii. „Știm cine-s cei doi, știm că spusele tovarășilor sînt adevărate!”

A luat cuvîntul și Simion Marian, vicepreședintele sfatului popular. Dintru început, omul fusese un înflăcărat adept al gospodăriei în comun. În timp ce vorbea, sătenii începură a șușoti. Da, Marian are doi feciori. Unul e la școală la Moscova, celălalt la Cluj. Amîndoi au să fie agronomi. În scurtă vreme, colectivă ar putea avea așadar și un specialist învățat, care din satul lor se trage, care cunoaște oamenii și pămînturile și care a crescut aici sub ochii lor.

Gheața se spărse. După adunare, nouă gospodari își înaintară cererea. Dintre ei s-a ales și comitetul de inițiativă al viitoareii gospodării colective. Dar de ce numai nouă? Nouă, printre care un singur membru de partid! Din conducerea întovărășirii — nimeni! Și, dacă ei nu-s, apoi majoritatea — eu toate că vrea din toată inima colectivă — se mulțumește să stea și să aștepte.

Se părea că gheața spartă are să prîndă din nou poșghiță. Băteau din nou pe loc. Valer Dobocan, gazda lor, unul dintre cei nouă, îi întrebă îngrijorat:

— Nu ne dăm de rușine? Noi ne-am înscris, dar ceilalți ca-n palmă... Cîte unii au și început să ne ia peste picior.

— Nu, nu ne dăm de rușine!

Cei doi tovarășii clujeni plecară la sfatul popular din Iclod. Se sfătuiră cu conducătorii de acolo și găsiră că pricina trebuie să fie în legătură cu pămîntul întovărășirii. Mai ales că auziseră de-al de astea și de pe la membrii de partid. Tocmai cînd sfătuiau, picară și cei din conducerea întovărășirii, cu plîngerea că le lipsește din pămînt. Oamenii susțineau că ei declaraseră mai mult. Simion Marian se uita cu țile la tovarășii de la oraș, ca omul care ar zice: „ei, acu' să băgați bine de seamă”. Celor din întovărășire, însă, le spuse doar atît: „Nu-i nici un necaz. De-i mai puțin pămînt, vă dăm noi. Are statul rezervă destulă. Are din ce vă da.” Oamenii erau tare mulțumiți, dar ar mai fi vrut să știe cînd, unde și cît pămînt au să primească.

— Bine, bine, dar asta nu merge chiar atît de iute — îi potoli, hitru, Marian. Să ne spuie toți cu cît pămînt au intrat în întovărășire; după aceea îl măsurăm din nou și cît o lipsi vi-l dăm pe loc, din al sfatului; or, dacă-i mai mult, tot sfatul ia diferența.

Săgeata nimeri în plin. Dintr-o dată, toată pricina nu mai era de loc importantă și nici grabnică: „Ce să mai tot măsurăm; om fi greșit noi — ne-a luat gura pe dinainte. Bune-s toate cum is”.

Vasăzică, de ăștia-mi sinteți — gîndiră cei doi, dar nu se mulțumiră cu atît. Plecară de îndată la raion, la Gherla, unde găsiră, la cadastru, pe inginerul care făcuse măsurătorile cînd cu întovărășirea.

— Da, exact douăzeci de hectare în plus! „Sigur?” „Sigur”. „Și de ce n-ai spus, tovarășe?” „Ba am spus, dar s-au găsit unii care n-au vrut să țină seamă. Cică: vezi-ți de burile dumitale și nu te mai vîri în ale polita... că ești om bătrîn”. — „Așa? Mmm! Ei, noi fîi spunem să te amesteci liniștit în politică, tovarășe, căci fără de ea, nici meseria nu ți-o poți face cum trebuie”.

Se întoarseră la Iclod. „Haidem la sfatul popular, să studiem situația dimpreună cu conducerea.”

Situația era următoarea: Cele douăzeci de hectare cu pricina le întrebunțau numai cei cinci din conducere. Mai ales că nu erau la un loc cu pămînturile întovărășirii. Bineînțeles, pentru aceste hectare nici impozit nu se plătea. Cîțiva dintre funcționarii sfatului popular făcuseră și anumite „mărunte servicii” conducătorilor întovărășirii: îi încasau de obligații numai parțial; de pildă, cine avea două vaci, plătea numai după una — și așa mai departe.

Iacă dar, unde era buba. Buba celor cinci conducători ai întovărășirii. Președintele era un om destoinic și — mai sub cuvînt că-s rude, mai sub cuvînt că-s cumetri — îl rugase frumos pe secretarul organizației de bază să închidă ochii. De altfel, o seamă dintre membri urmaseră pilda președintelui lor. Aici se dezlega și taina atîtor „cinstiri” cu multele păhă de rachiu, după care nu mai vezi limpede... așa, tot cotrobăind să priceapă „de ce?” Frenkel și cu tovarășul său ajunseseră să descurce pricina toată.

Acum se vedea folosul notițelor pe care și le făcuseră, dar nici noua „colecție” de date nu era mai puțin prețioasă. Cei doi se apucară să-și întocmească raportul și tovarășul Frenkel umplu sumedenie de coli cu slovele lui caligrafice. Organele de partid și de stat ale raionului și ale regiunii trebuiau informate. Raportul era bine întocmit; nimic nu-i lipsea. Asta a fost și părerea partidului.

După alegerile pentru sfaturile populare, cîțiva dintre funcționarii sfatului raional și ai celui regional, dimpreună cu cîțiva activiști de partid, au plecat la Ineu să lămurească problema celor douăzeci de hectare. Se cam scărpinau după ureche „cei cinci”. Impozit restant, cotă restantă, amendă și majorări — toate să le plătești! Tiii, drace! Cui să-i fi dat prin gînd una ca asta? Nu prea e rentabil!

Ei, dar asta a fost doar muștrululua primită la sfat. Acestea îi urmară just întrebările — foarte neplăcute — puse de tovarășii de la partid.

— Oare datorita membrilor de partid este de a trece sub tăcere astfel de lucruri?

— Nu. Dar, nici de întrebare nu i-a întrebare nimeni.

— Dar cu impozitul cum stăm?

— Păi — au plătit...

Dobocan Filelu

— Ei, ei! numai că n-au plătit aceia care întrebunțau pământul.

— Și mai departe: E just să se pună piedici progresului unui sat întreg, din pricina unor interese personale?

— Dar n-am pus noi piedici nimănui. Din partea noastră, puteau intra toți în colectivă. Era și colectivă, și întovărășire. Își vedea fiecare de treabă...

Dar erau din ce în ce mai încolțiți. După cum le era firea, unii plecau privirile în pământ, alții se jucau, încruntați nevoie mare, cu părăria pe care o învîrteau între degete; iar altora le ardeau urechile de rușine, dar priveau drept în ochii celor ce puneau întrebări. Cum să nu, când îi „spovedea” în halul asta?! „Da' bine, oameni buni, tocmai voi, fruntașii satului, gospodari de frunte, să puneți bețe-n roate? Tocmai voi să zădărniciți progresul?” „Nu, nu! — noi nu sîntem dușmani!” Atît însă, nu era de ajuns. Oricum, explicații trebuiau date. Oamenii erau cît pe ce să-și sucească gîturile: de-i privea din dreapta, ei întorceau capul spre stînga și cînd întîlneau aceleași priviri, iar se răsuceau în altă parte, numai de ochii tovarășilor să nu dea. Fiecare aștepta să-l audă vorbind pe celălalt, care — de bună seamă — are să dea răspuns potrivit. Pînă la urmă, se găsi într-adevăr unul care zise:

— Să nu credeți, tovarăși, că noi sîntem „din ăia”... oameni care se pun de-a curmezișul drumului. Doamne ferește! Iacă... Făcurăm și

noi o leacă de șmecherie țărănească. Zău, că nu-i altceva la mijloc!...

„Șmecherie țărănească?” De zece ani nu mai e nevoie de ea! I-am găsit noi leacul doar: vorba deschisă, cumpătul și alianța cinstită...

S-au schimbat lucrurile și la Iclod. Au dat o mîna de ajutor aliații satului, aliații țărănimii muncitoare — și lucrurile s-au schimbat. De acum nu s-au mai dat înapoi nici membrii de partid și nici „cei cinci” cu pricina.

Căci greșeala săvîrșită trebuia îndreptată cumva. S-au găsit și oameni care ziceau: „Păi... haidem... Ce-i drept, îi drept. Tot mai bine-i în colectivă, decît individual...” Și satul a pornit pe drumul propășirii.

În scurtă vreme, la Iclod se sărbătorea înființarea gospodăriei colective. S-au rostit cuvîntări frumoase. După ele, s-a pornit ciocnitul paharelor... Și-odată, Dobocan-Filelu se trezi spunînd:

— Rău îmi pare că tovarășii cei doi — clujenii — au treabă în altă parte. Că, zău, i-aș fi întrebant cum au dat de rostul celor hectare...

Da, se putea vorbi acum pînă și despre asta: lui Dobocan-Filelu i-a trecut rușinea. Iar în ce privește „șmecheria țărănească” și lucrurile pe sub mîna — de ele s-a jurat că nu s-o mai servi nicicînd...

Augustin Bria

În romînește de G. PERIAN

Pantofii noi

— povestire —

de Ion D. SÎRBU

Ilustrații de Nichi POPESCU

— Măi Boștină — obișnuia să spună Ilie Guran — vouă oltenilor vă trebuie zece ani pînă să ajungeți să vă îmbrăcați ca lumea. Uite, tu, de pildă: ești petrilean de șase luni, iei leafă cît mine, meseriaș calificat, om în toată regula. Așa-i? Bunnn! Ei, măi cînd te văd pe stradă îmbrăcat așa cum ești, îmi vine să strig după tine: „Hai la pruuune!... Hai la corcoduuușe!...” De ce?... Pentru că arăți duminică — cum să-ți spun? — ca o mămăligă țărănească peste care cineva a turnat frișcă de la cofetărie. Cum, nu știi ce-i aia frișcă? Ba știi foarte bine, numai că acum, cînd te critic, faci pe prostul. Ți-ai luat haine albastre închise. Frumoase haine, nimic de zis; doar împreună le-am ales. Bun. Ți-ai procurat și niscaiva cămăși: le-ai ales cam bălțate, dar, în sfîrșit! Nu-s pentru nuntă. Merg. Ce te-a apucat însă, măi Boștină, băiat frumos, cu patruzeci și nu știu cîte de măsele, să-ți pui cravată roz?! Știi tu ce-i aia cravată roz, la haine albastre închise și cămașă galbenă? Ești tricolor nemțesc, măi, ești sperietoare, ești spaima fetelor!!! Și-apoi, culmea: ți-ai pus și un sveter care parcă-i covor oltenesc: e și roșu, e și vînat, are dungii și-n lung, și-n lat; pavoazat și cu frunze verzi, și cu cireșe moacre. Nu merge, măi Boștină. Faci de rușine Valea Jiului, rîd de tine și curcile... Scoate, măi Boștină, inelul' acela din degetu' mic, că-i urît și-i de alamă; nu mai purta sveter sub haină și nici cămăși bălțate. Și, pentru dumnezeu, ia-ți, măi Boștină, o pereche de pantofi, că doar cu banii din salariu n-ai să cumperi oi pentru ta-tu... Nu mai umbra, măi, colorat ca o sorcovă. Ești clasă muncitoare, ce dracu'! Și băiat frumos, și oltean șmecher, și pe deasupra... becher.

Boștină nu s-a supărat. A rîs cu poftă, și-a însușit critica și a început să se uite mai atent la ortacii mai vechi. Vasăzică, a înțeles el, hainele astea de oraș cu cît au mai puține culori, cu atît îs mai elegante. Bun. Și-a cumpărat două cămăși, una gri, alta albastră închis și o cravată roșie închis. Duminică, la popicărie, i s-a arătat lui Ilie. I-a zis: „Ilie, meștere, acum ce mai zici?” Ilie l-a măsurat atent, apoi a clătinat din cap admirativ; „Merge, măi Boștină, totu-i în ordine. Fă tu nodul la cravată nițel mai mic, uite așa — și dă-ți cămășile la scrob (știi eu o femeie în colonie care ți le face ca de cauciuc); nu purta, măi, chei în buzunare, că-i urît; bun... inele nu mai ai; și asta-i în ordine! Totu-i frumos, elegant, numai...” — și aici Ilie se opri, făcu o strîmbătură acră și-i arătă bocancii. Erau galbeni, lustruiți ca luna.

— Păi, să vezi, nene, bilbiu Boștină, n-am știut... Mi-am cumpărat un divan. Că am locuință nouă — și nici un fel de mobilă în ea.

— Degeaba, mă băiete, acasă nimeni nu vede cum dormi, dar pe stradă, cu așa haine frumoase și încălțat cu bocancii!... Nu merge... Nu merge — și gata.

Boștină dădu din umeri amărît. Se duse la restaurant, comandă o bere și — în timp ce studia cu invidie pantofii celor din jur — se hotărî: „Ei, parcă-i mare lucru? La viitoarea chenzină o să-mi cumpăr o pereche de pantofi! O pereche de pantofi, așa, mai bătînd în roșu,

mai în castaniu, cu o dungă groasă de jur împrejur și cu talpă de crep. Numai să găsec un număr potrivit”.

Avea picioarele lățite, degetele rășchirate de cît a umblat desculț; și bocancii-l strîngeau o leacă. Uneori îl treceau sudorile cînd se încălța — dar nu-i părea rău. Așa se obișnuiește omul cu de toate; și nu era el dintre aceia care se sperie de la început.

Vasile Boștină nu era vechi în Valea Jiului. Făcuse stagiul militar pe aici și după terminare s-a gîndit că n-are rost să se mai întoarcă la cele două pogoane de porumb ale lui taică-său. Mai ales că rămăsese acasă-n sat, la Novaci, încă cinci surori mititele. Să facă cio-bănie pentru comună, nu-i convenea. Se angajă la mină și-n șase luni l-au calificat mecanic instalator. Era voinic, putea căra o conductă de 10/10 singur. Dacă-l priveai de departe, ți se părea cără și dat dracului. Avea fălci mari, ochi mărunți, frunte încruntată. Părul nu-i stătea nici cum. Îl durea pielea capului de cît se pieptăna — și asta fără rezultat: nu voiau să i se așeze firele, tot către cer se țineau. „Ce să-i faci, Boștină? — rîdea frizerul — neam de neamul tău n-a avut frizură!...” Ei bine, asta nu-l împiedica totuși pe Vasile al nostru să fie un băiat vesel. Știa de glumă, deși el nu glumea niciodată. Rîdea însă cu poftă de zicele altora și atunci îi scăpărau în gură niște perle oltenești de toată splendoarea. Iar ochii mici deveneau calzi și buni ca ai unui copil.

De trei săptămîni se mutase din baracă într-unul din blocurile pentru „neînșurați”. Era o matahală de clădire cu trei scări, cu patru etaje. Schelăria încă nici nu fusese scoasă, pentru că la ultimul etaj se mai lucra. În jur, șantier în toată legea; vagonete, depozite, gropi, țevărie. Dar pe dinlăuntru totul era frumos, curat. Vasile Boștină primise o cameră în colț. De pe culoar dădea într-un antreu. În stînga erau alte camere (deocamdată libere), în față o baie, comună pentru camerele de pe acest culoar, în dreapta odaia lui, cu două geamuri mari. Nu putea uita niciodată clipa în care a răsucit pentru prima dată comutatorul, a dat drumul la duș — la dușul lui! — a tras apa de la W.C. Asemenea emoții nu se pot oglindi în vorbe. Numai cine a trăit în puricăria oltenească, dormind în stîne și șuri desfundate, știe ce înseamnă să ai camera ta, cu parchet, cu sobă de teracotă și cu acces la baie și bucătărie. A dormit, e adevărat, pe saltele, cîteva zile. Apoi și-a luat un divan — și acum plănuse ca pentru iarnă să-și cumpere și celelalte mobile: un dulap, o masă, scaune... Ba chiar și niște perdele. Covor nu-i trebuia, îi făgăduise maică-sa că-are să-i dăruiască unul. De crăciun. Dacă vine pe-acas'...

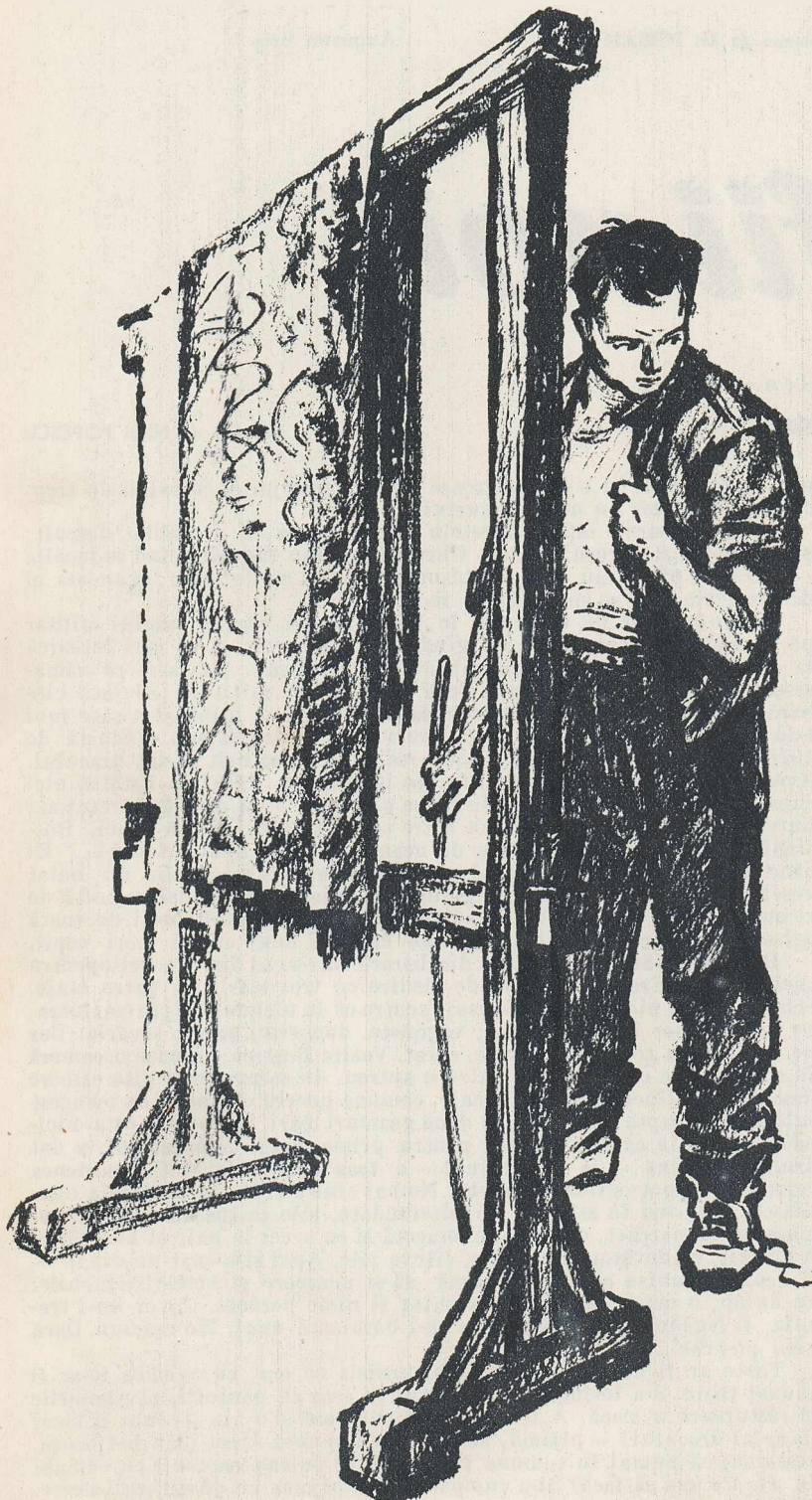
Toate ar fi bune; ca oltean chivernisit ce era, cu vremea le-ar fi adunat toate. S-a întîmplat însă povestea asta cu pantofii, și planurile se răsturnară o leacă. A trebuit să-și cumpere și o aia — cum îi zice? fir-ar al dracului! — pijamă, așa ceva, că spunea Ursu (din batjocură, pesemne) că numai în comuna primitivă se culceau oamenii cu cămașa de zi. Ce era să facă? Și-a cumpărat și o pijama cu dungii roșii-negre,

de seamă aidoma cu catrințele soru-si. Acum era lefter; rata la mobilă, cămășile, cravata nouă, un alt pulover i-au păpat întreaga chenzină. Lucra îndârjit, făcu două suplimentare pe săptămână și era sigur că la leafa viitoare are să se învrednicească de niște pantofi acătării.

Era vesel ori de câte ori se vedea, în vis, încălțat ca un director, pășind încruntat spre cinema — sau, mai mult decât atât, coborînd din autobusul Tg. Jiu-Novaci, în dreptul casei părintești. Are să strige din poartă: „Maică, ține cîinii, că viu!” și-și închipuia pe maică-sa și pe surorile lui, lovindu-se cu palmele peste gură: „Ira, măi Vasile, da' urît te-ai mai boierit...”

A venit însă toamna, cu neguri, cu ploii, ulițele se desfundară și șantierul se umplu de noroaie. Nici vorbă nu era de pantofi. Nu era nevoie de ei. Cizmele de cauciuc erau singurele potrivite pentru un așa umblet.

Intr-o zi observă că într-una din camerele libere de pe culoarul său, se mutase cineva. Tresări: „O să am un vecin; ce bine! Dar, oare ce fel de om o fi?” Au trecut însă trei zile pînă află cine-i vecinul. Era o fată mărunțică, iute, jumătate țărăncă, jumătate orașeană. Lucra ca soră la dispensar. Umbla repede, repede și acasă parcă nici nu sufla. Rareori, cînd spăla în baie, gîlgița, cu o voce moale de copil, melodii fără cuvinte, care-i aduceau aminte de fluierăturile ciobănești din munții Lotrului. Asta îl mai mulțumea, că altfel fata nu era cine știe ce. Ia, colo, o zvîrlugă de fetișcană, sprintăra, dar tăcută ca noaptea. Avea sprîncenele îmbinate, e adevărat, dar purta în față un dinte de aur, mare, care-i strica toată căutătura. Duminică, îmbrăca la fusta neagră de oraș, o ie oltenească cu salbe, iar în picioare încălța bocancii (ca și el). Ceea ce înseamnă că nu era mare lucru de capul ei. N-avea pentru ce se ține așa mîndră, de nici nu vedea cu ce oameni se întâlnește pe drum, cu cine stă în casă...

Toate astea s-au întîmplat prin iarnă. Au venit luni grele, cu zloată și frig. Vasile a trebuit să-și cumpere palton nou, că nu făcea să mai meargă cu scurta lui mocănească. Asta din nou îl încurcă pentru o lună. Apoi, prin martie, avu ocazia să-și cumpere o masă și două scaune frumoase. Cumpără și un reșou electric (pentru cît gătea el ajungea) și câteva vase. Iși făcuse un cuier (dulap încă nu avea) și pe zi ce trecea se simtea tot mai bine. Avea pe pereți o scoartă, câteva fotografii de acasă, perdele la geam, covor mare pe jos. Seara, asculta difuzorul, mîuca salam și brînză și se uita lung către munții albaștri peste care se încolăceau norii grei ai primăverii. Il apuca uneori dorul de pădure; i se părea că sună undeva, departe în vale, talanga bătrînească a berbecului. În clipele acestea se bucura auzind din baie vocea firavă a vecinei:

„Oleooo, badeee, oillee...
Nu le-ai scos cu zorile...”

Dar uită curînd. Nu-i plăcea să se încurce cu oamenii, își vedea de lucru și se gîndea că, într-o zi, cînd are să aibă de toate, va coborî în sat la Novaci să-și caute o fată potrivită. Una săracă, lipită, dar frumoasă și bună. Are s-o ia de mîină și are să-i zică: „eu n-am nevoie de pămînt: vino, am cameră cu difuzor, am baie și bucătărie. În Petrila...”

Îl mai necăjeau băieții cu vea a lui: „Îi amarnică muiere — ziceau ei — la dispensar a făcut o ordine! Nu-i de mirare că te mai temi de ea”.

— Nu mă tem, dar nu-mi place!

— De ce nu-ți place, măi Boștină?

— Păi, nu-mi place că eu una știu: ori e muncitoare, ori e țărăncă. Ea nu e nici una, nici alta...

— Numai de asta?

— Ba, și de altceva: are un dinte de aur în față. Ca o lopată. N-aș putea s-o sărut niciodată...

Aproape toată luna lui april fu plecat la Aninoasa, unde echipa lui a trebuit să instaleze niște tuburi de aeraj în mină. Cînd s-a întors, primăvara era în toi, pomii în floare. Camera mirosea a aer închis, a rece. Pentru prima dată îi păru rău că nu-l așteaptă nimeni. Era într-o duminică; toată lumea, frumos îmbrăcată, pe stradă, la arenă, la cinema. Se apucă să-și mai pună o leacă lucrurile în ordine. Deschise geamurile larg; munții, încă pătați de zăpadă, străluciau. Dînspre Jiu bătea un vînt rece, aspru, și cineva, la etajul I, cînta din clarinet.

O leacă necăjit, Vasile își împături covorul și porni spre curte. „Oi găsi — gîndea el — un băț să-l bat oleacă. E plin de praf...” Era în salopetă, bocancii și-i încălțase, nelegați, și picioarele goale.

Spînzură covorul și se întoarse să caute un băț. Deodată, parcă înlemni. Drept în față lui venea dinspre oraș vecina sa. Dar cum arăta. Dumnezeule!... Purta un taior verde închis — o minune — și o bluză albă ca zăpada. Și numai un rînd de mărgele — și acelea verzi. În picioare avea sandale albe; o poșetă, tot albă, i se legăna în mîini.

Venea și parcă nu-l zărea. Se uita spre coamele copacilor, zîmbea în timp ce în mîna liberă învîrtea o crenguță de iasomie înflorită.

„Io-te-te! — îi scapă lui Vasile — văzuși, măi, ce boboc mi-a înflorit în vecini?...” și dete să se ascundă după covor. Era prost îmbrăcat, i-ar fi fost rușine să-l vadă fata trebăluind ca o femeie. Se întoarse deci și, prefăcîndu-se grăbit, o luă frumușel spre fundul curții. Degeaba, însă, prea tîrziu! Din spate auzi o voce limpede ca argintul:

— Bună ziua, vecine!

Se întoarse și simți că roșește pînă la rădăcinile părului.

— Bună ziua — bîlbîi el.

— Cînd te-ai întors?

— Abia azi...

Fata rîdea veselă și-l privea drept în față.

— Harnici — oltenii, zise tot rîzînd și-și trecu pe sub nas creanga înflorită.

— Harnici — bîlbîi pierdut Vasile — harnici, cînd au pentru ce...

Fata parcă nici nu-l asculta. Il măsura de sus pînă jos, ca și cînd ar fi fost cine știe ce dihanie ciudată. Vasile își simți dîntri-o dată părul său de mistreț, cămașa boțită, unghiile murdare — și bocancii, bocancii aceia care, față de pantofii ei albi și gingași, arătau cum ar arăta un dovleac lîngă un ghiocel.

— Păi, atunci, încheie fata, spor la muncă, vecine... Și cînd o fi să-mi scutur covorul, am să te chem în ajutor...

— Bine, mormăi Vasile și se bucură că fata se hotărîse să plece.

„Ce-a voit?” — se-ntreba el. „Să-și bată joc de mine?” Pe urmă dintr-o dată, își aduse aminte că fata nu mai avea dintele de aur de

care rîse el atîta. „A dracului, ai văzut? De-ai mi s-a părut frumoasă, diavolița; și-a pus dinte de nailon...” Și în timp ce se apucă să bată cu furie covorul maică-si, se gîndea întruna la vecina lui, care arăta ca o domnișă și care rîdea tot atît de șăgalnic ca orice fată de cioban din Novacii Gorjului.

Află mai apoi că pe fată o cheamă Maria Ciochină, că e orfană de amîndoi părinții și că se nascuse pe undeva, lîngă Tismana. Deci, tot pui de olteancă, purtată de viață în tumultul acesta al Văii Jiului.

Trecu săptămîna și nu se întîmplă nimic deosebit.

Vasile avu mult de lucru la niște cazane de vesorbție, care plesniseră din cauza presiunii. Aștepta cu nerăbdare sîmbăta. Avea un plan pe care-l știa numai el. E adevărat că în combinațiile lui se amesteca tot mai mult fata din vecini, dar asta n-o știa nimeni — și dacă n-o știa nimeni e ca și cînd n-ar fi fost nimic. Stătea, spînzurat de lanțuri, sus, în grinda uscătoriei de cărbuni, și uneori rămînea cu cheia de 16 moartă în aer și se gîndea pierdut la ziua de sîmbătă, cînd va lua salariul și cînd, în sfîrșit...

Într-o zi se pomeni cu un ștergător nou la ușa. Un ștergător la fel era și la ușa din față. Era limpede că ea le cumpărase, ca să-i dea o lecție (uita uneori să se șteargă pe bocanci). I l-a vîrît acolo, ca să-i facă în ciudă. „Nu-i nimic, zise Vasile, trece ea săptămîna asta și-apoi să vezi tu, Mărioară, cine-i mai tare!” Răzbăteau uneori dinspre bucătărie mirosuri cumplite: mujdei de usturoi și carne de oaie sau aburi de mămăliguță prăjită și sărmăluțe cu foi de...gului (că viță nu se află în Petrița). Deși avea și el drept la bucătărie, nici din greșeală n-ar fi deschis ușa într-acolo. Cînd nu mîncea la cantină, puneu reșoul la priză, trîntea în cratiță o halcă de slănină, un drob de brînză și patru ouă — și cina era gata. Deschidea geamul și chiar dacă se prea repeta felul ăsta — se uita spre Paring și-și aducea aminte de stîna din Gropi, unde ciobănisese în trecut și unde, nu o dată, răbdase de foame...

Sîmbătă era cît p-aci să întîrzie. Luase salariul pe la două, apoi fu prins de Brîndușa la o ședință sindicală. Cu vorba, cu cearta, vremea trecu. Se pomeni că e cinci și că abia mai are vreme să fugă după cumpărături. O șterse pe ușa și, așa murdar cum era, nu se opri pînă în dreptul cooperativei. Aici își potoli graba, pipăi cu mîinile plicul cu bani de la piept și, ca un om așezat, intră în prăvălie.

— Ce doriți? sări o vînzătoare tînără.

— O pereche de pantofi, vă rog. Dar frumoși...

— Ce culoare ați vrea?

— Păi... să fie... așa... mai roșietici. Da' nu chiar roșii. Știți, așa... cum îi, de pildă, părul dumatiale...

Fata rîse și-i împinse în față o cutie.

—... și, adăugă timid Vasile, aș vrea să aibă o dungă jur împrejur. Iar talpa să fie... albă.

Fata alese, alese, apoi îi puse în față o pereche de pantofi exact așa cum își dorise. Pielea era fină, de culoarea castanei coapte; avea și dungă, și cusături, și talpă de crep alb... Inima lui Vasile zvîcni de bucurie.

Desfăcu pantoful, își potrivi piciorul și începu să apese. Nu merge... îi venea să înjure; „Să știi — gîndea el în timp ce forța călcîiul cu limba — să știi că piciorul meu de țărănoi nu-i făcut pentru pantofi...”

Încercă altă pereche. Își măsură din priviri piciorul încălțat. Îi plăcu. Se simți dintr-o dată alt om.

Plăti totul în regulă și, cu pachetul sub braț, plecă spre casă. Se opri la restaurant, cinsti două șlibovițe și se simți bine.

— Ce-ai cumpărat, Boștină? îl strigă din capătul sălii Ilie Fuior.

— Ia, niște fleacuri... Pantofi... zise el cu un aer de superioritate și dete pe gît ce mai rămăsese în cinzeacă.

„Așa... își zise pe drum. Acum am de toate. Mîine va fi vreme frumoasă (că manta de ploaie încă nu am). Trebuie să fie mîine vreme frumoasă! Cămăși scrobite am, cravată albastră am, pantofi am. O să ies la plimbare în parc și o s-o întîlnesc. N-are să mă recunoască; de unde să mă recunoască dacă m-a văzut totdeauna în haine de șut sau bocanci? Mă voi apropia de ea și-i voi zice: „Bună ziua!” Ea are se întoarce speriată. „Eu sînt, vecinul dumatiale. Voiam să te întreb: cînd bate covorul? Că ți-am promis...” Și o să începem să vorbim, și am s-o chem la cinema sau la cofetărie, și am să mă plimb cu ea pe stradă ca Nicu Ursu... Să nu mai zică nimeni că-s oltean fricos și că mă tem de fete ca să nu-mi pape gurguile opincilor...”

Se strecură în casă ca un hoț. După ce se spălă, scoase din cutie pantofii cei noi. Aprinse lampa și-i examină cu cea mai mare atenție; îi miroși, îi încercă, se plimba cu ei în picioare de-a curmezișul odăii. Apoi, cînd se lăsă seara, îi așeză în mijlocul mesei, sub lampă, și, tot privindu-i, adormi fericit că, în sfîrșit, și el, Vasile Boștină din Novaci, a ajuns să fie un om încălțat între oamenii aceștia cumsecade.

★

Așa se întîmplă uneori în viață: cînd dorești mai mult un lucru, atunci își bagă dracu' coada și treburile ies pe de-a-ndoaselea.

Vasile se plimbă toată după masa prin Colonie. Îl strîngea pantoful stîng, dar asta n-ar fi fost mare lucru. N-are decît să-l strîngă, pînă la urmă tot trebuie să se dea pe brazdă! Era însă necăjit că, deși a căutat-o peste tot pe Mărioara, n-a zărit-o nicăieri. În parc nu era, la cinema nu, la club era închis, că se făceau reparații. S-a interesat și la dispensar; nu era de serviciu. Unde putea să fie? Se gîndea cu tristețe că va trebui să treacă încă o săptămîna pînă s-o poată întîlni. Că acasă, rar se vedeau, și el nu era omul care să bată nechemat la ușa cuiva.

Se făcuse seară și începu să bată un vînt puternic dinspre munte. Furtuna se apropia și lumea, grăbită să-și scape hainele, fugea de zor spre case. Vasile, îngrijorat, intră în restaurant. Locuia mai departe de centru și dac-ar fi plecat, cu siguranță că l-ar fi prins zăporul pe drum.

Comandă o bere și se așeză la geam, aproape de ieșire. Ploaia porni zgomotoasă. „Unde-o fi vecina mea?” se întrebă

Vasile și acum îi părea rău că n-a strigat-o din geam, azi dimineață, cînd a văzut-o plecînd. Era și ea în haine noi, în pantofii ceia albi ca laptele...

Ploaie două ceasuri în șir. Cînd se molcomi de-a binelea, sirena sună de 9,30. Afară sclipeau, rotunde, băltoacele de noroi. Vîntul rupsese cîteva cabluri electrice, abia de mai ardeau vreo două-trei felinare. Străzile din partea de sus a coloniei erau toate în întuneric.

Vasile își sumese manșetele pantalonilor și o porni spre casă cu cea mai mare grijă, săltînd peste pietrele largi ale pavajului.

Cît ținuse șoseaua, merse destul de bine. Ajuns însă în fața blocurilor, se opri nehotărît. Era imposibil de trecut. Ce era de făcut? Pe ploaie, șantierul era totdeauna desfundat: să fi fost și tot n-ar fi putut să treacă fără să se murdărească pînă la genunchi. Se gîndi să intre în vreo casă ca să ceară o pereche de cizme de cauciuc. Nu cunoștea însă pe nimeni prin apropiere și-apoi ar fi fost și de ris ca la ora asta să-și scoale vecinii din somn numai pentru că lui i s-a făcut milă de pantofi. Se uită cu grijă împrejur. Nimeni, nicăieri. Se trase lîngă zid și într-o clipă se descălță. După strînsoră din pantofi, picioarele lui mari și late aproape că sărutară cu bucurie pămîntul răcoros și umed. Acum nu-i mai păsa. Își suflecă pantalonii pînă la genunchi și porni încet prin noroi, cu grijă să nu alunecă sau să se stropescă. Ajunsecu bine la intrarea blocului. Lampa nu ardea pe scară, de nicăieri nu se auzea nici un zgomot. Își șterse cît putu mai bine tălpile picioarelor, apoi o zbughi în sus. Trecuse bine primul etaj, și gata. În fața ușii culoarului, răsufală ușurat, Ajunsesese.

Apăsă clanța și deschise. Incremeni. Simți dintr-o dată că picioarele i se înmoale. În puternica lumină din coridor, la doi pași de el, ochii plini de mirare și spaimă ai Mariei Ciochină îl fixau fără să clipească. Fata era și ea descălță, cu picioarele mînjite de noroi. Ținea într-o mîină ciorapii, în cealaltă splendidele ei sandale albe. Se vedea că abia sosise. S-au privit așa o clipă, două. Lui i s-a părut o veșnicie. Ar fi dorit ca planșeul să se desfacă, iar el să piară pentru totdeauna.

Deodată, ca o explozie, plesni rîsul fetei. La început puțin forțat, apoi din ce în ce mai natural, mai sincer. Rîdea acum din tot trupul. Se înroșise la față, ochii îi scăpărau. Avea un rîs mărunt de copil.

—... Ca în Gorj, vecine, așa-i? și toată se clătina de rîs.

— De! Încearcă să-i răspundă Vasile, dar simțea că dacă mai spune o vorbă se înecă.

—... La Tismana... gilgii prin rîs fata... Cînd ne întorceam de la tîrg... totdeauna ne scoTEAM papucii...

— Zău? se miră sincer flăcăul și parcă se mai luminează o leacă.

— Așa, clipoci ea, că știi, e-o vorbă: pielea crește, papucii costă...

— Zău, așa-i, întări grav Vasile, și-și mută greutatea de pe-un picior pe celălalt.

— De ce stăm noi așa, ca niște momii?... Ia dă-ncoace ghețele alea. Așa. Să le așezăm aci, în antreu. Alături. Vecine, hai la pîrâu, să ne spălăm picerele...

— Hai, întări Vasile și dintr-o dată se simți fericit, ca un om care a scăpat de la înec.

Tot glumind și rîzînd, trecură în baie. Vasile își scoase vestonul, își sumese mînele și, urmînd exemplul fetei, se așeză pe marginea vanei. Robinetul fu deschis, apa caldă, proaspătă, năvăli. Fără nici o jenă, începură să-și spele picioarele.

—... Ți-e frică de mine, ai? întrebă, șiret, fata.

— De, zîmbi flăcăul și se roși pînă în vîrfurile urechilor.

— Dacă nu se nimerea ploaia de azi, mai trecea un an pînă intram în vorbă.

— Bine că s-a nimerit, întări Vasile. Nu-mi pare rău!

— Nici mie, ciripi fata. Știu cum te cheamă.

— Cum?

— Vasile Boștină. Ești din Novaci.

— Așa e. Și pe tine te cheamă Maria Ciochină. Din Tismana.

— De unde-ai aflat?

— Eh...

Rîzînd, fata îl plesni prietenește peste umăr.

— Știi, măi Vasile, mă gîndesc acum: ce-ar fi fost dacă vreunul din noi ajungea sus încălțat...?

— Hm... Ar fi fost rău de tot pentru celălalt.

— Pă dracu'...

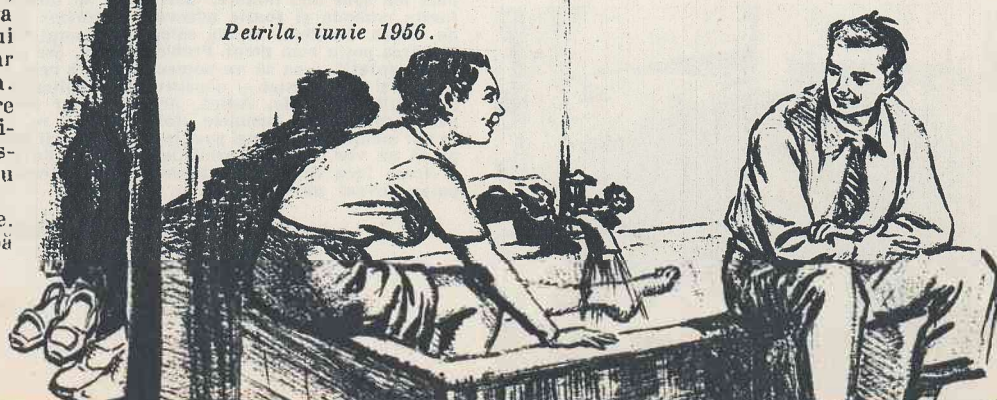
— Zău. Da-i mai bine că s-a-ntîmplat așa. Ce zici?

— Zic și eu că-i mai bine...

Afară, în antreu, așteptau cuminți cele două perechi de pantofi. Nu se cunoșteau încă, dar judecînd după vocile vesele ce răzbăteau din baia stăpînului, simțeau fiecare că de-acum vor trebui să se obișnuiască să meargă alături. Pantoful cel nou, de culoarea castanei coapte, cu talpă de crep și cusătură — se uita protector la sandala albă, timidă, care abia îi ajungea pînă la jumătate. Se bucura că nu mai trebuie să-și petreacă noaptea singur pe masa stăpînului. Alături cu o ființă atît de modestă și de frumoasă, vremea trece mai ușor, îmbătrînești mai cu plăcere...

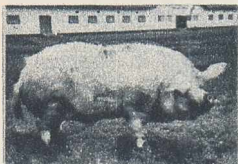
Afară, ploaia se porni din nou. Dar de astă dată nimănui nu-i mai păsa de răutatea ei.

Petrița, iunie 1956.

cu ajutorul științei

O NOUĂ REALIZARE A ZOOTEHNICIENILOR

Porcul este, totuși, uneori un animal delicat. Pare paradoxal, dar o părere contrarie celei de mai sus nu pornește decât dintr-o aparentă înșelătoare. Să ilustrăm cu un caz. Adus încă de mulți ani, la noi în țară, porcul de rasă „marele alb” — animal apreciat pentru cantitatea de carne pe care o dă, pentru faptul că ajunge foarte repede la deplina maturitate, precum și pentru prolificitatea lui — nu s-a putut obișnui cu clima Bărăganului: arșița verii îi acoperea pielea cu arsuri care nu numai că îl împiedicau să pășuneze normal, ci îi puneau chiar viața în primejdie; iar iarna, adăposturile, pe care trebuia să le împartă cu semenii lui de alte rase, nu reușeau să-l apere destul de bine de geruri.

Soarta „marelui alb” n-a fost însă să piară pe câmpiile noastre, istovit de o climă neprielnică, ci să dea naștere unui nou tip de porc, cărui avea să-i transmită cele mai bune calități pe care le avea. Acest tip de porc a fost de curând creat.

Iată cum s-au întâmplat lucrurile: în anul 1950, un colectiv de oameni de știință din Institutul de Cercetări Zootehnice din București, compus din dr. Gligor, dr. Radu și ing. Covaliu, s-au gândit să îmbine, prin încrucișare, calitățile superioare ale „marelui alb” cu rezistența porcului indigen „stocli”, numit și „băltăret” — animal apropiat de forma sălbatică, foarte rezistent la intemperii, dar cu o dezvoltare încetă și o prolificitate redusă.

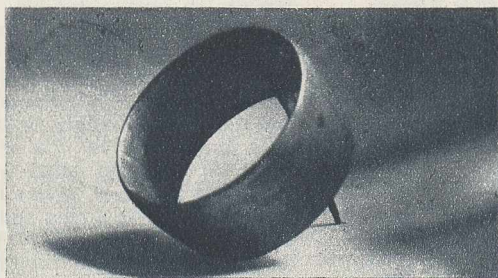
Prima încrucișare a fost făcută între vieri „marele alb” și scroafe „stocli”. Metișii de primă generație au fost din nou încrucișați cu vieri „marele alb”, iar cei din generațiile următoare au continuat să fie încrucișați între ei, pentru fixarea noilor însușiri. Noul tip de porc astfel obținut are multe din însușirile rasei „marele alb”. La doi ani, greutatea sa corporală este de 201 kg, față de cele 203 kg ale „marelui alb”, iar prolificitatea sa reprezintă circa 90,3% din cea a „marelui alb”. Așa precum s-a urmărit, noul porc nu a moștenit nimic din „delicatețea” strămoșului de rasă. Fiind înzestrat de mama lui, scroafa „stocli”, cu o piele bine îmbrăcată cu păr, noul tip de porc este perfect adaptat pentru a rezista condițiilor de climă ale Bărăganului și ale altor regiuni ale noastre, cu climă aspră.

Consolidarea caracterului noului tip de porc, care reprezintă o valoroasă realizare experimentală, va duce cu timpul la nașterea unei prețioase rase.

Scroafă „stocli” alăptând purcei metiși, rezultați din încrucișarea cu „marele alb”.

DECOLĂRI ȘI ATERIZĂRI FĂRĂ AERODROAME?

Macheta toropterului în curs de încercare la Institutul de Mecanică Aplicată.

Întrebarea pusă de titlu este, pare-se, rezolvată. Și anume: poți zbura cu elicopterul pornind dintr-o stație asemănătoare cu aceea de autobus, de pe un vapor, sau de pe acoperișul unei case. Când elicopterele vor fi mai ieftine, o să le preferi unei motocicletă sau chiar unei I.F.A., fără să mai vorbim de tramvai sau de faimosul autobus 321...

Din păcate, însă, întrebarea de mai sus pare doar a fi rezolvată, pentru că elicopterul nu-l un adevărat avion — nu numai pentru că nu respectă anume caracteristici de construcție — ci, mai ales, pentru că viteza sa în zbor orizontal nu depășește 200 km./oră. Asta îl face să fie un soi de motoretă aeriană, care nu se poate compara cu o limuzină modernă cum ar fi avionul TU-104, care, pe lângă că la pe bord cincizeci de pasageri, se deplasează în aer cu 900 km/oră.

Dacă TU-104, sau alt mare avion modern, e rapid, e necesită piste de decolare din beton, foarte scumpe, cu o lungime de minimum 3 km și care, din cauza acestor dimensiuni, trebuie construite în afara orașelor. Călătorul, deci, va face, de pildă, o oră de la București la Varșovia — prin văzduh — dar, din orașe la aerodroamele respective, va mai face încă o oră sau mai mult. Iată dar că factorul timp și, mai ales, factorul preț au impus cercetătorilor crearea unui tip de avion care să se ridice în aer, fără a mai decola pe o pistă și care, totodată, să poată dezvolta o mare viteză de deplasare orizontală.

Foarte bine — ar spune unii — luați un avion obișnuit și faceți-l să decoleze vertical. De ce să atinge pământul cu burta? Să aterizeze în coadă! Ideea aceasta nu are nimic fisticheu într-însa și una din soluțiile problemei noastre va putea fi o navă aeriană care va decola și va ateriza în coadă. Dar pentru ce nu s-a făcut asta până acum? — vă veți întreba. Pentru că o astfel de decolare cere — la un avion obișnuit — o forță de tracțiune uriașă, adică un motor deosebit de puternic. Problema aceasta a fost rezolvată teoretic de mai multe institute de cercetări, printre care și de Institutul de Mecanică Aplicată al Academiei R.P.R.

Lucrând paralel cu specialiștii străini, inginerii noștri — deși nu au avut la îndemână publicații străine tratând această problemă — au ajuns la soluții asemănătoare cu ale cercetătorilor din alte țări: pentru a căpăta o forță de tracțiune mai mare, nu vom mări motorul, ci vom modifica aripa. Și astfel aripa se transformă într-un soi de butoi care îmbracă partea inferioară a avionului.

Acest avion — pe care strănătatea îl numește coleopter, iar specialiștii noștri toropter (torinel — amintind forma inelară a aripilor) — va fi mai simplu de construit și va avea o greutate mai redusă decât un avion clasic de aceeași capacitate. Pentru propulsarea lui se va folosi fie un motor obișnuit acționând o elice ce se învârteste în interiorul aripilor inelare, fie un motor cu reacție al cărui jet trece de asemenea prin mijlocul inelului. Aripa-tor va face ca forța de tracțiune dezvoltată de elice sau de jet să fie îndreptat de mare pentru a-l dezlăsa de sol, fără a se folosi forța de susținere a aripilor, ca la avioanele obișnuite. El va decola în poziție verticală, apoi se va deplasa în poziție orizontală, având o foarte bună stabilitate. Forța de susținere va fi dată în cea mai mare parte de aripa inelară. Iar forța de tracțiune a elicei — sau cea dezvoltată de motorul cu reacție — va servi aproape numai la deplasarea aparatului care va putea atinge astfel viteze foarte mari.

Iată dar că toropterul îmbină avantajele elicopterului cu acelea ale avionului de mare viteză.

Dar ce poziție vor ocupa pilotul și călătorii în acest vehicul, care, în mod firesc, face jumătate de looping-uri? În ceea ce privește pe pilot, în faza actuală a cercetărilor, se pare că va sta culcat pe burta, cu pieptul și umerii bine fixați. Astfel la decolare dinsus se găsește aproape în picioare, privind către cer, apoi în timpul zborului rămâne culcat, cum am spus mai înainte, poziție ce se dovedește foarte comodă și foarte adecvată salturilor bruște de viteză. Evident, pentru călătorii sistemul acesta ar părea puțin cam greoi. Problema, însă, are foarte multe soluții — ca să nu omenim despre cele mai simple și mai clasice — constituite de aplicații ale sistemului cardiac. Adică, orișicum s-ar înclina axa toropterului, scaunele (fotoliile) de pe bord se vor menține în aceeași poziție, iar călătorii aproape că nu vor observa variațiile unghiului de zbor. Acum încă în faza de încercări, toropterul ar putea deveni navă aeriană a viitorului.

Conf. univ. ing. Al. STRATILESCU

PLACI DE POLIAMIDE ÎN LOC DE STICLĂ

În anul acesta lucrătorii Institutului de cercetări a producției vegetale de pe lângă Academia de Științe Agricole a R. Cehoslovace au înlocuit, în câteva sere de zarzavat, sticla din care se face, de obicei, acoperișul acestora, prin plăci dintr-o masă plastică fabricată din poliamide. Aceste plăci nu numai că au toate calitățile sticlei, dar pre-

zintă și unele avantaje față de aceasta. Astfel, lasă să treacă mai ușor lumina, sint de cinci ori mai ușoare decât sticla și mult mai ieftine.

Cercetătorii urmăresc temperatura și umiditatea aerului, precum și temperatura solului serelor reoperite cu plăci de poliamide; datele strinse vor servi la aprecierea finală a acestui nou produs.

O NOUA SURSA DE CURENT ELECTRIC

Ați mai auzit vreodată de electreți? Probabil că nu, deoarece aceste substanțe, a căror mare calitate constă în faptul că pot menține sarcinile electrice foarte mult timp, chiar și ani întregi, au fost descoperite de curind. Primii le-au obținut savanții japonezi Sato și Eguci. Ei au realizat un amestec de ceară și rășini care, după ce fusese în prealabil topit, a fost ră-

cit într-un puternic cimp electric constant. Materialul astfel obținut și-a menținut sarcina timp de peste trei ani.

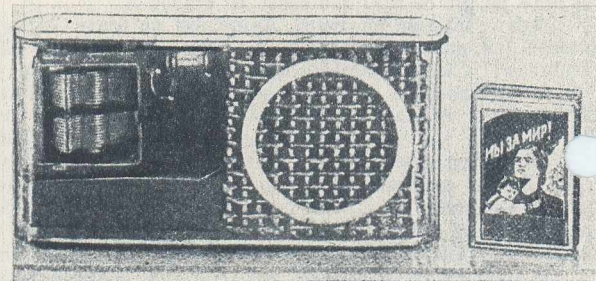
Aceste miraculoase substanțe continuă să fie studiate intens. Se presupune că electreții vor putea fi folosiți ca surse de curent electric. Generatorii cu electreți vor fi mai simpli și mai economici decât cei bobinați cu nete, folosiți în prezent.

UN APARAT DE RADIO PENTRU BUZUNAR

Fotografia de mai jos reprezintă o nouă realizare a științei și tehnicii sovietice. În domeniul semiconductoarelor: un aparat de radio care se poate purta în buzunar. Antena și bateriile acestui radio picic, realizat cu ajutorul semiconductoarelor cris-

talini, sînt instalate în interiorul lui. E de ajuns să pui în funcțiune aparatul și poți auzi ultimele știri sau retransmisia oricărui spectacol, desi te afli în plin cimp...

În fotografie: aparatul de radio, alături de o cutie de chibrituri.

VIRUSUL HIBRID CONTRA POLIOMIELITEI

Se știe că în octombrie trecut, doctorul Wendell Stanley din Berkeley (California), împreună cu colegii săi doctorii Conrat și Williams au reușit să reconstituie un virus viu, după ce l-au descompus în prealabil. Recent s-a anunțat că doctorul Conrat a creat, pe baza aceleiași experiențe, un virus „hibrid”, care ar putea, după declarațiile sale, să imunizeze de poliomielită fără a da nici cel mai mic pericol de infecție.

Virusul „hibrid” este rezultat prin înglobarea nucleului unui virus, în învelișul unui alt virus. Care ar fi reacția unei asemenea „hibridări”? După teoria doctorului Conrat, o boală viro-

tică este produsă de partea internă a virusului, de așa-numitul acid nucleic; dacă partea internă este nocivă, apoi în învelișul exterior al unui virus, adică în masa externă de proteine a acestuia, rezidă forța imunizatoare. A-tunci când învelișul este scapat de substanța internă, puterea imunizatoare dispare.

Pe baza acestei teorii, dr. Conrat a emis ideea realizării virusului hibrid, creat prin unirea acidului nucleic al unui virus nevătămător, cu învelișul proteic al unui virus nociv (virusul poliomieltic). Inoculându-se această combinație unor serii de cobai, ei au căpătat imunitate față de poliomielită.

Viziunea lui HENRY J. BAXTER

de Howard FAST

Ilustrație de Rik AUERBACH

— Nu mai încapă nici o îndoială — declară dl. Baxter soției sale Clarisse, la cină, în seara acea — rușii au bomba cu hidrogen.

— Nu cred nici în ruptul capului — răspunde calmă soția sa.

— Teamă mi-e că n-o să ai încotro, draga mea — spuse dl. Baxter pe un ton grav — am vorbit cu Somerville, la uzină. Lucrează la noua comandă atomică pe care am primit-o de la Washington. Partea ncastră o să fie de cel puțin zece milioane. Ei bine, am vorbit cu el și spune nu mai poate încapă nici o îndoială în privința asta. Și el e cel mai calificat s-o știe, draga mea.

— Dar nu-i cu puțință, Hary!... spuse soția, în timp ce-și umplea farfuria cu mazărea cu unt luată din tava întinsă respectuos de valetul din spatele ei.

În dimineața următoare, imediat ce ajunse la uzină, dl. Baxter se așeză la biroul său, își aruncă o privire asupra corespondenței, apăsă pe butonul difuzorului prin care comunica cu secretara sa, și-i spuse să-i trimită cât mai repede cu puțință pe dl. Somerville.

— Am avut o noapte proastă, Somerville, — începu dl. Baxter — din cauza afurisitei ăleia de bombe. D-na Baxter crede că n-o au. Și am mare încredere în instinctul femeilor.

— De data asta, teamă mi-e că dă greș — spuse Somerville pe un ton de scuză. — Înțelegeți, d-le Baxter, de data asta nu mai e vorba de niște simple zvonuri sau de relatările unor spioni. Informațiile acestea ne sînt date de înseși aparatele și instrumentele noastre. Iar instrumentele nu mint. Toți savanții atomiști sînt convinși că rușii au bomba cu hidrogen. Și, după cum am auzit, chiar și președintele.

— Imbecilii ăia de la Washington ar trebui atunci să lase imediat totul la o parte și să înceapă să construiască zi și noapte adăposturi. Nu-i așa, Somerville?

— Nu-i chiar atât de simplu cum pare, d-le Baxter. Adăposturile obișnuite din cursul trecutului război n-ar ajuta la nimic. După cum nici subteranele cele mai adînci. Otrăvirea atmosferică provocată de o singură bombă cu hidrogen se poate răspîndi pe o rază de o sută, pînă la două sute de mile. Teoretic ar fi posibil ca, numai cu o singură bombă,

fie distrusă toată suflarea omenească de pe suprafața Statelor Unite. Teoretic, evident, căci e foarte puțin posibil ca vîntul, curenții atmosferici, să răspîndească pe o suprafață atât de mare emanațiile radioactive. În orice caz, nu mai poate fi vorba de „lovituri directe” și de eventuale mijloace de a le evita. De asta pesemne că Washingtonul este atât de derutat.

— Și dacă, totuși, s-ar arunca bomba, cît timp s-ar menține otrăvirea atmosferică?

— Nu știu încă nimic precis, dat fiind că n-am avut pînă acum ocazia s-o constatăm, dar aprecierile oscilează între cîteva zile și cîteva secole.

— Cîteva secole? — spuse dl. Baxter cu respirația tăiată.

— Da, da, d-le Baxter. Evident că n-ar fi exclus să dispară toată viața terestră, dar viața va continua în adîncul mării și, la un moment dat, evoluția își va relua cursul ei normal și s-ar putea ca, într-o bună zi, peste cîteva miliarde de ani, omul să-și facă reapariția pe pămînt.

— Frumoasă mîngîiere, n-am ce spune! — bombăni dl. Baxter.

— Evident — adăugă gînditor Somerville — că s-ar putea construi un adăpost special. Dar trebuie să fie foarte adînc, complet izolat de suprafața pămîntului și aprovizionat cu tot ce le-ar trebui ocupanților lui timp de cinci ani. Ar trebui rezolvate, în acest scop, o mulțime de probleme, dar pînă în cele din urmă cred că n-ar fi imposibil. Ar fi chiar foarte pasionant.

— Și cît crezi că ar costa un astfel de adăpost, Somerville? — întrebă cu aviditate dl. Baxter.

Somerville ar fi preferat să calculeze timp de o lună, pe baza dovezilor întocmite de diferiți constructori și a costului fiecărui articol necesar, dar știa că dl. Baxter voia un răspuns imediat, fie el și aproximativ. Astfel încît se rezemă pe spate, închise ochii și făcu un calcul mental rapid, în timp ce dl. Baxter păstra o neobișnuită tăcere.

— Cred c-am putea-o scoate la capăt cu trei milioane de dolari — spuse el în cele din urmă. — Desigur că nu-i o cifră exactă, dar n-ar putea costa mult peste această sumă.

Dl. Baxter luă în ziua aceea dejunul la Cleveland cu Harway Ramson, care avea șazece și opt de ani, care cîștigase cincizeci de milioane de dolari cu avioanele pe care uzina sa le furnizase guvernului de la sfîrșitul războiului, care cunoștea pe toți marii demnitari din Washington și care tocmai se întorsese din Washington, unde îndeplinise o misiune specială. Le spunea, atît președintelui cît și membrilor guvernului, pe numele lor cel mic, iar aceștia — la rîndul lor — îi spuneau Harway. Dl. Baxter avea un deosebit respect pentru opiniile lui Harway Ramson, astfel încît profită de prima ocazie ivită în cursul dejunului, pentru a-l întreba dacă crede într-un eventual război cu Rusia.

— Mai curînd sau mai tîrziu, e inevitabil — spuse dl. Ramson. — Întreaga lume liberă și întreg modul de viață american depind de rezolvarea acestui conflict.

Dl. Baxter voia însă să știe dacă bomba cu hidrogen n-a schimbat — în ultimul timp — raportul de forțe între cele două tabere.

— Nu cred s-o aibă, și chiar dac-ar avea-o, nu cred să știe cum s-o urce în avion. N-au habar de tehnică în Rusia. Ce vrei, țară de țărani!

— Dar dacă, totuși, o au? — insistă dl. Baxter.

— Trebuie să-i nimicim înainte ca ei s-o poată lansa. Represalii masive — asta trebuie să fie cuvîntul de ordine!

„Represaliile” acestea „masive” nu-l satisfăcuseră însă cîtusi de puțin pe dl. Baxter și iar dormi prost. De data aceasta, în loc de coșmaruri, avu însă un vis pe care-l consideră ulterior ca un fel de viziune. Visă că se afla pe piscul înalt al unui munte, avînd lîngă el pe soția sa, pe cei doi fii ai săi cu soțiile și copiii lor și pe fiica sa, și că sub el întreg pămîntul era pustiu și mort. Și atunci se auzi un glas care-i spuse: „Du-te și rodește-l”. Ce divin glas și ce splendid vis! Henry Baxter se deșteptă înviorat și liniștit pentru prima oară de cînd auzise de această blestemată bombă.

— Clarisse — îi spuse soției sale la cafea — am să construiesc un adăpost împotriva bombei cu hidrogen.

— Foarte drăguț din partea ta, Henry, — spuse ea dînd ușor din cap. — Nici prin gînd nu-i trecea că, după spusele lui Somerville, adăpostul acesta avea să coste vreo trei milioane de dolari.

În cursul celor douăzeci de săptămîni următoare, dl. Baxter fu absorbit de construirea adăpostului. El plănui construcția pe terenul de pe țărnul ăcului, care avea o sută cincizeci de hectare și-i asigura toată liniștea pe care dorea s-o aibă. Somerville întocmise el însuși planurile și mobilizase trei dintre cei mai străluciți tineri ingineri ai uzinei pentru a accelera lucrările.

Dl. Baxter încetă de a se mai duce la clubul său sportiv și petrecea ore întregi întocmind lungi liste de lucrurile necesare unei mari familii silite să stea ani de zile într-un adăpost împotriva bombei cu hidrogen. Era înmărmurit de nesfîrșita listă de lucruri necesare familiei Baxter pentru a putea continua să trăiască astfel cum fusese obișnuită — și era la fel înmărmurit de atitudinea soției sale.

— Dacă-ți închipui c-am să stau cinci ani în groapa aia și am să-mi fac singură menajul te înșeli amarnic, Hary, — spuse ea cu fermitate.

— Nu-i o groapă — răspunde rece dl. Baxter. — E la fel de frumos ca cel al lui Ike de sub Casa Albă, dar nu-i mai putem adăuga nici o încăpere.

Garoafe
N. TONITZA

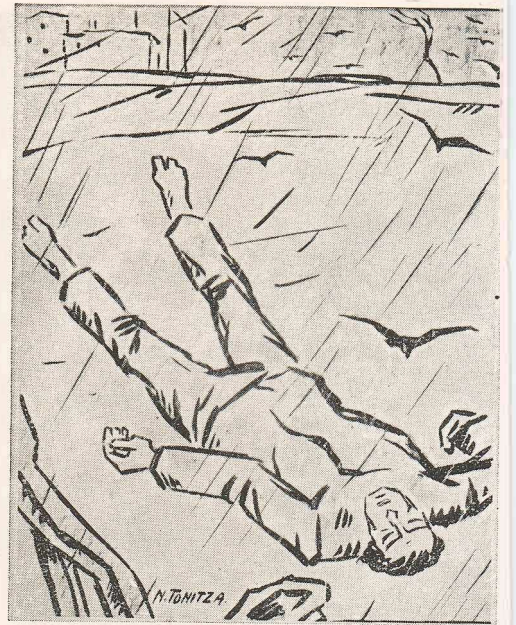

Irina
N. TONITZA

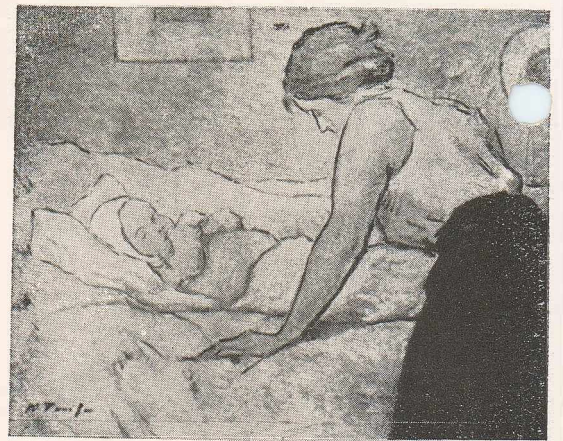

N. TONITZA:

Prizonieri

N. TONITZA: Bolșevicul a fost achitat

N. TONITZA:

Din viața celor umili

N. TONITZA:
Sculăți, voi oropsiți ai soartei

NICOLAE TONITZA

N. TONITZA:
Autoportret

„Din lumea celor umili” și-a intitulat Nicolae Tonitza un ciclu de tablouri pictate în 1922 la Vălenii de Munte. Dar acest titlu s-ar potrivi de minune întregii sale opere, căci Tonitza a fost un adevărat pictor al celor umili.

O adincă omenie, o rară generozitate sufletească l-au făcut să se apropie de suferințele oamenilor, să le înțeleagă și să le evocă în opera sa. Năzuia să picteze o vastă frescă socială, în care să denunțe nedreptățile din acea vreme. Și numeroasele tablouri înfățișând oameni nevoiași, saltimbanci, cerșetori, infirmi, femei decăzute, adolescente firave și triste, copii cu ochii mari și rotunzi, în care se ghicesc atâtea nostalgii și tainice așteptări, nu sînt decît simple studii pregătitoare pentru această frescă în care voia să-și exprime și revolta, și protestul, și dragostea de oameni. Dar Tonitza nu și-a putut înfăptui acest vis. N-a avut nici răgazul, și poate nici suflul necesar. Și-a afirmat solidaritatea umană, pictînd cu o deosebită căldură și înțelegere chipurile celor simpli și umili, de care se simțea legat sufletește.

Această căldură, caracteristică artei lui Tonitza, se exprimă atît prin linia vibrantă și grațioasă a conturului, ușor stilizată, care definește forma într-un arabesc sensibil, cit și prin rezonanțele catifelate ale acordurilor de culoare, pictate cu o pastă densă, grasă și suculentă.

S-a spus, pe drept cuvînt, despre Tonitza că este un pictor poet. Și într-adevăr, el a cîntat grația și frăgezimea adolescenței, gingășia și farmecul copilăriei cu o emoție, un lirism, un tulburător amestec de sensualitate și puritate, care alcătuiesc climatul poetic al tablourilor sale. El nu poetizează însă realitatea, ci o exprimă în adevăratele ei aspecte, pe care le însuflețește prin puterea sentimentului său.

În activitatea sa artistică de aproape 30 de ani, de la 1911 pînă în 1940, cînd a murit, se pot deosebi două faze distincte: cea dintîi, în care predomină grafica politică și desenul satiric, și cea de a doua, în care el se consacră numai picturii. În ambele însă, tema principală e omul, cu suferințele, încercările, năpastele și visurile lui.

În grafica politică, Tonitza s-a dovedit foarte combativ. mai ales în perioada de după primul război mondial, cînd a colaborat la diferite ziare și publicații progresiste și în special la „Socialismul”. Desenele sale satirice se caracterizează printr-o amară ironie, menită să dezvăluie adevăratele aspecte ale unei crude realități.

Astfel, în desenul „13 decembrie 1918: E liniște în toată țara”, el ne arată minciuna comunicatului oficial și prețul cu care s-a dobîndit această „liniște”, în urma masacrării muncitorilor tipografi care manifestaseră în piața Teatrului Național pentru a cere sporirea unor salarii de mizerie. Desenul înfățișează un muncitor rănit, sprijinit de un zid, citeva cadavre și pavajul ud de singele proaspăt vărsat, iar în fund un jandarm, care păzește această tragică „liniște”.

Tonitza știe să sintetizeze în citeva trăsături sumare, în citeva cuvinte, o situație caracteristică. Desenele sale nu stîrnesc niciodată hazul, ci ne dezvăluie tristul adevăr, cu o dureroasă ironie, în care se vădesc luciditatea minții și dragostea sa de oameni. Iar linia simplă, sugestivă, sensibilă, sporește dramatismul și autenticitatea imaginii.

Activitatea de pictor a lui Tonitza e concentrată mai ales în expozițiile organizate de „Grupul celor patru”, pe care l-a înființat în anul 1926, împreună cu Francisc Șirato, Ștefan Dumitrescu și sculptorul Oscar Han. „Grupul celor patru” a ocupat un rol deosebit de important în evoluția picturii noastre, în epoca dintre cele două războaie mondiale, prin înaltul nivel al expozițiilor sale, prin probitatea artistică a membrilor săi, și prin legătura lor puternică cu realitățile naționale.

Timp de șapte ani, Tonitza și-a expus în cadrul manifestărilor acestei asociații, cele mai de seamă opere.

Spre deosebire de ceilalți pictori din epoca sa, Tonitza nu pictează nici țărani, nici peisaje rurale, ci practică — după cum singur o afirmă — „un orașenism grav și simbolic unde omul nu înseamnă numai un accesoriu decorativ și amuzant”.

Lumea spre care-și îndreaptă atenția e aceea a periferiilor orașului, a învinșilor vieții. Iar peisajele sale nu cuprind viziuni panoramice, ci aspecte din priveliștea urbană, curți de la mahala, imagini restrînse ca întindere, în care se simte trista condiție de viață a omului simplu. Și totuși, pictura lui Tonitza nu este nici sumbră, nici pesimistă. Tablourile sale sînt luminoase și verva coloristică le dă o notă de vioiciune, de prosepțime. Un zîmbet străbate parcă printre lacrimi, luminînd peisajul sufletească al eroilor săi.

Un capitol important în opera lui Tonitza îl reprezintă florile. Dragostea pentru oameni se împletește la el cu dragostea pentru natură, pe care și-o exprimă în armoniile de culori ale acestor daruri insoțite ale pajiștilor noastre. Verva paletii, calitățile sale de colorist, preferința pentru tonurile luminoase se vădesc cu deosebire în aceste tablouri cu flori.

Pictor poet, prin căldura sentimentului său și capacitatea sa de înțelegere umană, Tonitza a adus în pictura românească peisajul sufletească al unei lumi necunoscute pînă atunci, lumea celor mici și a celor umili, a celor care așteaptă viața sau care au fost învinși de ea.

N. TONITZA:

Alegeri libere

„STIHURI“ și „PEIZAJE“

Există o prospețime, o efervescentă, o capacitate permanentă de rennoire în lirica argheziiană, care nu admite posibilitatea de a te lăsa surprins de ultimele volume apărute, „Cîntare omului“ și „1907“. În chinuitoarele întrebări mistice asupra destinului omului și al naturii se întrevede a revolta rațiunii umane, în acțiunile tragice de filozofie pesimistă asupra vieții „cusută cu ață“ izbucneau blestemele vulcanice la adresa societății, în cîntecul amar închinat florilor ivite în mușgă sau minunilor minuscule ale naturii.

Sensibilitatea la suferințele dezmoștenitorilor soartei e o trăsătură pe care o regăsești de-a lungul întregii traiectorii sinuoase a evoluției lui Arghezi, după cum, invers, în întreaga sa creație, deslușit sau nedeslușit, pagini de publicistică, de roman, de poezie sînt saturate de acidul invectivei inegalabile la adresa suprasăturiilor, canalilor, lichelelor, a întregii pietore scriboase generate de o societate descompusă.

Cel care au iubit întotdeauna creația lui Arghezi încearcă un sentiment de mare satisfacție că-l regăsesc din nou pe unul dintre marii poeți ai țării, îndrăzneț inovator și continuator al limbii noastre literare, prezent în primele rînduri ale poeziei contemporane celor noastre, prezent în publicistică, militând fățiș pentru cauza celor mulți.

În „1907“ și în „Cîntare omului“ poetul a lăsat în urmă chinurile întrebărilor mistico-are de altădată; cele două volume mărturisesc o concepție matură, încheată, o viziune complexă, multilaterală, tonică, asupra destinului umanității, rod al unor meditații de ani de zile.

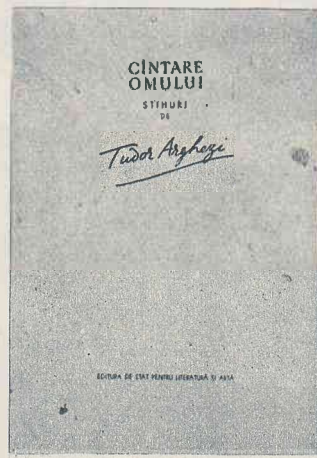
Titlul volumului „Cîntare omului“ dezvăluie intențiile autorului. E imn de slavă forței, inteligenței și frumuseții umane, dar nu numai atât. Este și meditație filozofică îndrăznească, originală asupra întregii istorii a umanității. Ciclul de poeme nu respectă o cronologie istorică riguroasă, după cum nu face o expunere versificată despre apariția uneltor și rolul lor asupra dezvoltării gândirii umane, desfășurării luptei de clasă în diferite epoci sau despre cauzele războaielor.

Meditația filozofică, cu largi orizonturi, e gândire poetică specifică, emoție concentrată față de marile minuni și cataclisme ale lumii. Cu ironia mușcătoare, caracteristică satirei argheziene, teribila osîndă a dumnezeirii, care l-a vrut pe om o ființă frustrată de gîndire, e pulverizată printr-o exactă viziune fiziologică a blestemului biblic: *Dacă ce spune*

cartea, din vechi, e-adevărat / Că ieși din frămîntarea fărînită cu scuipat, / Baljocura-i plătită cu virf și răzduită. / Nu trebuia să cugești, tu, vierme, niciodată. / A loate-făcălorul de rîpi și de izvoare / În temnița ființei te-a-nchis între zăvoare. / Tu trebuia să suferi, să rabzi cumplita lege, / Că omul ca și piatra, săd sterp și nu-nțelege; / Că între-o trebuință și alta, de jivină, / Să nu-ți răzbească firea, din pîntec la lumină, / Să fii o burdă numai, un zgîrci care se aruncă, / Și să ascuți orbește de streche, la poruncă. (LA stele).

Arghezi retrăiește cu aceeași intensitate emoțională primare ale primului om care a încetat a mai fi patruped, e parcă prezent acolo, atunci reflexia fiind unită cu impresia proaspătă de ceva văzut; e o adevărată simfonie a măreției umane: *Dezvăluși de-odată ce nu știai de jos / Și ai văzut pămîntul înțina că e frumos, / Din asfințitul palid, bolțit spre răsărit, / Înția oară cerul de-a lungul l-ai zărit. / Lua față adîncimea și, nouă toată firea / Îțiarăta deasupra și-n jur nemărginirea. / Dar înălțat în slavă, / Subt cîngătoarea frunții / Ți se făcură nezezi și mici, pîiți, și munții; / Căci văzul are harul și voia de la soare / Ca tot ce înținește să scadă și scoboare. / Rîdică-ți numai ochii puțin, ca un lăstun, / Că piscurile înseși descresc și se supun. (Împlinire).*

Predilecția binecunoscută pentru microcosm, pentru detaliu, pentru ființele și obiectele mărunte, capătă în poem semnificații majore. Să amintim, de pildă numai de povestea hazlie a acului. Lăsînd la o parte întreaga evocare a tot ceea ce a născocit, esențial, omul: *Ai născocit o dată / Și o nimica toată, / Cît ghimpele, săracul, / De mic și iute: acul; / Și harnicul nimica, vioi ca o lăcustă, / Se-n-*

gheșuie și-aleargă pe marginea îngustă / Și-mbracă omenirea de mîile de ani: / O sculă genială, cinci ace la doi bani. (Născocitorul).

Depănarea firului destinului uman e întreruptă de mici bijuterii poetice, adevărate ode originale închinăte mîinilor, degetelor, ochilor, și ele „detalii“ care rotunjesc însă perspectiva eului uman: în special „Dar ochii tăi“, mi se pare a fi o capodoperă a genului.

Imaginile crude, buboalele, mușcagăurile, noroalele, specifice poeziei argheziene de altădată, nu dispar; ele își capătă destinația reală cînd pun peceata lumii celor puțini, proiectată ridicol, dar și cu minie de pamfletar, pe scara întregii umanități.

Deși nu fac parte din ciclul „Cîntare omului“, există în același volum o serie de poezii despre tragedia războiului împotriva Uniunii Sovietice, în care a fost atrasă țara noastră, care întregesc, prin contrast teribil, ideea poetică de bază a întregului ciclu. Imaginea satului e parcă o frescă a Infernului dantesco. Războiul e văzut ca un coșmar groaznic: schilozii-s împleciți în ceață, casele, cătunele seamănă cu niște babe, flăcăii au devenit zgîrciuri, oase, pruncii strigă, în saute au rămas vii numai câteva stafii, pînă și vitele-s schioape, oarbe.

Și dacă e vorba de facultatea poetică de sintetizare a unei întregi perioade istorice, mi se pare că nu poate fi ales alt exemplu mai bun decît poezia „Într-un județ“, corespondentul pe plan estetic superior al vestitului pamflet „Baroane!“

Spuneam că poeziile antirăzboinice ale lui Arghezi nu pot fi despărțite de întregul ciclu închinat omului. Ele sună ca un fel de avertisment, ca un fel de *memento mori* obsedant, care-ți amintește că superba creație zămislită de veacuri, întreaga civilizație, mîndria fierbînte a inteligenței, gingășia mîinilor, profunzimea și frumusețea ochilor, întreaga măreție și bogăție sufletească a omului, sînt amenințate atîta timp cît nu sînt înlăturate pretutîndeni, o dată pentru totdeauna, cătușele asupriri, norii amenințători ai unui nou cataclism mondial.

Finalul întregului ciclu de stihuri e o apoteoză beethoviană a imenselor cuceriri ale omului contemporan, virtual domn al planetei noastre și al altor planete, pe care Arghezi îi însoțește cu îndemnul: *E timpul, slugă veche și robul celui rău, / Tu, omule și frațe, să-ți fii stăpînul tău. (Cel ce gîndește singur).*

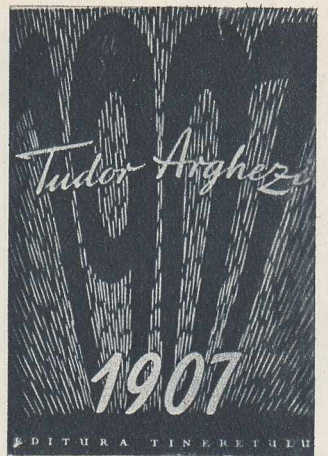
★

Peizaje, își întitulează cu simplitate poetul volumul „1907“. E vorba de ceva mai mult decît de niște „peizaje“. „Răscolaia“ lui Rebreanu, folosind termenii consacrați în critica literară, e un roman în proză. „1907“ a lui Tudor Arghezi e, dacă vrei, un roman în versuri. Dumitru Țărănoiu, Căpraru, coconu Alecu, văduva lui Petre, dudui, maestrul, prefectul, excelența, Stan-căpitan, cucoana-mare, Pătru al Catrinții, trei sute de săteni, sînt personaje de neuitat, cu o mare forță de generalizare a epocii; și dacă nu există o acțiune, construită după regulile clasice ale romanului, e reconstituită în schimb întreaga atmosferă reală a răscolului, spontaneitatea — forța ei elementară, dar și slăbiciunea ei — febrilitatea, ura crîncenă a țărănimii și teama cumpănită a boierilor, baia de sînge, focurile — amănunt pictural obsesiv — din care se încheagă firesc, în constiința cititorilor, unitatea zguduitoare a amplului poem.

„1907“ e scris la o înaltă temperatură, cu violență, pătîmas, ca un bici care bate pe un ton de aprigă acuzare, care nu exclude însă accentele corozive, ridicolul tragic, nota caragialească a „demonstrărilor“ țării.

E un adevărat model de poezie politică, cetățenească, cu un patos interior, neretoric, puternic, direct; și gusti fără să vrei regretul că pînă acum Arghezi și-a încercat prea puțin pana de poet în poezii pe teme ale zilelor de azi, care să se adauge poemelor de pe poziția zilelor contemporane, de felul lui „1907“.

Mi se pare că nu trebuie să acordăm o importanță prea mare stabilirii cronologiei exacte a creării celor două cicluri de poeme „Cîntare omului“ și „1907“. Nu avem de-a face pe de o parte cu o meditație poetică-filozofică, iar pe de altă parte cu acțiuni, fapte sau portrete în versuri. „1907“, deși caracterul său mediativ este cutremurat de grozăvia evenimentelor pe care le zugrăvește, nu e mai puțin dens în sensuri care dau o explicație de sine stătătoare, în imagini, bineînțeles, a marelui cataclism social pe care l-a cunoscut țara noastră. Un poem continuă pe celălalt și amîndouă dau înțeles la ceea ce a apărut nou, în mod deslușit, în creația poetului: umanismul răscolitor, în care se păstrează dar se și dezvoltă pe un plan superior, mai armonios,

mai clasic, aș spune, vechile, cunoscutele atribute ale poetului, imprecizia acidă, atracția spre microcosm, forța portretizării, materialitatea aproape carnală, crudă, a imaginii, jocul mediativ și altele.

Cred că nu este hazardată aprecierea că ambele cicluri prezintă opere de maturitate dintre cele mai izbitite din creația lui Arghezi, în care e evidentă forța pe care o dă unirea dintre un mare talent și o înaltă concepție filozofică asupra vieții.

Ion MIHĂILEANU

Dimos RENDIS

Gînduri

PĂDURARUL

Măslinul mi-a plăcut de cînd mă știu, cu frunza lui de-un verde smărdăliu. Ziceam că arbore mai mîndru nu-i și zăboveam cu dor la umbra lui.

De-o vreme-ncoace spre stejar mă trag și umbra lui mă fură și mi-e drag, parc-a-implîntat în mine-un pădurar, alătura, măslin lingă stejar.

OLIMPUL

Tot îmi spunea profesorul la școală: „... cel mai înalt ca orice munte-n lume e-azel pe care zeii șad, Olimpul...“ și-l proslăveam numai pe el, anume.

O, munți ai lumii! Vă-ndrăgii pe toți: ideea m-a-ndreptat spre voi, și timpul. Dar de v-aș pune unul peste altul, și mai înalt părea-mi-ar azi Olimpul.

OMUL...

Îmi amintesc de vorbele mătușii. Ieșea, tot dînd din cap, în pragul ușii, spre hitleriştii năpustiți cu ceata: „... Hm!... Omul care nu-l om... nu-l... și gata...“

... Azi cînd din Cipru am vreo veste nouă — bălești ce nu știți teama, cînstă vouă! — parc-o aud cum iar rostește, biata: „... Hm!... Omul care nu-l om... nu-l... și gata...“

În romînește de Ioanichie OLTEANU

Sărbătoarea

ÎN ȚARA VULTURILOR

„Priviți-ne: mulți au cămășile numai zdrențe, prin care se zărește corpul slăbănog, gălbejit; alții au pîntecul parcă lipit de spî-nare: iată unul care pică de foame, iar altul care își strînge făclele ca să nu-i clănțane dinții de friguri”. Iată descrisă, în puține cuvinte, tragica situație în care se afla micul popor al „țării vulturilor de munte” de pe malurile Adriaticii — Skiperia (Albania) — în anii înrobirii lui de către imperialiștii străini și feudații autohtoni. Și ca să întregim acest tablou sumbru al celor descrise în 1938 de către democratul și umanistul albanez Mig-jevi, vom adăuga și alte

aspecte, nu mai puțin semnificative, din Albania de odinioară: „industria” țării era formată doar din câteva ateliere meșteșugărești și mine primitive; nici o cale ferată; nici un institut de învățămînt superior și nici un teatru; 77 la sută din gospodăriile țărănești posedau doar 34 la sută din suprafața arabilă a țării, iar 21.500 familii nu aveau pămînt de loc; 80 la sută din numărul locuitorilor erau analfabeți etc. Albania era considerată o „rușine a Europei”.

...Și iată că au trecut 12 ani de cînd poporul curajos și însetat de libertate al

Albaniei, în frunte cu comunistii, a făcut să triumfe — în condițiile înaintării victorioase a oștirilor sovietice eliberatoare — revoluția populară, pornind la construcția unei Albanii noi. 12 ani în care fiecare zi a adus o victorie. 12 ani în care ne-au sosit de pe me-leagurile liberei Albanii ne-numărate știri care începeau așa: „Pentru prima oară în Albania...”

Da, pentru prima oară s-au ridicat acolo combinate, fabrici, uzine moderne. Pentru prima oară au fost construite căi ferate. Pen-

tru prima oară s-a construit o hidrocentrală de asemenea proporții ca hidrocentra-la „V. I. Lenin”. Pentru prima oară a scăpat țaranul albanez de exploatarea nemiloasă a moșierului feudal; pentru prima oară în loc de „parmeuda”, instrument mai rudimentar decît plugul de lemn, pe ogoarele co-operativelor agricole de producție se întrebuițează tractoare și alte mașini agricole moderne. Pentru prima oară lumina slovelor a pă-truns și în cele mai răzlete

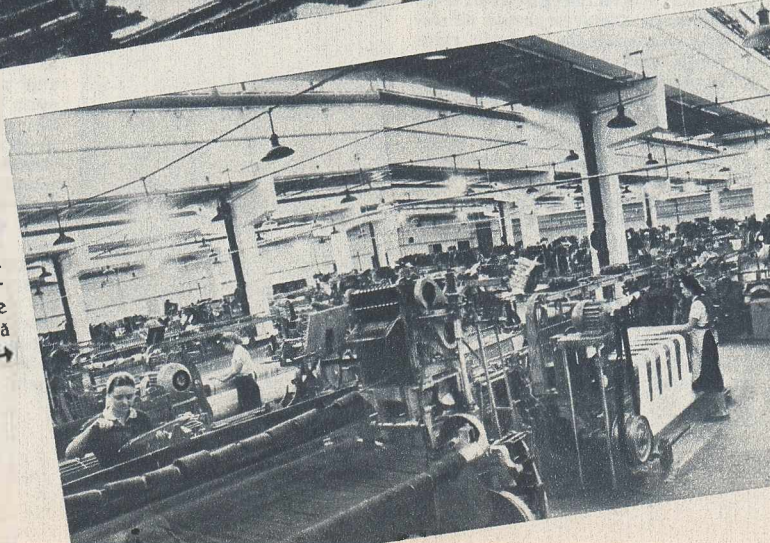
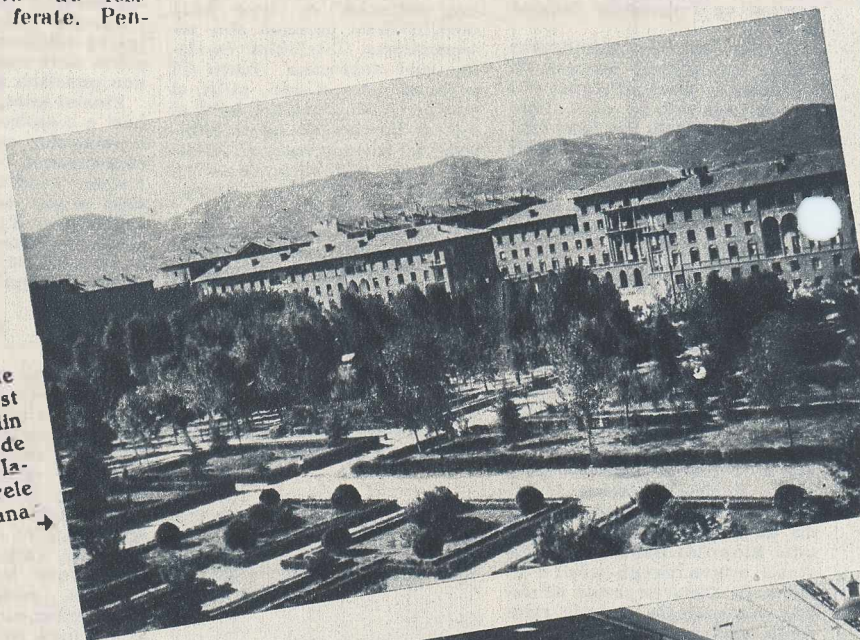
cătune de munte, lichidînd plaga analfabetismului. Pentru prima oară în Albania există, astăzi șase institute de învățămînt superior, șase teatre, un studio cinema-tografic...

Dar mai presus de toate acestea este faptul că, pentru prima dată în istoria sa, micul dar viteazul popor albanez, care secole de-a rîndul a luptat împotriva asupritorilor străini — fie ei romani, bizantini, turci sau

Familie de țărani albanezi în frumoase costume naționale.

În numeroase orașe ale Albaniei noi au fost construite, în anii din urmă, cartiere întregi de blocuri muncitorești. Iată unul dintre cartierele construite la Tirana.

Fabrici moderne au luat locul vechilor ateliere meșteșugărești. În fotografie: aspect de la fabrica de textile din Tirana, una dintre numeroasele fabrici moderne ridicate în anii de după eliberare.

Un miting de masă la Tirana.

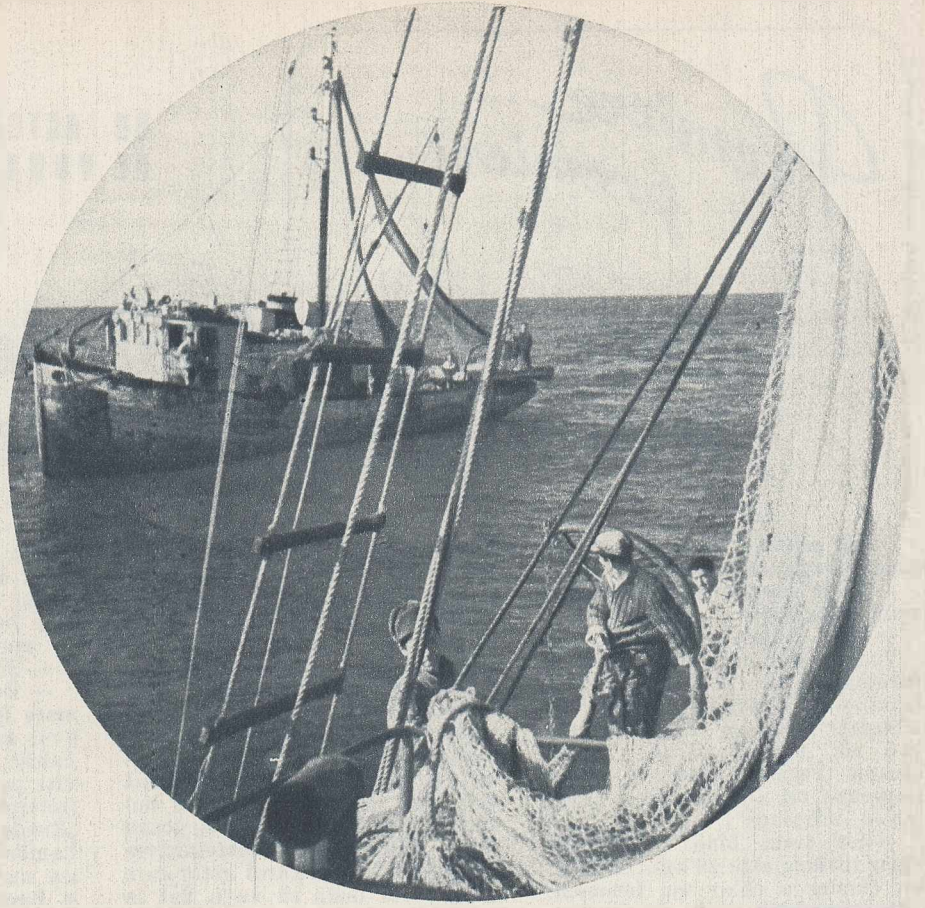

Fasciștii italieni — și-a făcut o orînduire în care el este stăpîn pe propria-i soartă. Alături de popoarele frățești socialiste și cu ajutorul acestora, el înaintează cu repeziciune spre înfăptuirea țelului nobil al construirii societății socialiste.

...Cu 12 ani în urmă ski-

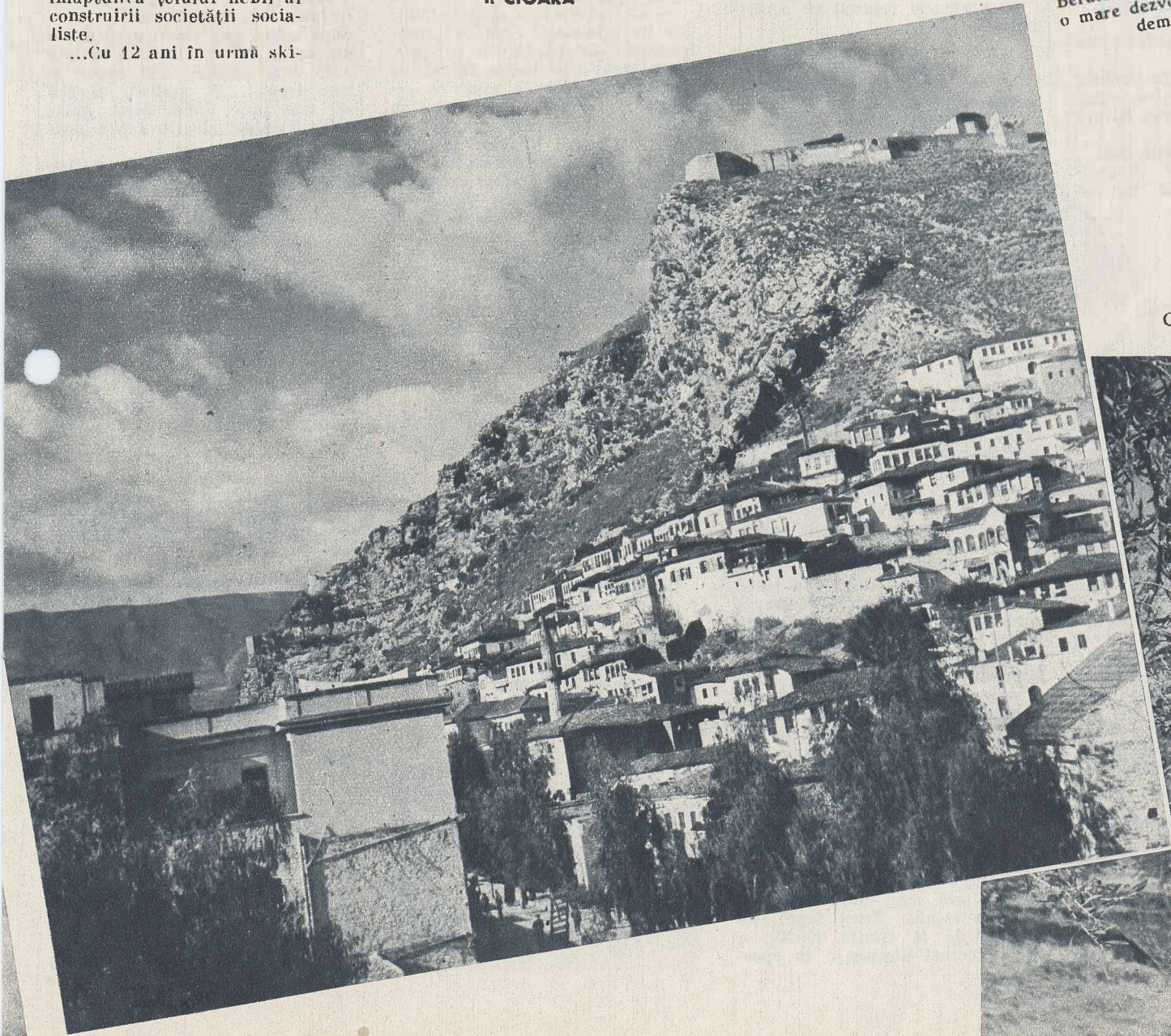
petarii — „vulturii de munte“ — s-au avîntat în zbor liber spre orizontul luminos. Acum, la al 12-lea popas, măsurînd drumul străbătut, ei se pot mîndri cu victorii minunate.

I. CIOARĂ

Pescari albanezi au ieșit în larg.

Beratul, acest oraș pitoresc, a luat o mare dezvoltare în anii regimului democrat-popular.

Culesul măslinilor.

Premiere ...
premiere ...

UN ACTOR-AUTOR ȘI UN REGIZOR-SCENOGRAF
NE VORBESC DESPRE NOILE PREMIERE:

„OMUL CU MÎRTOAGA” la TEATRUL NAȚIONAL „HANUL LA RĂSCRUCE” la TEATRUL MUNICIPAL

După primele cuvinte, parcă simți nevoia să-l întrebi:

— V-am supărat cu ceva, poate v-am deranjat?

— Nu, dragută, nimic...

Vocea, ușor răgușită, aspră și bătaioasă nu reprezintă fidel omul — G. Ciprian. O cutie de „Carpați”, câteva de chibrituri (4-5 de țigară) și G. Ciprian cheamă Pegasul pentru a evoca împreună un alt element... cavalin — „mîrtoaga”.

— S-a ținut bine, a împlinit chiar toamna asta 29 ani... Pentru un cursier e chiar un fenomen. (Ne-am amintit că pe G. Ciprian, cu pălăria puțin pleoștită trasă pe ochi, cu gulerul ridicat și o veșnic stinsă țigară, îl întâlneam în ... cursă spre Direcția Teatrelor cu o piesă subsuoară). Mi-a mărturisit:

— Aș vrea să se joace iar piesa asta!...

Ca și Chirică, credea în victoria „mîrtoagei” sale dramatice, chiar dacă de câteva ori fusese bătută înainte de potou...

— Pentru noi, generația mai... nouă, mă iertați, mai contemporană, destinul piesei nu ne

Din nou la turf, cu șansele sporite (G. Ciprian și... mîrtoaga sa, văzuți de Cîk Damadian).

este cunoscut. Cum s-a născut, cînd și în ce împrejurări?

— La curse; nici nu se putea alt fel. E tot ce am cîștigat mai bun la curse. Întîmplarea mi-a scos în cale eroul. La alergările de cai am întîlnit pe un biet sufler de-al nostru, gătit în ziua ceea ca de paradă: cu botfori, pantaloni bufanți, gheroc cadrilat, șapcă nouă și binoclu.

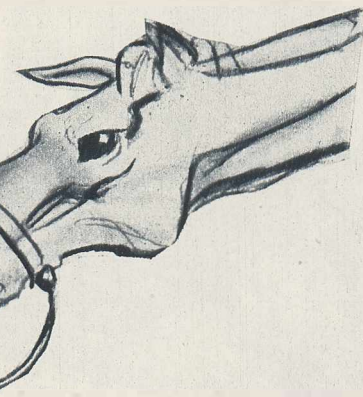
— Ce-i cu tine? I-am întrebat zîmbind.

— Deschide programul, îmi răspunse misterios.

L-am deschis. În dreptul unei gloabe cu numele „Jalousie” văzui trecut — ca proprietar — numele suflerului. Știind ce patruped po-

nosit era fugarul care sosea regulat cu zeci de lungimi în coadă, în riselele și fluierăturile jucătorilor — iar pe de altă parte, cunoscînd cît de greu o ducea suflerul cu lefșoara lui amărită, m-a săgetat un gînd și mi-am zis: „Iaca subiectul!” Căutam unul. În seara aceea am însălat o ciornă sumară, însemnînd cu literele A.B.C. numele personajelor. Atît! Pe urmă m-a furat viața de teatru cu bucuriile și amărăciunile ei — goana după roluri fiind îndeletnicirea de căpetenie a oricărui actor care se respectă (asta să nu o dai la revistă!). Abia peste vreo doi ani, fiind internat în spital, am început să scriu, dar vag, fără contur, fără relief. Și iar a trecut vreme și iar... am intrat la spital...

— Atunci și medicii au contribuția lor!

— Da!... Au început să răsără personaje la care nici nu mă gîndeam: „Inspectorul general”, „Proprietarul casei”, „Stăpînul calului”, „Omul cu idei” și altele — și comedia a luat forma definitivă. În pielea suflerului cursist — prea puțin interesant — l-am suprapus pe „nenea Coni”, un tip adorabil, arhivar la Finanțe. I-am citit acestuia comedia și a rostit cu plictis: „Nene, păcat de muncă și de timp”. Cînd a venit la teatru a fost tot atît de laconic:

„Om în toată firea, te ții de drăcii!”

Am fost efectiv și regizorul primului spectacol, în care George Calboreanu și Ion Morțun au făcut — fiecare cu mijloace proprii — două creații atît de remarcabile, încît au pus în umbră chiar pe interpreții de la Berlin și Paris: Lothar Muthel și celebrul Georges Pitoeff.

— Vasăzică...

— Da, s-a jucat și peste hotare. A fost cel mai cunoscut „cal” de rasă valahă. Ernst Segal, regizorul de la Berlin (1930), a făcut lucruri uimitoare în spec-

tacol: la ridicarea cortinei, în actul III, publicul a aplaudat la scenă deschisă decorul pitoresc care înfățișa podul mizer în care se mutase batjocoritul arhivar.

— Și la Paris?

— Deși Pitoeff se bucura de mare faimă ca regizor, piesa n-a avut succes. Spectacolul s-a jucat cubist, expresionist, cu cai zugrăviți pe cor, deși Pierre Brasseur (interpretul lui Pierre din filmul „Evadații” — N.N.) și Madeleine Lambert au jucat strălucit... Piesa s-a mai jucat la Praga, Berna și Buenos Aires... cam acestea ar fi voiajurile comediei mele ecvestre.

— Și acum?

Ciprian strică patru chibrituri și își aprinse țigara care i se stinse imediat.

— Aici ai vrut să ajungi? Să-ți dau un pronostic? Cred că „spectacologic” se poate miza pe mîrtoaga mea. Distribuția făcută de regizorul Al. Finți e nouă, cu excepția veteranului meu prieten Ion Manu, pe a cărui prospețime mizez pentru a înfățișa pitoresc și cu savoare pe decăzutul „om cu idei”... O nouă fațetă a multiplei sale talent ne arată popularul Vasiliu-Birlic în Varlaam. Soția arhivarului, Ana, are două interprete: Mimi Botta (cu un temperament clocotitor) și Carmen Stănescu (cu o cuceritoare feminitate); doi interpreți are și „amantul” Alexandru Nichita: Geo Barton și Alexandrescu-Vrancea...

— Ei bine, dar Chirică... omul cu mîrtoaga?

Pac... s-a mai rupt un chibrit.

— Chirică, spui? Finți a avut marele curaj să încredințeze rolul prim unui debutant — Matei Alexandru — ...eu sper că va cîștiga „austriacul”, vreausă spun, înțelegi, că va izbuti. Poate am avut și eu unele îndoieli, doar știți că și G. Ciprian e actor și a fost și tînăr așa că... Versiunea regizorală, decorurile, jocul actorilor converg spre a da trăire luminoasă micii drame a umilului arhivar îndrăgostit de gloabe și de oameni, cu candela unei credințe aprinse suflet, dovedind că perseverență și stoicismul au biruințele lor... Sper că textul va răzbate pînă la public și se va auzi, bineînțeles, nu o dată cu glasul suflerului!

Serile, cînd mă așez undeva în sală, mă trec parcă din nou, după atîția ani, fiorii unui debut dramatic. De astă dată în fața unui nou public, mai sever și mai drept... Și trebuie să știți că mai am două piese gata: „Nae Niculae” și „Un lup mîncat de oaie”....

Chiar dacă ați fost de puține ori la curse puteți realiza imaginea pe care ne-a lăsat-o actorul-autor la plecare: mergea ușor aplecat, cu un umăr înainte împungînd văzduhul. Ciprian parcă ținea o mîna agățată de frîul unui cal, așa cum proprietarii își duceau, în turul de onoare, cursierii biruitori! Fără să vrei șoptești numele piesei... Nu-i așa?

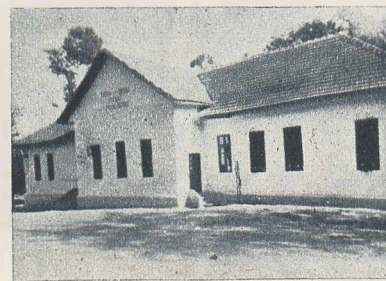
★

Decorurile nu au căpătat încă nuanțele dorite, actorii nu și-au

DIN TOATĂ TARA - DIN TOATĂ TARĂ

ÎNCĂ UN CĂMIN CULTURAL LA SATE

Lîngă Bala de Aramă, în satul Crainică, s-a terminat de curînd și s-a dat în folosință un nou cămin cultural, care cuprinde sală de bibliotecă și lectură, precum și o sală frumoasă de spectacole. În fotografie: clădirea noului cămin cultural.

LA CLUBUL ELEVILOR ȘCOLII MEDII DIN BREAZA

Pionierii și elevii Școlii medii din Breaza sînt cunoscuți pentru activitatea lor extrascolară. Despre acțiunile lor ei scriu permanent elevilor de la o școală medie din Moscova, cu care întrefin corespondență și fac schimb de experiență. În fotografie: un aspect al clubului școlii în care elevii Școlii din Breaza își petrec o parte din timpul liber.

Fotografie de I. VERMONT-Ploesti

desăvârșit „capetele”, suflerul mai luptă din greu și luminile n-au fost potrivite...

Spectacolul se apropie de premieră. Să surprindem deci cu o clipă înainte de bătaia gongului ceea ce se întâmplă într-unul din teatrele noastre....

— Tov. Siegfried!...

— Din luna august n-am avut nici un ceas liber... Spectacole de pus la punct pentru „stagiunea” noastră de la Sinaia: „Cîinele grădinarului”, „Cum vă place”, „Trei generații” și „Pădurea”, apoi repetițiile și premiera piesei lui Shaw „Nu se știe niciodată”...

— Am înțeles; de asta vă căutam fără izbîndă de cîteva zile... Am avut, deci, noroc că...

— Sînt bolnav și, deci, ținut în casă, așa că să vorbim...

— Inevitabil despre viitoarea dv. premieră...

— Cu regizorul sau cu scenograful vreți să vorbiți?

— Mai întîi cu regizorul!... Vrem să știm noutăți înainte de premieră.

— „Hanul de la răscruce” se numește noua piesă a lui Horia Lovinescu. Nouă, nu numai ca tematică, ci și ca mod de tratare dramatică. Nedefinit în coordonate precise geografice, locul acțiunii, „un han la răscruce”, adăpostește înălțuri dramatice între

personaje caracterizate nu nominal, ci prin funcțiile lor cotidiene. Eroi pierd din dimensiunile obișnuite ale unei piese și devin mai mult entități — simboluri. Din medii și locuri diferite, aceste personaje trăiesc 24 de ore sub amenințarea unei catastrofe care le va lua viața... Mecanica sufletească a acestor oameni — un intelectual, o vedetă, un agent comercial, un călugăr, o mamă — se desfășoară rotită de forțe covârșitoare. Personajele apar profilate pe fundaluri enorme, în atitudinii caracteristice. În fond, oamenii pledează, militează pentru dreptul la viață, pentru pace împotriva amenințărilor de orice fel.

— Cum credeți că va fi primită piesa de public?

— Ar fi nefiresc să spun că nu sînt convins de viitorul succes al textului. Piesa aduce o undă nouă, nu repetă cancanele desfășurării clasice ale unei acțiuni dramatice și, mai ales, e de mari posibilități actoricești. Servește, cum spunem noi, interpretii.

— Și ca viziune regizorală?

— Voi merge pe linia virtuților piesei, pe care voi încerca să o rezolv cu mijloace simple, umane, tratate însă la tensiunea unor oameni care așteaptă un cataclism eminent. Toată grija mea și a...

pictorului scenograf va fi să pună în valoare interpretii.

— ...Care vor fi...

— Virfuri actoricești ale teatrului nostru (Jules Cazaban, V. Ronea, Fory Etterle, Clody Berthola) și doi musafiri de seamă de la Teatrul Național, care vor juca în reprezentație în această piesă: Aura Buzescu și Gh. Storin.

— Pictorul-scenograf ce intenții are?

— În cel de al doilea „rol” al meu, voi încerca să rezolv cadrul plastic atît de important (hanul), avînd în primul rînd în vedere problema spațiului scenic — am nevoie de dimensiuni largi; la început, acțiunea se petrece în han și apoi continuă, după cataclism, în același loc. În mod special mă preocupă luminile; vor fi un factor de seamă în acest spectacol. E inutil să adaug bucuria regizorului și scenografului Siegfried de a lucra la una din piesele noastre cele mai valoroase. Îi presimt ecurile în public și sînt convins că noua piesă a lui Horia Lovinescu va bate în inimile oamenilor simpli, cinstiți, care iubesc pacea și viața.

— Și premiera?

— Sper că va fi gata pînă la sfîrșitul anului. Asta dacă regizorul va fi mulțumit de... scenograf și dacă amîndoi vor reuși

Colaborare fără cusur și fără conflict. (Regizorul W. Siegfried dă indicații scenografului W. Siegfried, iar Cik Damadian, indiscret, surprinde scena).

sa transmită dincolo de rampă acest fierbinte mesaj poetic.

Pe masa de lucru al lui W. Siegfried, alături de textul adnotat de regizor, pictorul dădea contur viitoarelor decoruri.

În curînd, deci, premiera „Hanul de la răscruce”.

AI. POPOVICI

Intilnirea noastră cu...

OVIDIU VARGA

Cînd am intrat în biroul tovarășului Ovidiu Varga, directorul programei muzicale ale radiodifuziunii, tocmai era pe sfîrșite o discuție în care expresia — oarecum de iz chirurgical — „pe viu”, era des repetată. Așa că, intrigat de rezonanța cam neobișnuită a acestor două cuvînte într-un birou în care se trasează viitoarele drumuri aeriene ale portativelor, am rostit — după ce interlocutorul său a plecat — următoarea întrebare:

— Dacă nu într-o prea adînc în mecanismul activității dumneavoastră și dacă nu comit vreo indiscreție, ați putea să-mi spuneți cîteva lucruri în legătură cu misteriosul „pe viu”?

— Dar nu e nici un mister.... Îmi răspunse amuzat tovarășul Varga. În scurt timp acest „pe viu” va fi pe buzele și, mai cu seamă, în urechile a zeci de mii de oameni. Emisiile „pe viu”, cum denumim noi în limbajul „de uz intern” transmisiile directe din studio, deci nu prin intermediul bandei de magnetofon sau al discului, sînt și vor fi reintroduse pe scară cît mai largă în programele noastre muzicale. Satisfacem astfel dorințele ascultătorilor care ne cer „mai multă viață” în programe. În plus, din experiența ultimilor ani, în care am folosit mai mult „muzica înregistrată”, am constatat că aceste înregistrări, deși asigură un nivel tehnic și unei și de interpretare superior unui concert public sau unei transmisi „pe viu”, totuși — din punct de vedere al forței emoționale pe care contactul direct dintre artist și public o creează întotdeauna la o tensiune mai înaltă.

Am schițat un gest de nedumerire.

— Știm, vreți să spuneți că nu înțelegeți cum poate fi numit „direct” contactul între artist și public, prin intermediul radio-ului. Vă asigur însă că la aprin-

derea becului roșu, prin care interpreții din studio sînt înștiințați că din clipa aceea s-a făcut „contactul cu ascultătorii”, emoția lor este mai mare decît chiar dacă s-ar afla în fața unei săli arhipline.

— Atunci, ca o consecință a acestui fapt, veți utiliza, probabil, mai intens procedeul transmisiilor directe din sălile de spectacol?

— Față de trecut, aceste transmisi vor crește mult. Vom transmite din sălile de concert, de operă sau operetă, concerte sau spectacole muzicale în toate genurile și nu numai din Capitală, ci și din centrele mai importante ale țării. De asemenea, în urma intensificării colaborării dintre Radiodifuziunea noastră și Radiodifuziunea altor țări, vom avea posibilitatea să facem mai multe transmisi directe sau deferate (înregistrate și apoi difuzate) din străinătate.

— Fără îndoială că aceste transmisi vor îmbogăți simțitor programele muzicale și în sensul unei variațiuni mai mari a lor...

— E o întrebare sau o constatare? mă întrepru tovarășul Varga.

— Vedeți, atac eu mai direct și mai critic, ascultătorii reproșează emisiunile muzicale repetarea prea deasă a unor bucăți muzicale...

— Trebuie să recunosc că programele noastre muzicale suferă încă din pricina acestei prea dese repetări. Acest lucru se întâmplă, în mod deosebit, în programele de muzică ușoară romînească și în acele programe cuprinzînd piese intermediare să le zicem semisimfonice, muzică distractivă pe care limba germană le unește sub denumirea mai proprie de „Unterhaltungsmusik”. Cauza trebuie căutată în lipsa unui repertoriu mai bogat din aceste genuri, care să permită o „turație” mai distanțată a pieselor în emisie. Preocupările noastre se îndreaptă în prezent către rezolvarea acestei situații.

— Aceste preocupări vădesc că „ascultați” păreri ascultătorilor.

— E un fapt deosebit de pozitiv că ascultătorii, mereu mai numeroși, ne scriu păreri asupra emisiilor, criticîndu-ne, dîndu-ne sugestii. Acest contact constituie pentru noi un mijloc permanent de a cunoaște „pulsul” ascultătorilor și a proceda în consecință. Unii sînt pentru genurile „ușoare”, alții pentru cele „grele”. Este adevărat că numărul scrisorilor primite de la prima categorie de ascultători predomina. Cred însă că e demn de relevat faptul că în ultima vreme scrisorile ascultătorilor care iau apărarea genurilor „mai grele” sînt din ce în ce mai numeroase. Acestea demonstrează zi de zi creșterea nivelului cultural-artist al ascultătorilor și ele destăinuie adesea procesul acestei creșteri. Tot la sugestiile ascultătorilor noștri, inaugurăm în această stagiune noi emisiuni și cicluri muzicale, cu triplu scop: al informației, al educației muzicale și al divertismentului.

Cunoscînd că tovarășul Varga este el însuși compozitor, i-am pus întrebarea:

— Și pentru că am început cu o „indiscreție”, permiteți-mi să comit o alta: nu știu cît timp va rămîne pentru creația proprie, dar probabil că aceasta e în atenția preocupărilor dumneavoastră. Așa că ce proiecte aveți?

— Despre... proiecte pot, desigur, să vorbesc mai mult, pentru că, nu știu cum se face, cu cît ai mai puțin timp pentru creație, cu atît crește numărul lor. Totuși, am în lucru o ouvertură programatică pentru orchestră simfonică; sînt pe punctul de a termina un concert pentru orchestră de coarde. Am în schiță „Variații umoristice pe o temă sentimentală” pentru cvintet de suflători. Voi relua colaborarea cu genul „cîntecului”. Alte proiecte ar fi...

În această clipă este adusă mapa unor noi emisiuni alcătuite la cererea tinerilor ascultători: elevi și studenți.

DIN TOATĂ ȚARA — DIN TOATĂ ȚARA

PENTRU COPIII MUNCITORILOR

Uzinele „Vasia Vasilescu” din Medias au construit o nouă creșă pentru copiii salariaților.

Clădirea ultramodernă are 56 de încăperi perfect utilitate și înzestrate cu mobilierul adecvat. Creșa a fost dată în folosință, iar numărul copiilor găzduiți se urcă la 250.

PE ȘANTIERUL GOVORA

Pe șantierul național de la Govora, unde se construiește un combinat chimic, elanul în muncă al brigăzilor de tineret a făcut ca, după nouă luni de activitate, planul să fie îndeplinit în proporție de 115 la sută.

Fotografia reprezintă construcțiile terminate ale clădirii ridicate la intrarea în fabrică.

Fotografie de A. PALLY
Pitești

Traian STOICA

In... „fabrica de roșii”
grădinarul nu... sapă!
în schimb dă o atenție
deosebită îngrijirii ră-
dăcinii plantelor.

...ȘI TOTUȘI CRESC!...

— reportaj —
de R. RODA

N-am auzit niciodată vorbindu-se despre hidroponică și poate că nici azi n-aș fi știut ce înseamnă asta, dacă n-aș fi asistat la o discuție care s-a purtat între personajele și în cadrul următor:

Decorul: Piața Mihai Viteazul din Cluj; **personajele:** un cumpărător prezumtiv, un speculant sardes și mai mulți gură-cască, printre care și subsemnatul; **obiectul discuției:** niște roșii precăjite; **acțiunea:** se petrecea cam pe la sfârșitul lunii aprilie (sau începutul lunii mai), sub o ploaie mărunță și rece.

Cumpărătorul cel părelnic întreabă într-o doară, mîngîind cu privirile roșiile etalate pe o tarabă:

— Și cît ziceai că ceri pe kilogram?

— Cît ai auzit: 60 de lei...

— ? (ochi holbațiși un șuierat prelung. A pagubă, cum s-ar zice).

— Las'că ți-a trece dumitale pofta de speculă cînd o da el. Coț, drumul la fabrica lui de roșii, zise unul din cercul de gură-cască, după care se îndepărtă, amenințînd cu capul.

„Coț”... „fabrică de roșii”... iată vorbe care nu puteau să nu stîrnească interesul și curiozitatea oricui, dar mi-te a unui ziarist.

Din două vorbe am aflat cine-i „Coț” și că-l pot găsi dacă fac o plimbare la...

...GRĂDINĂRIA ORAȘULUI

La intrarea uneia din serele grădinariei orașului Cluj mă întîmpină o pălărie mare din pai (atîta pot vedea deocamdată de la înălțimea pragului pe care mă aflu) care acoperă (cum am văzut mai apoi) un cap mic, chel, cu o față foarte brăz-

data. Un zîmbet larg îmi înfățișează dantura lui bine fortificată în metal alb. Este grădinarul Martin Katz, sau Coț, cum îi spun oamenii din partea locului — cel cu „fabrica de roșii”...

Grădinarul mă poștește înăuntru. În seră mă izbește o căldură care contrastează puternic cu temperatura destul de scăzută de afară. Trecînd printre două șiruri de bazine din ciment, deasupra cărora domină bogate tufe de roșii pline de rod, îl însoțesc pe grădinar spre cămăruța lui din fundul serei. Peste puțin timp încep să fiu inițiat în taina a ceea ce se cunoaște sub numele de hidroponică, adică cultivarea plantelor în soluții nutritive. Dar, mai ales, am aflat...

...POVESTEA UNUI OM ÎNCĂPĂȚINAT...

Dacă încăpăținare se numește dorința neostolită a unui om de a pune în practică un lucru pe care știința l-a stabilit în laborator, atunci și Martin Katz este un om încăpăținat. El s-a încăpăținat, adică să producă pe scară industrială legume cultivate nu în pămînt, ci în apă; să dea, de pildă, în consum public, în tot timpul anului — din ianuarie și pînă în decembrie, în fiecare zi, — roșii proaspete cu prețuri ieftine.

Ideea aceasta i-a venit prin anul 1949. Cum i-a venit ideea? Asta e o poveste mai lungă, pe care Martin Katz mi-a desfășurat-o ore în șir. Eu am să o fac mai pe scurt.

...Anii războiului. Tipograful Martin Katz și întreaga sa familie sînt deportați din Cluj. Katz trăiește lanțul suferințelor în lagărele de

la Auschwitz, Grossrosen și Dachau. În peragrînările sale întîlnește oameni de pe toată fața pămîntului. În nopți lungi, chinuitoare, de lagăr, oamenii discută, încercînd să găsească o explicație a cauzelor pentru care îndurau atîta suferințe. Își amintește că într-o noapte a auzit pe unul spunînd că numai atunci va dormi pacea în toată lumea cînd va fi stăpînită o orînduire în stare să îndestuleze pe toți oamenii cu hrană pentru trup și pentru suflet... Vorbise un rus, îndrăgît de toți deținuții pentru fetul în care știa să țină trează în oameni nădejdea unor vremuri mai bune. Și tare hazliu mai era rusul acela! Cînd mîncarea era mai mișcăvă, atunci găsea el de cuviință să se ia la întrecere cu cei din lagăr în a scorni rețetele cele mai desăvîrșite pentru prepararea celor mai fine mîncăruri... Și în fața străchinilor cu mazăre furajeră, oamenii își potolau foamea cu strașnice, dar închipuite feluri de mîncare... Stepan scornise într-o zi o mîncare din roșii. Doar două-trei tomate de-avea și ce grozavă mîncare ar mai face!... Discuția, purtată în jurul procurării acestor roșii, a alunecat cu timpul pe alt făgaș și oamenii începuseră să vorbească de modalitățile diferite de cultivare a acestei legume. Și Martin Katz află acum pentru prima oară că, undeva în lume, în regiuni în care pămînturile sterpe nu îngăduie cultivarea legumelor, oamenii au recurs la cultivarea acestora în apă. Cam atîta aflase Martin Katz, într-o noapte neagră de lagăr... De atunci au trecut ani. Martin Katz s-a reîntors în patrie. S-a re-

căsătorit, refăcîndu-și familia. Dar nu mai putea munci în vechea sa meserie de tipograf. Urmările unei boli contractate în lagărele de exterminare îl împiedicau să lucreze în aer închis. Medicii îi recomandă muncă în aer liber, dar boala nu-i îngăduie nici un efort fizic. Într-o bună zi își amintește că, în lagăr, cineva ar fi spus că există un fel de grădinarie care nu cere prea multe eforturi fizice... Da, da! Își amintea de acela din lagăr care într-o noapte povestise că a văzut legume cultivate în apă. Va încerca și el: va cultiva mai întii roșii și din prima recoltă va face o mîncare după rețeta rusului, în amintirea lui...

Hotărîrea fiind luată, o comunică soției sale. Aceasta l-a privit la început oarecum... îngrijorată. I-a spus: „Cum te apuci tu de asemenea treabă? Știi cum se face această cultură? Ai să izbutesci?”

— Da, i-a răspuns Martin Katz, am să pot. Și cei care au izbutit pînă acum tot oameni au fost, nu ze! Și eu sînt om. Am să încerc, am să lupt și sînt sigur că am să izbutesc.

Cu atîta patos, cu atîta încredere în forțele sale, ale omului, a rostit aceste cuvinte, încît i s-au alăturat cu curaj și soția, și copiii, care i-au fost sprijin și în cei șapte ani de luptă cu tot felul de greutăți materiale. Pentru că într-o vîră Martin Katz a parcurs...

...7 ANI DE EXPERIENȚE

Am ascultat preț de cîteva ceasuri odiseea celor șapte ani cît s-au scurs de la primele încercări pînă la actuala instalație. Chibul brăzdat al grădinarului mărturisește suferințele trecutului, dar și încrederea neștrămutată în izbînda încercărilor sale. Unele episoade ale istorisirii sînt de-a dreptul hazlii. Abia îți poți reține risul, auzind tărășenia primei încercări: prin anii 1949-1950 a... „dizolvat” pămînt în apă, folosind în acest scop vreo șase hîrdaie de lemn... Nădăjduia omul că plantele cultivate în această apă îi vor da prima recoltă de roșii. N-a cules asemenea fructe, de bună seamă, dar a obținut în schimb o nemai-pomenită recoltă de buruieni și o floare... Floarea aceasta a fost însă pentru el suportul moral al încercărilor ce aveau să urmeze...

A cercetat lexicoane și lucrări științifice din care mare lucru nu a înțeles, dar a aflat care sînt elementele hrănitoare ale plantelor. A încercat nenumărate soluții nutritive, folosind formulele aflate. În zadar. Formulele din cărți și prospecte erau valabile doar pentru experiențe de laborator și de-a-dea rezultate numai la nivelul acestor experiențe. El era însă omul practicii și îl interesa o formulă valabilă cultivării plantelor în soluții nutritive pe scară industrială. Și după zeci și zeci de încercări, a găsit-o. În anul 1953 își construiește într-o seră particulară trei bazine de ciment, cu ajutorul cărora va încerca soluția în care-și punea toate nădejdiile. (Folosise pînă atunci mici bazine de sticlă — acvarii de salon — care nu-i asigurau productivitatea; apoi lădițe de lemn care s-au dovedit impracticabile, pentru că lăseau să se scurgă apa cu soluțiile nutritive). În bazinele de ciment obține prima recoltă de roșii și castreței, recoltă bogată, care însemna începutul realizării unui vis.

— De ce te-ai chinuit singur în tot timpul experiențelor și n-ai ce-

rut sprijin unor oameni de știință?
— Întreb.

Întrebarea aceasta, se vede, îi stârnește amintiri neplăcute. Oftează prelung și cu un zîmbet amar în colțul gurii continuă povestirea:

— Prin anul 1952 am anunțat Academia despre încercările mele. M-au vizitat atunci câțiva profesori, unii de la Institutul Agronomic, alții de la Universitatea Bolyai.

— Și rezultatul? îl întrerup eu nerăbdător.

— Rezultatul... a fost tare încurajator pentru mine... Un profesor mi-a spus: „De ce, Coț, nu te ocupi tu cu lucruri mai serioase? Ce faci tu aici este o jucărie de copii!”

Alteineva — nu „binevoitor“, desigur — a căutat să-l încredințeze că știința grădinarului — care i-o ofere o roșie culeasă chiar atunci, într-o zi de ianuară, se pare — o posedă domnia sa în degețelul său cel mic... Nemulțumit de „ajutorul“ pe care asemenea „binevoitori“ i l-au oferit, pasă-mi-te, cu atîta înțelegere și largheț — pre-am ați observat și dumn-avoastră — s-a adresat Partidului și Sfatului Regional Cluj.

E... de bănuț că tovarășii din conducerea Comitetului regional rășenesc de partid și tov. Jurcuș, președintele Sfatului Popular Regional Cluj, au privit primele rezultate ale muncii încapățînatului nostru grădinar în perspectiva dezvoltării lor și au văzut lucrurile ceva mai departe de cît au izbutit să vadă chiar și unii specialiști oameni de știință... „Bănuția“ mea are un solid temel: grădinarului Katz i s-a pus la dispoziție una dintre serele grădinariei comunale a orașului Cluj, seră care a fost amenajată (făcîndu-se investițiile necesare) pentru ca grădinarul nostru să demonstreze practic că poate obține circa 100 kilograme roșii pe metrul pătrat, roșii pe care le culege în fiecare zi, în tot timpul anului. Și pentru a vă convinge și pe dv., vă invit să părăsim cămăruța în care ne aflăm (laboratorul grădinarului) și să facem o plimbare prin sera care vă prezintă... prototipul a ceea ce am putea numi fără teamă...

...O FABRICĂ DE ROȘII

Afară plouă și e frig, dar în seră, domină o căldură de iulie. E firesc. Roșiile se coc și au nevoie de o temperatură ridicată. Cine furnizează? Instalația de încălzire centrală aflată într-un colț al serei.

Să trecem printre cele două șiruri de bazine de ciment, care poartă — ca pe o bogată ornamentație — înalte tufe de roșii, grele de rod, care par să crească din lădițele pline cu piatră pe care le vedem așezate deasupra bazinelor (cîte trei pe fiecare bazin). Sint aci în total 13 bazine de cîte un metru pătrat, legate între ele cu țevi prin care circulă apa încălzită. Bazinele sînt aproape pline cu apa din care se alimentează plantele. Dacă veți încerca temperatura apei, băgînd mîna pe sub lădițe în bazin, veți păți ce

am pățit și eu: o veți retrage repede, oarecum speriați.

Nu pentru că apa ar fi fierbinte (nu are decît temperatura necesară dezvoltării plantei în stadiul respectiv), dar pentru că veți da de un păienjenis de fire a căror atingere nu-i tocmai plăcută. Sînt rădăcinile plantelor care-și sug hrana îmbelșugată și pe alese, după placul lor, din apa care a fost tratată cu soluția nutritivă.

Influențat probabil de poziția grădinarului, care acordă atenția mai ales laturii practice a problemei cultivării plantelor în apă, am neglijat la rîndu-mi latura teoretică a acestei probleme și m-am aplecat spre cele practice. Am primit, adică, roșiile pe care grădinarul mi le oferea pe măsură ce le smulgea de pe tulpină. Nu că aș fi pofticios, dar să savurezi o roșie cînd speculanții le vînd cu 60 de lei kilogramul nu-i de colo... Am mîncat deci o roșie, două, chiar trei... Una dintre ele era o roșie... galbenă. Vă asigur că toate au fost strașnic de gustoase, mai gustoase chiar decît acelea pe care le consumăm în toată verii. Ba am gustat și un bob dintr-un strugure care se dezvoltă de unul singur (deocamdată) pe un butucel ce-și trăgea seva din apa fermecată!...

— Cîte recolte faci într-un an, tovarășe? mă interesez eu.

— Din momentul în care a răsarit planta, producția merge pe bandă rulantă...

Cu toate că omul îmi vorbește foarte serios, am totuși impresia că rîde de mine. Grădinarul observă și își dă osteneala să-mi dovedească

că mă înșel. Mă duce la răsadnița care se află într-o parte a serei și-mi explică cum devine cazul cu... banda rulantă: aici pune sămînța, în solanume pregătite. Plantele răsărite (răsadurile) sînt fixate — cîte patru în fiecare din lădițele de lemn pe care le-am văzut pe bazine, lădițe care au fundul de sîrmă împletită pe care se sprijină un strat de paie, iar pe deasupra un strat de piatră mărunțită. Rostul lădițelor este de a menține planta, caro, după ce a fost răsădită, începe să-și caute hrana; rădăcinile pătrund prin stratul de piatră și prin cel de paie, ajungînd în bazinele cu soluție nutritivă. În acest moment, de pildă, o serie de plante au început să rodească, altele sînt doar înflorite, iar cele mai multe au ajuns în faza culesului. Pe măsură ce roșiile de pe o plantă au fost culese, planta respectivă este înlocuită cu alta din răsadniță. Circuitul este deci complet și producția se face... curat pe bandă rulantă... În fiecare zi grădinarul culege roșii proaspete, rodul unei munci ușoare. El nu sapă, nu plivește, nu udă, nu se teme de intemperii (secetă, grindină, îngheț). Simplu, nu?

Eram în pragul entuziasmului, cînd o altă întrebare vine să-mi potolească. Îl întreb, cu sfîciune, pe grădinar:

— Bine, bine, dar la urma urmei de ce săi ne batem capul cu cultivarea roșiilor în soluții nutritive — sau cu hidroponica, cum spui dumneata că se numește — cînd țara noastră, slavă domnului, e destul de bogată în pămînturi fertile...

Grădinarul mă privește puțin chiorîș și-mi spune: «Vorbești și dumneata, tovarășe, la fel cum mi-a vorbit unul dintre profesorii care m-au... „ajutat!“...»

Comparația mă măgulește, dar stărui în întrebarea pe care grădinarul parcă abia o aștepta pentru a-mi dezvălui adevăratele lui...

...PLANURI REALIZABILE

Grădinarul mi-a expus pe scurt (într-o oră doar!...) avantajele, din punct de vedere economic și social, ale cultivării legumelor în soluții nutritive. Am reținut doar cîteva obiective concrete care pot demonstra practic aceste avantaje. Martin Katz preconizează, de pildă, sere întinse pe cîte o mie de metri pătrați în regiunile carbonifere, în regiuni cu izvoare termale și în genere în locuri în care solul nu permite cultivarea legumelor, dar în care încălzirea sereilor s-ar putea face cu cheltuieli minime. În schimb, minerii, muncitorii din aceste regiuni ar putea fi aprovizionați în tot cursul anului cu legume proaspete, sănătoase. El vede posibilitatea construirii unor asemenea sere pe lîngă spitale (în deosebi spitale de copii), internate etc., în care există deja instalații de încălzire centrală, care ar putea alimenta și serele. Bolnavii, copiii, vor putea căpăta astfel în permanență legume bogate în vitamine, care adeseori constituie adevărate medicamente naturale. Grădinarul nostru a propus construirea unei sere la Casa de odihnă de la cota 1400 (Sinaia) pentru îndestularea oaspeților cu roșii și alte legume în toate sezoanele. Ce ar fi, se întreabă grădinarul nostru, dacă am exporta iar-na și primăvara legume proaspete, produse cu cheltuieli minime? Într-un cuvînt, grădinarul Martin Katz doarește ca rezultatele obținute după șapte ani de muncă, să fie puse în practică pe scară întinsă pentru îndestularea oamenilor muncii. Și planurile lui ar putea deveni curînd fapte, dacă și oamenii de știință l-ar sprijini cu încredere în eforturile sale.

Plecînd din „fabrica de roșii“ am întîlnit la poartă un tînar care muncește aci, la grădinarăia orașului. Mușca virtos dintr-o coșcoaga roșie, pe care i-o oferise mai înainte, din sera sa, grădinarul nostru cel încapățînat.

— E bună? îl întreb.

— Bună, îmi răspunde, ștergîndu-și gura. Și după ce grădinarul se îndepărtă de noi, adăugă: „Dar îți spun eu dumitale, tovarășe: are să facă Coț aista, roșii în apă, cînd o face popul pere și răchita micșunele...”

Hm... bine că tînarul acesta nu-i om de știință, mi-am spus. Căci omul de știință este convins, trebuie să fie convins azi, că dacă vrea omul, popul poate să facă pere, precum și răchita micșunele...

ANAVI Adam

poet maghiar din R. P. R.

CÎNTEC MIC DESPRE FRIG

Ger de treizeci de grade...
Scriștie zăpada... Bate
vîntul înghețat și crește...
Iarna meșteră urzește
horbote-argintii prin ramuri
și dantele noi la geamuri.

Frigul stă pe crengi la pîndă,
dintre chlciure se-avîntă,
îți atîrnă bătrîneji
pe la fîmple și musteți
și — duhliu fără pereche —
te ciupește la ureche.

Nu demult sosi la noi
ca un fercheș vistavoi,
nechemat, neașteptat,
nimeni nu l-a nîtmînat,
nimeni nu i-a dat rachiu
nedoriturului zbanghlu.

Da' tot mi-a intrat în casă,
mi-a pus flori în geamuri — plasă —

în cerneală mi-a prins focul,
mi-a batjocorit și focul, —
iar pe noapte s-a culcat,
nepoftit, la mine-n pat.

„Pleacă!“, l-am luat de sus...
Rumeguș, pe foc am pus,
și cărbuni, și gaz, și voave...
l-am zis și vreo trei voroave,
S-a făcut că nu m-aude
și-a rămas la mine linde. 1)

Da' pe viitor, ca leac,
sobă-atomică-am să-mi fac, —
ca bricheta scapără
dintr-o dată-n flacără.
Pe la focuri proaspete
să-mi vii, frig, tu, oaspete!

În romînește de H. GRĂMESCU

1) Linde — străin scutit de dări, scutelnic.

Florian SAIOC

OMIZILE

Sînt pete-n soare, pete-n lună
Și pete-n sufletu-omenesc.
Pădure fără uscătură
În toată lumea nu găsesc.
Nu însă petele din soare
Pe mine-n suflet mă rănesc,
Nici uscătura din pădure
Din dinți mă face să scrișnesc.
Omizile ce-i rod frunzișul
Și primăvara o-mpînzesc

Îmi umplu inima de scîrbă.
Omizii și-n țara mea trăiesc.
Pe mugurii vieții noastre
Păroasa burtă și-o lipesc,
Își schimbă după crengi culoarea
Ca nu cumva să le zăresc.
Cînd la tulpină se strecoară,
Cînd sus pe ramuri colcăiesc,
Veniiți, tovarăși, lîngă mine
Să m-ajutați să le stîrpsc.

MEȘTERI AI ARTEI POPULARE

Este binecunoscută îndemnarea muscelencelor pentru meșteșugul țesăturilor și confecționarea covoarelor naționale. Mîini meștere de femei tinere sau vîrstnice realizează adevărate comori de artă populară.

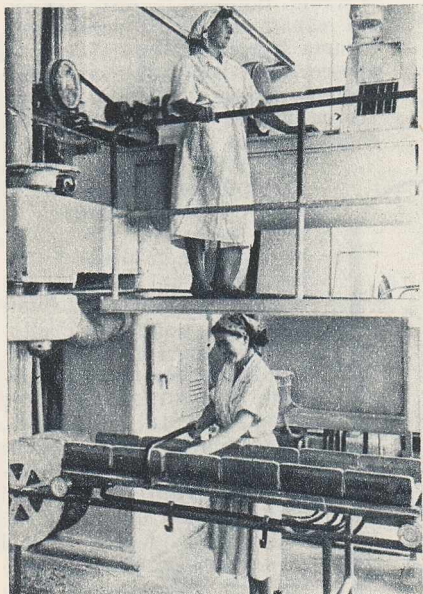
Multe dintre ele, lucrînd acum în cadrul cooperativei „Arta populară” din Cîmpulung, au realizat zeci de noi sortimente specifice țînutului.

O bună parte dintre modelele folosite în țesăturile muscelencelor sînt inspirate din vechi țesături românești. Pentru aceasta ele primesc ajutorul bătrînilor artiști în lucrări de artă populară și, după cum se vede și în fotografia noastră, tinere țesătoare urmăresc cu atenție un model desenat de bătrîna Constanța Vlad, o adevărată profesoară în meșteșugul țesăturilor naționale.

Fotografie de Gh. POPESCU — Pitești

INSTALAȚII MODERNE

O serie de mașini moderne pentru fabricarea pastelor făinoase au fost cumpărate în străinătate și instalate la fabrica „Vulturul” din Ploiești. Ca urmare a folosirii noului utilaj, o bună parte din operațiile de fabricare a pastelor făinoase sînt acum automatizate, folosindu-se astfel personal mai redus.

În fotografie, putem vedea mașina principală, care este controlată de două lucrătoare. Sus: tov. Maria Popa supraveghează felul în care se desfășoară frîmțarea automată a aluatului; jos: tov. Alexandrina Hofman, urmîrind operația de tăiere a pastelor lungi.

Fotografie de I. VERMONT — Ploiești

4.500 SORTIMENTE DE STICLĂ

Știați că la uzinele „Vitrometan” din Mediaș se realizează 4.500 de sortimente, toate din sticlă? Majoritatea acestor obiecte sînt adevărate produse de artă.

În fotografie: tov. Ana Pall, fruntașa secției de pictură, o talentată artistă specializată în ornamentarea vazelor și a altor obiecte de artă.

asa de țară a bunicii mele avea trei încăperi. Cea mai mare, sufrageria, era transformată în fiecare vară în dormitor pentru nepoți. Noaptea petrecute aci mi-au lăsat pînă azi cele mai duioase amintiri ale copilăriei.

Era o cameră lungă (așa o vedeam eu atunci), întunecoasă, cu pereții strîmbi și coșcoviți de povara celor peste o sută de ani. Răsfirate prin ea, un scrin, o masă și scaune demodate, iar pe pereți fotografii șterse, în rame de lemn cu tăieturi stilizate, din care bărbăți mustăcioși, în redingote și joben, sau femei încorsetate în rochii largi de crinolină, îți trimiteau surîsuri stinse și melancolice.

Totul avea darul de a-mi strecura în suflet o tristețe vecină cu teama, pe care o simt și azi de cîte ori îmi amintesc de nopțile petrecute acolo. Bunica vedea în toată tulburarea mea o urmă a despărțirii de cei dragi și atunci venea în fiecare seară să-mi păzească somnul, îndulcindu-l cu povești.

Într-o seară a așezat pe măsuta de lîngă pat o statueta. Un sfîntul Gheorghe în luptă cu balaurul. „Făt-Frumos va sta de veghe toată noaptea lîngă patul tău”. Și acolo a rămas ani în șir. Azi n-aș putea să-mi închipui vechea sufragerie a bunicii fără imaginea sfîntului înzăoat. Era o statueta, atingînd în înălțime aproape 25 cm. Un cal ridicat în două picioare, iar sfîntul, aplecat în șa, străpungînd cu lancea gura balaurului, care-și încolăcea coada pînă peste trupul armăsarului. Totul lucrat în lemn, cu o migală și o măiestrie uimitoare. Elemente de expresie ca fața crispată a călărețului, ochii înspăimîntați ai calului, sau hidoșenia și furia fiarei — erau fixate în lemn tot atît de perfect ca și pe o pinză. Bunica o cumpărase de la un moș pribeg, care se oprise în sat cu ani în urmă și „făcea asemenea trebi”, pentru o farfurie cu linte și doi crăițari împărătești.

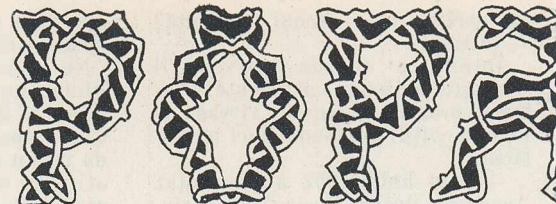
— Era un om bătrîn și tăcut. Slab — numai piele și os. Cioarecii și cămeșa ferfeniță. Vai de zilele lui...

Am rugat-o anul acesta (s-au scurs de atunci 20 de ani bătută pe muche) să-și reamintească numele lui. N-a fost posibil. Am aflat însă că mai puteau fi găsite în sat obiecte lucrate de mîna lui. Am mai găsit într-adevăr două crucifixuri, o ploacă încolăcită cu șerpi și un sfînt Gheorghe asemănător cu cel pomenit. Dar nimeni nu-și mai amintea numele lui. Bătrînul moș a murit la fel ca ei sărac și necunoscut, fără să fi avut vreodată conștiința deplină a talentului său.

Numele lui s-a stins la fel ca atîtea mii și mii de alte nume de creatori țărani. Întreg tezaurul artei noastre populare, din cele mai vechi timpuri și pînă azi, n-a lăsat mai mult de patru-cinci nume. Și acestea însemnate incidental, pe cîte o catapeteasmă sculptată sau pe vreun lîțoliu brodat.

De aceste lucruri mi-am amintit nu demult. Mă aflam într-o comună din raionul Tg.-Neamț, Filioara. Ajunsesem aci pentru a sta de vorbă cu doi dintre creatorii populari ai locului: Gheorghe Cîrje și Ioan Băltățescu. Trebuie să spun în primul rînd că nu i-am găsit întîmplător. Numele lor figurau în cataloagele Casei centrale de creație din București și în expozițiile regionale și raionale de artă populară din regiunea Bacău. Oamenii aveau, așadar, ceea ce se numește în artă, un nume.

Cititorul va înțelege de ce acum am pomenit

de Ilarie MURGU

la începutul acestor rînduri povestea bătrînului sculptor în lemn. L-am considerat unul dintre ultimii noștri creatori de acest fel, care s-a stins necunoscut. Arta noastră populară nu mai este azi o artă de creatori anonimi și reprezentanții ei își exercită dreptul la glorie, ca orice artist cult și consacrat.

Gheorghe Cîrje și Ion Băltățescu sînt sculptori în lemn. Primul, un om uscat și tăcut, s-a apucat să încrusteze bastoane încă din fragedă tinerețe. Părinții lui au avut ceva pămînt, dar băiatului i-a plăcut mai mult să umble aiurea, prin pădure și să strîngă mătrăgună sau unt de brad, măselariță, mure și fragi. Cel de al doilea e mai vorbăreț, mai dezghețat. Vorbește de „arta populară” a lui, de „stil”, „motive”, „creație”. Înainte de alegerea modelului de încrustat cercetează îi, pieptare, cojocel. Mă rugă să-i trimit din București niscaiva albume cu cusături, pentru a „nimeri mai bine arta”. Și adăugă:

— Un artist trebuie să studieze.

Mi-o spune cu toată seriozitatea. Contabil cu îndrumătorii trimiși de casele de creație l-a făcut să priceapă nu numai semnificația artei populare, ci într-un anume fel chiar condiția sa estetică.

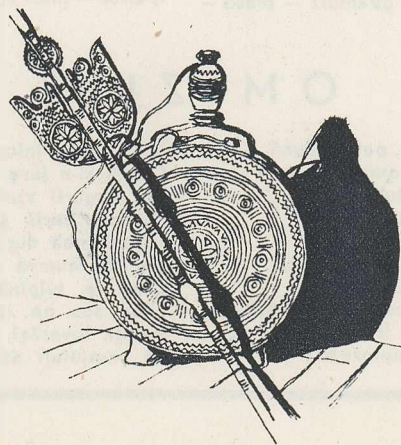
De sute de ani țărani noștri sculptează în lemn. Natura („codrul frate cu romînu”) le-a dăruit în primul rînd acest material. După cum deșerturile Egiptului i-au obligat pe locuitorii lui să-și clădească monumente din piatră sau pe greci să-și facă statuile din marmură. Generații întregi de creatori ne-au lăsat de-a lungul veacurilor furci de țesut, fluiere, ghioage stilizate cu șerpi, flori sau creștături. În general, observîndu-se mici diferențe de la un secol la altul. Dar tot din mijlocul acestor creatori s-au născut și minunații artiști care ne-au transmis, de pildă, Tîmpla de la Arnota, nenumăratele catapetesme sau frumosul jîlt al lui Rareș.

Cîrje și Băltățescu nu fac decît să le urmeze tradiția. Bastoanele lor sculptate nu mi s-au părut deosebite de altele asemănătoare. Dar numele lor nu sînt singurele cunoscute de specialiștii noștri. O multime de sculptori și artiști consacrați îndrumă îndeaproape alți creatori de acest fel. Acolo unde talentul și îndemnarea există din plin, sînt azi siguri de izbîndă.

ȚESĂTURI

Dintre ramurile artei noastre populare, cea privind țesăturile și scoarțele este fără doar și poate cea mai cunoscută și prețuită nu numai între granițele patriei, ci și peste hotare. Succesul răsunător, de pildă, care l-am înregistrat nu demult în Olanda, ne-a îndemnat să organizăm vara aceasta și la

Raze de lună în stropi de rouă

Luna plină își revărsa razele argintii, blânde și reci, peste stațiunea adormită...

Regret că n-am izbutit să găsesc ceva mai original pentru a-mi începe istorisirea, dar razele acestea argintii, sau blânde, sau reci, sau cum vrei! dv., joacă un rol atât de important și de inovator în cele ce urmează, încît felul cum sînt prezentate și introduse ele în acțiune, zău că nu mai contează. Esențial este că există și că-și vedeau destoinic de revărsarea lor milenară. Mai ales că obțineau maximum de randament ca efect, acțiunea noastră desfășurându-se într-un parc.

Ca o femeie frumoasă și elegantă într-o lojă de teatru, luna plină într-un parc se simte în elementul ei. E conștientă că brazii, plopii și salcîmii îi stau bine, că steluțele rivale nu fac decît să-i reliefeze farmecul și că, dacă se ascunde o clipă în umbră sub un nor, va apare după aceea încă și mai strălucitoare. Și, ca o femeie frumoasă într-o lojă de teatru, luna, în parc, cochetează, ia poze și atitudini, stă în față, în profil și trei sferturi și se desfășoară cu propria-i frumusețe reflectată în privirile muritorilor...

Pe o alee își purtau pașii, tăcuți, șase oameni. Un mare pianist, un cunoscut pictor, un talentat compozitor, o inspirată poetă. Rătăcită

printre ei, o profesoară de chimie. Și, încă și mai rătăcit, un modest reporter de ziar... Umblau încet și tăcuți, pătrunși de vraja adîncă a nopții... Iar luna îi învăluia pe toți în lumina-i subtilă, făcîndu-i să se simtă parcă mai mari, mai buni, mai frumoși...

Dar iată că pianistul se opri în fața unei peluze. Părea tulburat. Le făcu semn celorlalți să se apropie. Și cu toții au văzut minunea: în iarba întunecată se mutase o bucăciică de cer. În iarba întunecată strălucesc calm, zeci de steluțe. — Licurici! exclamă pictorul. — „Nu, nu-s licurici!” — răsună glasul cald al pianistului. „Nu vezi că nu joacă, nu scapără, nu vezi că lucește egal, fără întrerupere? Nu vezi colo o diră lungă de lumină, așa cum s-au așezat stropii de rouă pe un fir de iarbă? Pentru că astea sînt: stropi de rouă în care se oglindeste luna!” — Și măiestrul interpret al lui Chopin își agită în aer degetele vibrante. Toți simt că, pe un pian imaginar, el cîntă acum, cu toată ființa lui, o nocturnă...

Profesoara de chimie dovedește că are și ea simțire de artistă: cu o voce pură, caldă, neașteptată, începe să cînte „Au clair de la lune, mon ami Pierrot”. Păcat numai că nu știe cuvintele mai departe și sfîrșește cu „tra-la-la”.

Compozitorul, rămas în urmă, vine în grabă.

imploră pianistul. Și le povestește cu glas molcom, cum a încercat el odată să strîngă boabele de rouă țesute într-o pînză de păianjen și cum, după o îndelungată strădanie, toate la un loc n-au făcut decît un singur strop, și trist...

Între toate acestea, numai reporterul a tăcut. A simțit și el vraja, l-au tulburat aripile creației, fluturînd învolburate în jurul lui, dar n-a știut să-și exprime emoția în nici un chip. El nu se pricepe nici să cînte, nici să facă versuri, nici să compue, nici să picteze și nici măcar să explice științific fenomenul stropilor de rouă de la miezul nopții. El e omul faptelor și-al realităților cotidiene. Tocmai de aceea simte el acum nevoia de acțiune, de confirmare, de concret.

Și în timp ce ceilalți abia pășesc, în vîrfurile picioarelor, în jurul ierbii vrăjite, șoptind abia auzit, de teamă să nu-i strice podoaba strălucitoare, reporterul se apleacă, brusc, și înfige zdravăn mîna în iarbă. O secundă de stupoare îngrozită. Apoi reporterul se ridică și spune calm: „Nu-i rouă. E sticlă spartă. Sticlă de termos...”

Morala: nu aruncați gunoaie în parcuri!

Erna ALBU

DIVIDENDE, CAL DE CURSE, ȚUICĂ... ȘI ÎNALTĂ CULTURĂ

Vreau să vă spun ceva, dar să rămînă între noi. Mie, domnule, nu-mi place că astăzi nu mai aflu dragostea de cultură de pe vremuri.

Altădată, he-hei! era altceva, altă mîncare de pește. Cultura — cum să zic? — era în aer. Da, pînă și aerul era îmbibat de cultură. Și străzile, și bodegile, și hipodroamele — toate erau culturale. Ce zic eu! Pe vremea burgheziei era cultural pînă și cite un agramat, și primea leafă pentru asta.

Dar să nu mă pierd în generalități. Să vorbim — vorba aia — concret.

Iată, zilele trecute am citit în „Informația Bucureștiului” o știre venită din Spania. Carevasăzică nu dintr-o țară cu democrație populară. Ba putem zice la din contra: o țară cu guvern reacționar. Ei bine! Ce spunea acea știre? Simplu de tot. Că:

„Președintele consiliului de administrație al societății de asigurări Cervantes S. A. a anunțat acționarilor că dividendele ce le vor fi împărțite se ridică la 1.588.351 pesetas”.

Vezi, domnule! Ce-ți spuneam eu! Toate sînt culturale într-o țară burgheză. Iată, o pîrlită de societate de asigurări contra incendiilor, grindinei, scrînteii — pînă și aceea se numește „Cervantes”. Ah, Cervantes, ăla care a scris Don Chijot, de-l știu și copiii! Eu n-am citit nimic, recunosc, dar ia să fiu la Madrid, să trec pe stradă și să văd firma: „Cervantes S.A.” — nu aflu și nu-mi fac cultura? Îmi faci!

Știu o să vii dumneata și-o să zici: ce-are a face — vorba aia — Cervantes cu asigurările? Naiv ești, domnule! Mai întîi că nu-i nevoie să aibă de-a face: totul e să fim culturali și să avem cultul marilor valori care

etc. Apoi, am auzit că lui Cervantes i se zicea „Ciungul de la Lepanto”, fiindcă în bătălia de la Lepanto, unde au fost snoșiți turcii, el și-a pierdut o mîna. Și tot el a căzut și rob la turci. Acum mă înțelegeți, nu? A ciungi e un accident regretabil; a cădea rob la turci, nu mai puțin. Deci, ca om prevăzător, ca să-ți îndulcești asemenea nenorociri ce se pot abate eventual și asupra capului dumitale, dai fuga și faci o asigurare... Unde?... Numai la societatea anonimă „Cervantes”. Iar dacă ești acționar, vorba neamțului: tan mio, adică cu atît mai bine: ești și mai cultural, capeți dividende...

Însă ce nevoie avem să neducem tocmai în Spania ca să avem exemple despre răspîndirea culturii într-o țară burgheză? E de ajuns să ne întoarcem cu vreo douăzeci de ani în urmă în chiar Bucureștii noștri.

Iată, eu îmi aduc perfect aminte cînd mă duceam la curse — că mă duceam regulat și la Băneasa, și la Floreasca și totdeauna pontam — erau tot felul de cai cu fel de fel de nume. Un cal se numea liric „Zefir”, altul dramatic „Vifor”, dar erau și cai de curse absolut culturali. Unul se numea „Dante”. O să spui dumneata că vreau să rîd. Nu, domnule, sînt foarte serios, parol. Dacă nu mă crezi, du-te la Academie și deschide colecția veche a ziarului „Rampa”. („Rampa” era un ziar cultural de teatru care publica în fiecare săptămînă programul alergărilor.) Și-ai să vezi acolo că regulat alerga și Dante.

Personal, am pontat pe Dante de cîteva ori. Și-mi amintesc — mă podidesc și lacrimile de emoție la această amintire — cum de la tribună în picioare, după ce începea cursa, urmărind alergările cu sufletul la gură, îi strigam calului meu favorit:

— Hai Dante!... Hai Danteee! Așa, domnule! Iată pînă unde mergea cultura. Divina Comedie

la trap, cu Beatrice în p și Ugolino la austriac.

Și asta încă nu-i nimic. Dante s-a produs înainte de Renaștere, Cervantes în timpul Renașterii; să vedem cum stăm cu Antichitatea.

Ia să fi vrut, ca omu', înainte de masă, să iei un aperitiv, o țuică, acolo, cu măslina — n-aveai decît s-o cotești pe strada Vasile Lascăr, cam în dreptul străzii Batiște, colț cu strada Robert de Flers, și să intri frumușel în bodega „La Aristotel”. Aici, dacă ciocăneai în masă, venea să te servească chiar Aristotel în persoană, un grec simpatic, direct coborîtor din anticul filozof.

Ce să mai lungim vorba! Cum am spus: umbra cultura pe străzi, domnule! Inchipuiește-ți dumneata cît de profundă era cultura care ți se băga în suflet zi de zi, cînd puteai să spui:

— Încalce pe Dante și mă duc să trag un chef la Aristotel, că am primit dividende de la Cervantes!

Mai zici ceva?

Lascăr SEBASTIAN

GICĂ

de Sadi RUDEANU

Am aflat pe plaja Mării Negre, unde mi-am petrecut concediul în vara ce a trecut, un soi de vietăți ciudate. N-am să vorbesc aici despre creveții minusculi care se vindeau pe plajă, se mînceau pe plajă, și ale căror resturi rămîneau pe plajă, încît la un moment dat făceam plajă nu pe nisip, ci pe creveți. Nu. Despre alt soi de vietăți vreau să povestesc. Într-o dimineață cu soare puternic, în vreme ce mă răcoream în mare, aud lîngă mine chiote puternice. Un bărbat cam de 40-45 de ani, voluminos și cu o chelie pronunțată, se zbenguia în valuri, sărea, înota, striga și stropea pe o rază de patru metri împrejur. Văzînd scena, am zîmbit fără să vreau. Omul însă m-a zărit și, fără un cuvînt, provocat pesemne de zîmbetului meu, a început să mă stropească. Cum subsemnatul nu prea se dă nici el înapoi cînd e vorba de joacă, am pornit imediat o contraofensivă, pînă cînd acțiunea mea a ridicat mîinile în sus: „Capitulez!” a strigat el, orbit de avalanșele de apă ce le porneam asupra lui. Apoi am izbucnit amîndoi în rîs. După aceea, veselul meu tovarăș de joacă mi-a făcut o propunere: „Hai! Care ajunge primul înot, la geamandură!” Am pornit imediat și m-a întrecut. Cînd eu am ajuns la start, el mă aștepta și rîdea de mine, mă striga: „melc”, „epavă”, „barcă cu aburi”, în sfîrșit își striga în toate felurile victoria obținută. M-am enervat și l-am băgat cu capul în apă. El s-a smucit și a pornit-o înot: „Prinde-mă!” a strigat. După o jumătate de oră, ne tutuiam. Eu îl strigam Gică, și, de asemenea, el îmi spunea pe numele mic. Ne-am dus apoi pe plajă. În timp ce eu dormeam obosit, Gică, pus pe pozne, mi-a îngropat picioarele în nisip și mi-a turnat nisip pe cap. Pe urmă m-a trezit. Rîdea în hohot. Am început să rîd și eu, și am tulit-o în mare. Gică după mine. Am pus mîna pe el și nu i-am dat drumul pînă ce nu l-am făcut să înghită o gură de apă. Pe la prînz eram îndrăgostit de Gică. Un „băiat” vesel, jucăuș, cu care n-aveam să mă plictisesc de loc în tot timpul concediului. Mai tîrziu, au apărut pe plajă niște copii cu o minge. Gică i-a chemat în apă și a făcut cerc. Au jucat volei. Cu puncte. Să-mi fi văzut pe Gică ce se mai ciondănea, cînd i se părea că i se ia un punct pe nedrept. Deodată, însă, în timp ce jocul era în toi, se aude un strigăt de pe plajă: „Tovarășe director general! Tovarășe director general!”... Mi s-a părut că omul striga în direcția noastră. Am întors capul. Omul mi-a făcut semn să-l fac atent pe Gică. Am început să rîd: „Mă Gică, fac eu, te ia unul de pe mal, la sigur! Te strigă director general!”. Gică s-a oprit cu mînea în brațe și a strigat spre cel de pe plajă: „Ce este?” „La telefon!” a răspuns omul. Am rămas nedumerit. Dar cînd Gică s-a apropiat de mine și mi-a dat mînea, spunîndu-mi: „Ține minte. e opt la trei pentru mine!” — orice umbră de îndoială mi-a dispărut. Așa se glumește pe plajă, mi-am spus. Apoi Gică s-a dus la telefon. După un sfert de oră s-a întors și a început să ne stropească pe toți. Cînd s-a liniștit puțin, m-am apropiat de el: „mă Gică, cine era ăla care te lua la sigur cu „director general?” Gică m-a privit nîmit: „Cum, adică, mă lua la sigur?” „Păi, zic... nu te lua?” „Nu, dragă — face Gică. Am avut un telefon de la minister! Adjunctul!”... Am căzut în valuri și am înghîțit la repezeală vreo două-trei guri de apă. Eram îngrozit. Uite pe cine băgasem eu cu capul la fund! Uite pe cine-l stropisem cu apă! Uite cui îi spuneam „mă Gică”. Eram uluit. Cînd mi-am revenit, el începu să mă stropească din nou: „Hai, zicea, să vedem care pe care!” N-am schițat nici un gest și m-am lăsat bătut. „Ura! a strigat el,

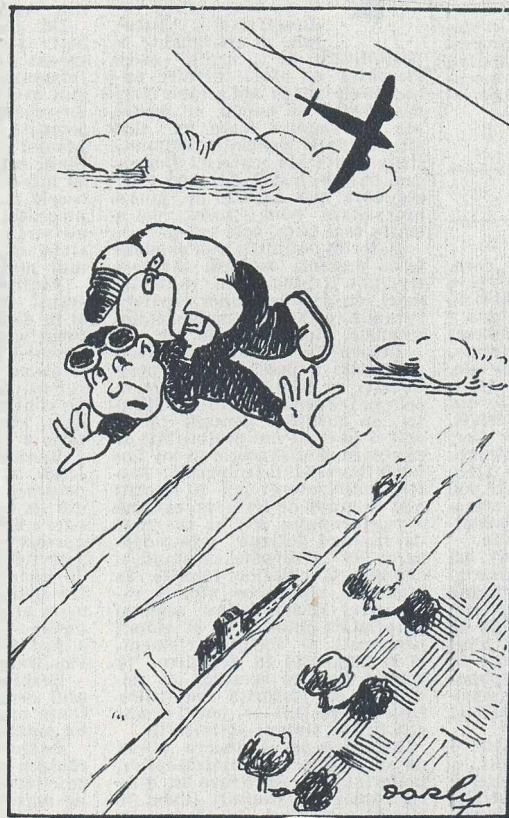

Ilustrație de D. NEGREA

mi-am luat revanșa!” Mă uitam la el și nu-mi venea a crede. Căutam să mi-l închipui, grav, la biroul lui, cu patru telefoane pe masă și nu-l vedeam. În timp ce el mă stropea, mă băga la fund, mă împrășca cu nisip, eu, moale ca o cirpă, mă întrebam uluit: „Ce fel de director general o fi și ăsta?” De la o vreme, Gică a observat că prea mă las moale. „Ce ai? făcu el. Ai obosit? De ce te lași?”... L-am privit umil: „Tovarășe director general, cum o să îndrăznesc?” A făcut ochii mari, apoi a izbucnit într-un hohot de rîs că s-a adunat toată plaja: „Vasăzică din ăștia îmi ești?” strigă el. S-a repezit și a început să trimită cu furie avalanșe de apă peste mine. Cîțiva dintre cei de

Mai tîrziu am aflat că, dintre cei trei, erau, unu oțelar la Reșița, altul inginer de mine și al treilea referent tehnic la un sfat popular. I-am văzut jucîndu-se apoi în fiecare zi cu directorul „meu” general. Eu mă ascundeam, pentru că de cîte ori mă vedeau, mă arătau cu degetul și începeau să rîdă. După o săptămînă n-am mai răbdat. Am intrat în mare și m-am dus glonț la ei: „Mă Gică, mă primiți și pe mine?” Praf m-au făcut. La încheierea concediului am hotărît să venim și la anul la mare. Vreau să-mi iau revanșa.

Iată de ce spuneam la început că am aflat pe plaja mării un soi de vietăți ciudate. Era vorba de mine...

— Hait!.. Am pus rucsacul în locul parașutei..

Desen de DARLY

— Cred că au fost criticați serios de servesc cîte cinci la o masă.

Desen de C. TABACU

— Șo pe el Buby. Șo...

Desen de V. VASILIU

Răspundem cititorilor

CE ESTE CONȘTIINȚA?

Prin materialul de față scris de *tovarășul M. Lupan, de la Institutul de Filozofie, răspundem tov. Constantinescu Gabriela, elevă în clasa IX la școala nr. 15.*

Pentru a înțelege răspunsul pe care materialismul dialectic îl dă problemei fundamentale a filozofiei — raportul dintre spirit și materie, dintre conștiință și existență — este necesară analiza a ceea ce reprezintă, în filozofie, noțiunea de conștiință.

Materialismul dialectic privește conștiința drept o proprietate a materiei cu o organizare aparte, și anume creierul, care a atins la om nivelul cel mai înalt de organizare. Conștiința este, prin urmare, o proprietate superioară a materiei, apărută într-o etapă anumită a dezvoltării acesteia, și este legată de o formă, specifică omului, de reflectare a realității obiective. Răspunzând la problema fundamentală a filozofiei, materialismul dialectic poartă așadar de la afirmarea primordialității existenței asupra conștiinței, a materiei asupra spiritului.

În contradicție cu datele furnizate de științele naturii, idealismul afirmă că la baza lumii ar sta, ca factor prim, o conștiință, că viața și conștiința ar reprezenta manifestarea unei „forțe vitale” supranaturale. Totală neînțelepciune a acestor afirmații relese însă cu claritate din analiza problemei originii și esenței vieții. În deplin acord cu științele naturii, materialismul dialectic reliefează faptul că trecerea de la materia nevie la materia vie, de la materia nesensibilă, la cea sensibilă, a reprezentat un produs nu al unei „forțe vitale”, ci un produs natural și necesar al dezvoltării materiei.

Trecerea de la materia anorganică la cea organică — apariția vieții — a reprezentat o condiție de bază a apariției conștiinței. Ca rezultat al dezvoltării ulterioare a materiei vii, a devenit posibilă apariția materiei sensibile, a senzației — formă de reflectare elementară și anume

directă a realității obiective. Conștiința reprezintă însă o formă superioară, proprie omului, de reflectare a realității obiective. Ea se caracterizează prin existența gândirii omenestii și a limbii nemijlocit legate de aceasta, prin capacitatea omului de a reflecta lumea obiectivă într-un mod mijlocit și nu direct, într-un mod generalizat, pe baza formării de noțiuni, judecăți și raționamente. Marele savant sovietic I.P. Pavlov a elaborat teoria științifică asupra bazei fiziologice a reflectării senzoriale nemijlocite, precum și a celei logice mijlocite.

Urmărind dependența ei biologică, baza materială a apariției conștiinței, nu trebuie să uităm că este necesară urmărirea conștiinței și sub un alt aspect, extrem de important, și anume cel al dependenței ei sociale. Într-adevăr, conștiința a apărut la om în procesul muncii sociale, al activității sociale de producție, ca un produs al dezvoltării sociale. Apariția și dezvoltarea gândirii, odată cu limba, în procesul muncii sociale omenestii, demonstrează încă o dată necesitatea tezelor idealiste cu privire la primordialitatea și independența gândirii.

Explicind originea conștiinței, materialismul dialectic avertizează însă împotriva confundării problemei originii conștiinței, cu problema însemnătății ei și arată că e profund antiștiințific să se deducă din caracterul secund al conștiinței (față de caracterul prim al lumii materiale pe care o oglindeste) lipsa ei de însemnătate. Fiind o reflectare a lumii materiale, conștiința nu e lipsită de influență asupra acestei lumi, ci are un rol activ, transformator. Reflectând în conștiință sa și înțelegând legile obiective ale lumii materiale, omul poate acționa în mod conștient asupra acestora. Învățătura marxist-leninistă a lămurit rolul activ al conștiinței, al ideilor, în dezvoltarea socială. Ideile și concepțiile noi, expresie a forțelor înaintate, progresiste, ale societății, contribuind la înlăturarea ideilor și concepțiilor vechi, perimate, ajută efectiv progresului social.

„Protectorii” au construit case confortabile, dar pentru folosul lor propriu, populația băștinășă locuind în „bidonvilles”, în cocioabe de tablă, în colibe acoperite cu stuf, în gropi, printre gunoaiile incinse de soare.

Aproximativ 80 la sută din populația băștinășă este analfabetă. La un milion de locuitori sînt 30 de medici. Din cauza mizeriei, a lipsei de hrană, a lipsei de asistență sanitară și a bolii de tuberculoză și trahoma seceră mii de vieți. Fiecare al cincilea copil tunisian moare înainte de a împlini vârsta de un an.

Mizeria și aspirările de tot felul n-au putut înăbuși totuși năzuința tunisienilor la o viață mai bună și n-au putut stăvili lupta pentru libertate în Tunisia. Istoria din ultimele decenii a statelor nord-africane Algeria, Maroc și Tunisia constituie în fapt o istorie a răscnelor populare împotriva jugului colonial. Mișcarea de eliberare a cuprins pături din ce în ce mai largi, iar după cel de al doilea război mondial, a luat un avânt deosebit în ciuda cruntelor represiiuni la care s-au dat colonialiștii.

În fața acestei situații, în 1954 guvernul francez de atunci s-a văzut silit să înceapă tratative cu reprezentanții Tunisiei, tratative în urma cărora, în 1956, s-a încheiat un acord franco-tunisian

prin care se acorda Tunisiei o oarecare suveranitate.

Cu toată așa-zisa „autonomie”, starea de asediu s-a menținut și autoritățile au continuat să înăbușă în sînge nemulțumirea poporului. Masele populare au înțeles că trebuia să ducă lupta mai departe pînă la câștigarea independenței depline.

Și astfel, sub presiunea valului crescînd al mișcării de eliberare, la 20 martie 1956 s-a semnat la Paris acordul prin care se proclamă independența Tunisiei. Aceasta înseamnă că politica internă și cea externă a țării vor fi de acum înainte hotărîte de guvernul tunisian, că va putea fi înființată o armată națională.

Dar un alt dușman amenință independența Tunisiei. Cercul imperialist din S.U.A., care au deja o bază militară navală la Bizerta, caută să-și consolideze pozițiile strategice în Tunisia, încercînd s-o atragă totodată în pactul Nord-Atlantic.

Poporul tunisian înțelege că, pentru a-și consolida suveranitatea, pentru a-și dezvolta economia națională și cultura, trebuie să ducă o politică de neparticipare la blocurile militare. Încercările imperialiștilor de a ocupa, sub o formă sau alta, teritoriul Tunisiei, se lovesc de împotrivirea tunisienilor, iubitori de libertate.

IZOTOPII RADIOACTIVI ÎN MEDICINĂ

Printr-o scrisoare adresată redacției, *tovarășul Minea Gheorghe, tehnician din Baia-Mare, ne întreabă în ce mod energia atomică poate fi pusă în slujba științei medicale.* *Tov. dr. Ovidiu Porovici, de la Institutul de Oncologie, răspunde acestei întrebări.*

In urma cercetărilor făcute în ultimele decenii în domeniul fizicii s-a ajuns la rezultatele de epocă însemnate care descriu natura radioactivității naturale și artificiale, a posibilității de a capta energia emisă de atom. Printre numeroasele roade ale acestor mari descoperiri se numără și izotopii radioactivi, care nu sînt altceva decît elementele chimice, componente ale materiei (hidrogen, oxigen, fosfor, fier, iod, aur, etc) care însă capătă în plus o proprietate nouă: aceea de a emite raze (alfa, beta sau gama).

Datorită posibilităților existente în prezent, izotopii radioactivi pot fi produși în cantități mari, cu ajutorul unor aparate speciale, ca pilele atomice, ciclo-troanele, sincrotronele etc.

Descoperirea radioactivității artificiale a deschis vaste posibilități de studiu și aplicare în cele mai diverse domenii ale științei. În medicină izotopii radioactivi au creat noi posibilități de cercetare și diagnostic și au îmbogățit arsenalul terapeutic. Astfel, radiolizotopii pot fi folosiți atât ca sursă de iradiere externă a organismului, cît și ca sursă de iradiere internă, prin adăugarea lor la diferite substanțe și combinații chimice folosite de organism. Deoarece atomii radioactivi (marcați) au aceeași proprietate chimică ca și atomii nemarcați ai aceluiași element, ei se comportă în organism în același mod cu aceștia, cu deosebire că, datorită radiațiilor emise de nucleul lor, pot fi urmăriți în tot timpul activității.

Astfel s-a putut observa viteza de circulație a radiolizotopilor, preferința lor de fixare în diferite organe sau țesuturi (iodul în tiroidă, fosforul în țesuturile hematopoetice și canceroase, calciul și stronțitul în oase etc), precum și etapele în care organismul utilizează aceste elemente. Iată cîteva exemple:

Cu ajutorul fierului radioactiv s-a putut determina depozitarea fierului în măduva osoasă. În ficat și în globulele roșii ale sîngelui, observîndu-se că, după hemoragii, organismul utilizează mai întîi fierul din depozite pentru ca, abia într-o a doua fază, să se mărească absorbția, pentru refacerea depozitului. Fixarea radiolizotopilor pe globulul roșu a permis, de asemenea, să se urmărească viața acestor globule și să se măsoare cantitatea de sînge din organism.

Cu ajutorul fosforului radioactiv s-a stabilit că substanța osoasă este în continuă și rapidă reînnoire. Radiocalciul și stronțitul radioactiv se depun extrem de repede și într-o proporție însemnată în oasele fracturate la nivelul calusului. În timpul sarcinii, calciul radioactiv se fixează într-o cantitate însemnată în oasele mamei. El nu trece prin placenta decît în ultimile zile ale sarcinii, iar după naștere continuă să se elimine din organismul matern prin lactație.

Realizări mai puțin numeroase, totuși importante s-au obținut și în diagnostic. Astfel, valoarea funcțională a aparatului cardiovascular poate fi cunoscută prin folosirea radiosodiului cu ajutorul căruia se poate cerceta forța de contracție a mușchiului cardiac, starea de spasm sau dilatație a vaselor sanghine etc.

Radiolodul are o aplicație mai largă în bolile glandei tiroide, deoarece din raportul între gradul de fixare și viteza de eliminare a iodului radioactiv, se poate aprecia mărirea sau micșorarea activității funcționale a tiroidei. În ultimul timp, iodul radioactiv adăugat unui colorant ce are mare afinitate pentru țesutul tumoral — difloxofluorescina — a fost folosit în diagnostic și localizarea tumorilor cerebrale. Rezultatele obținute în domeniul cercetărilor au legat speranțele mari de utilizarea izotopilor radioactivi și în terapeutică.

Radioterapia obișnuită cu raze röntgen sau radu, care constituie surse de iradiere externă față de organism sau țesutul bolnav, este completată astăzi cu folosirea izotopilor radioactivi ca surse de iradiere internă. Algezele radiolizotopilor care urmează să fie folosiți în terapeutică s-a oprit numai asupra elementelor

care prezintă o fixare marcată în organul sau țesutul bolnav, dînd posibilitatea să se acționeze numai asupra acestuia. Izotopii cei mai folosiți în terapeutică sînt fosforul radioactiv, iodul radioactiv, aurul și cobaltul radioactiv. Acești noi agenți terapeutici pot fi utilizați și administrați pe cale generală (pe gură sau prin injecții), prin metoda „infiltrării radioactive” (injecția izotopului direct în tumoră), precum și ca surse obișnuite de iradiere externă. Astfel, în afara rezultatelor bune pe care le dă în tratamentul unor forme de cancer, fosforul radioactiv poate aduce vindecări în polioitemii (înmulțirea globulelor roșii din sînge), iar iodul radioactiv, în Basedow.

Folosirea izotopilor radioactivi în biologie și medicină constituie un salt uriaș, deschizînd largi perspective în studiarea și tratarea multor maladii.

CĂLĂTORIILE SPĂRARULUI MILESCU

Coperta primei ediții a însemnărilor de călătorie ale lui N. Milescu

Prin acest material, *tov. Dan Berindei, de la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R., răspunde tov. Viorel Boeru din Tg. Mureș.*

Se pare că Milescu, boier moldovean din a doua jumătate a veacului al XVII-lea, s-ar fi născut prin 1636. Om politic, diplomat și cărturar vestit, Nicolae Milescu a avut o viață deosebit de aventuroasă și plină de peripeii. Călătoriile constituie unu din elementele cele mai de seamă ale biografiei sale. În Moldova nu stă decît în copilărie, căci în prima tinerețe este trimis la învățătură în marea școală patriarhală de la Constantinopol, prilej cu care face prima sa mare călătorie din Moldova la Tarigrad. După cîteva ani, tinărul se reîntoarce la Iași, slujind aci sub domni Gheorghe Ștefan (1653-1658) și Gh. Ghica (1658-1659). Cu ocazia mutării lui Gh. Ghica în Muntenia, Milescu îl însoțește, stabilindu-se pentru un timp la București, unde devine mare spătar. Grigore Ghica, succesorul și fiul lui Gheorghe Ghica, îl numește pe Milescu — care după o scurtă revenire în Moldova se înapoiase în Muntenia — în funcție de capucheale (reprezentant al său) pe lângă Poartă. Este o nouă ocazie pentru tinărul dar învătăturii boler de a revedea Constantinopolul, unde rămîne pînă în 1664.

Măzilirăa lui Grigore Ghica înseamnă pentru Milescu pierderea slujbei sale, dar, în același timp, prilej pentru noi călătorii. Spătarul la calea Germaniei. La Berlin este primit de Friederich Wilhelm, marele elector. De aci trece la Stettin, unde reîntîrnește pe fostul domn Gheorghe Ștefan, în a cărui slujbă intră din nou. Pleacă apoi la Stockholm (toamnă 1666), unde are întrevăderi cu regele Suediei și cu diplomații acreditați pe lângă acesta. Ambasadorul Franței își

TUNISIA

Tovarășul Militarul Nicolae de la fabrica de înclămînt „N. Balcecu” — București, ne cere un documentar despre Tunisia.

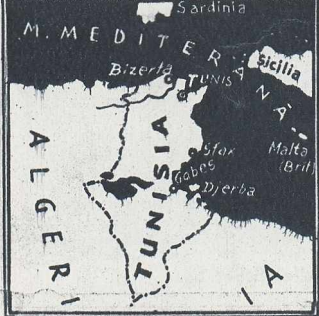
Tunisia, una dintre țările nordafricane, cu coastele scăldate de apele Mediteranei, cu cer albastru însoțit, cu dealuri, muni, cactusi și palmieri, ocupă o suprafață relativ mică — ca. 156.000 km p. Solul său e fertil, iar subsolul ascunde numeroase bogății: fosfați, fier, plumb, zinc, mangan, mercur, argint și petrol.

Toate aceste bogății l-au atras

aci pe colonialiștii francezi, care, sub pretextul că o „apără” și o „civilizează”, au transformat-o de peste 70 de ani într-o colonie a lor. „Civilizatorii” au construit într-adevăr drumuri și căi ferate, dar pentru a transporta pe ele, către porturi, bogățiile țării. Într-un singur an ei au scos din Tunisia 1.442.000 tone fosfați, 712.000 tone minereuri de fier, 23.000 tone minereuri de plumb, 6.600 tone minereuri de zinc, 47.000 tone de lignit și 98.000 tone sare marină, ceea ce reprezintă mii de franci beneficii pentru societățile franceze.

Muncitorii băștinăși sînt cei ce scot din inima pămîntului lor toate aceste bogății, primind în schimb un salariu de mizerie. Un muncitor tunisian câștigă de două ori mai puțin decît unul din metropolă. Aceasta doar în cazul că are de lucru. La o populație de 3.800.000 băștinăși, există însă 400.000 șomeri totali și 280.000 șomeri parțiali.

70 la sută din populație o formează muncitorii agricoli, a căror soartă este la fel de mizerică ca și a muncitorilor industriali. Societățile franceze dețin 700 mii hectare din cel mai fertil pămînt. Fiecărui francez stabilit în Tunisia îi revine cam de o sută de ori mai mult pămînt arabil decît unui băștinăș.

manifestă surpriza de a fi înțeles, un om atât de instruit în limbi și cu o cunoaștere atât de generală a tuturor lucrurilor.

În iulie 1667 îl regăsim pe Milescu la Paris, trimis de Gheorghe Ștefan. Este primit de către ministrul de Lionne, regele Ludovic al XIV-lea lipsind din capitală. I se fac promisiuni de sprijin pe lângă turci, pentru Gheorghe Ștefan. Aceste făgăduieli se vădesc însă inutile, căci fostul domn moare la Stettin. Milescu se hotărăște să se reîntoarcă în țară. Se pare însă că el leagă revenirea în patrie de o țintă mult mai îndrăznească: tronul. Lucrul acesta îl determină pe Alexandru Iliaș, domnul în funcțiune, să-și clintăască pretendentul prin tăierea cartilagiului nasului. „Însemnat”, Milescu ia din nou calea străinății, îndreptându-se spre Constantinopol.

În 1671, patriarhul Dositei al Alexandriei îl trimite cu recomandări elogiatoare în Rusia, unde i se ceruse un bun cunoașcător de limbi străne, pentru traduceri de texte diplomatice și scrieri istorico-religioase. Milescu pleacă prin Adrianopol — unde are o întvedere cu marele drago-

man Panalot Nikussios — Belgrad, nordul Ungariei — unde se întâlnește cu Francisc Rákóczy, pretendent la tronul transilvan — Lwow și Varșovia, ajungând în mai 1671 la Smolensk. În același an, este numit traducător de greacă, latină și română la Posolski Prikaz 1).

Peste câțiva ani, în 1675, Milescu primește o sarcină de seamă: este numit conducătorul primei ambasade ruse trimise în China. Scopul misiunii sale era de a stabili contactul diplomatic cu China, de a descrie ținuturile necunoscute și de a încerca să înlesnească dezvoltarea unui trafic comercial ruso-chinez. Este prilejul ultimei, dar și celei mai importante călătorii întreprinse de cărturarul și diplomatul moldovean. Însoțit de o suită de 40 de oameni, precum și de o gardă de cazaci, Milescu călătorește într-o primă etapă până la Tobolsk. De aci pornește mai departe, navigând pe marile cursuri de apă Irțiș și Angara, pe lacul Baikal, pe marea riu Senerga și străbate apoi călare Mongolia. Descrierile și însemnările sale, ca și scrisorile trimise la Moscova din timpul călătoriei, prezintă o de-

osebită valoare, dezvoltând ținuturile necunoscute până atunci europenilor.

Lunga călătorie pare a ajunge în etapa finală prin atingerea hotarelor Chinei, dar aci anumite probleme de protocol întârzie luni de zile sosirea lui Milescu la Pekin. În ziua de 15 mai 1676, cărturarul moldovean își face în sfârșit intrarea în capitala Chinei. Milescu stă aici până spre sfârșitul lunii august, când ia calea înapoi, rupând tratativele duse cu chinezii, din aceleași motive de protocol care provocaseră greutatea misiunii sale, încă de la atingerea hotarelor. Reîntoarcerea lui Milescu la Moscova durează multe luni, el redactându-și pe drum notele și însemnările. La începutul anului 1678, cărturarul se află în capitala Rusiei; cea mai de seamă și ultima călătorie a vieții sale luase sfârșit. După treizeci de ani, în 1708, în timpul domniei lui Petru I, Nicolae Milescu moare în capitala Rusiei ospitaliere, unde-și petrece viața.

1) Departament al afacerilor străine.

eputat, iar noi nu avem posibilitatea să vi-l procurăm.

Tov. N. Anescu - U.M. 0102 „A”-Oradea. Într-unul din numerele viitoare ale revistei veți putea citi materialul despre apele termale, pe care ni l-ați solicitat.

Tov. Găvrilă George-Maioru-Năsăud. Corespondența dv. despre serbările aniversare ne-a parvenit prea târziu pentru a fi utilizată.

Tov. Victor Moraru - Sc. Tehnică de Chimie-Iasi. Nu știți încă pregătit pentru a scrie versuri: „Pe la marginea pădurii unde stau copacii groși/Frunze dese ruginite stau pe pomii noduroși”; sau: „Drumurile largi de țară ce-au servit pentru tranșeor/Par o funie lățăta împletită dintr-un lori”; sau: „Pe măsură ce tot trece timpul așa periodic /Se tot lasă frigus toamnei, ce tot pare a fi trainic” etc. etc.

Toate aceste exemple dovedesc cu prisosință că, fiind înțeles în ce constau în arta poeziei, mijloacele de exprimare artistică, tehnica versificației etc. Vă recomandăm ca deocamdată să nu vă mai irosiți timpul scriind asemenea versuri, ci mai bine să citiți, să vă instruiți, să studiați operele poezilor clasici români și universali.

Tov. M. Măgureanu-Tigănești, raionul Alexandria. Nu putem publica versurile trimise de dv. Ele sînt cu totul nesatisfăcătoare, atât din pricina erorilor de încluzare, confuze, adesea incoerente, cât și din pricina versificației defectuoase.

Tov. Ion Stancliu-Pitești. Versurile dv. „Marele Octombrie” și „Dorul de viață” nu sînt decît niște fraze prozaice rimate, lipsite de valoare artistică.

De vorbă cu medicul SPONDILOZE ȘI SPONDILITE

Spondilozele și spondilitele sînt principalele forme de reumatism vertebral.

Coloana vertebrală, stîlpul de susținere al întregului nostru organism, este alcătuită din 32 de piese osoase, strîns legate între ele, denumite vertebre. O vertebură poate fi asemănată — în linia marii — cu un lacăt culcat. Partea dinainte — care ar corespunde părții masive a lacătului — se numește corpul vertebrei, iar partea dinapoi — cea care seamănă cu brațul lacătului — se numește arc vertebral.

Cu puțină imaginație ne putem da seama că din supraunirea corpurilor vertebrale rezultă un canal vertebral, care adăpostește măduva spinării și nervii legați de ea.

La o coloană vertebrală intactă, vertebrele sînt legate între ele prin niște șaibe elastice, numite discuri intervertebrale, iar unirea arcurilor se realizează prin două șiruri de micel încheieturi, așezate de o parte și de alta a lor. Coloana este îmbrăcată în întregime într-o cămașă fibroasă, formată din mulți ligamente foarte rezistente. Acest mod de alcătuire îi conferă flexibilitate și rezistență.

Spondiloză este o boală a șaburilor dintre corpurile vertebrale — adică a discurilor intervertebrale care, în urma unui proces de uzură, capătă pe alocuri mici plesnituri și pot chiar ajunge să se deplaseze spre interiorul canalului vertebral, dînd naștere la așa-numitele hernii de disc.

Uzura discurilor — ca și îmbătrînirea tuturor țesuturilor — este, pînă la un punct, un proces normal. Această uzură este însă, în unele cazuri, grăbită de presiunile mari pe care le suportă discurile din anumite porțiuni ale coloanei, în timpul mișcărilor corpului sau în timpul eforturilor fizice. Uzura discurilor începe să devină evidentă după vârsta de 30 de ani și progresează o dată cu vârsta. Simptomele spondilozelor sînt în funcție de sediul deteriorării maxime a discurilor. Cînd acesta se află în regiunea lombară, bolnavul se plînge de dureri de șale, care pot lua uneori un caracter deosebit de violent, ținîndu-l la pat. În acest caz, avem de-a face cu așa-zisul „lumbago acut”. Altfel, însă, durerea de șale cuprinde și partea dinapoi a unui din membrele inferioare, ducînd la lombo-sclatică.

Cînd sediul deteriorării maxime a discurilor se află în regiunea gîtului, boala produce dureri și înțepeniri ale cefei, dureri și furnicături de-a lungul unui din membrele superioare, dureri de cap, amețeli. În regiunea spatelui, spondiloză poate produce dureri care cuprind uneori întreg pleptul. Cînd durerile se limitează la partea stîngă a pleptului, bolnavii se cred atinși de o boală de inimă.

Un tablou cu totul diferit îl oferă spondilita reumatică. Această boală, care are o deosebită predilecție pentru bărbății tineri, atinge, pe de o parte, micile încheieturi dintre arcurile vertebrale, pe de alta, ligamentele coloanei, ducînd după un timp (în general lung) la osificarea lor și la transformarea coloanei într-un așa-numit „baston de hambrus”. În acest stadiu, bolnavul nu mai poate fi ajutat; boala trebuie descoperită și tratată cît mai timpuriu.

Spre deosebire de spondiloză, care e o boală de uzură, spondilita e de natură infecțioasă. Ea se manifestă prin dureri și înțepeniri ale coloanei vertebrale, care încep de obicei în regiunea șalelor și se urcă treptat, pînă în regiunea gîtului. În afara coloanei, boala poate atinge și încheieturile membrelor — în special ale umerilor și șoldurilor. Spre deosebire de spondiloză, în spondilită bolnavii prezintă — măcar în unele momente ale bolii — temperatură ridicată, transpirație, oboseală și scădere în greutate.

Boala netratată are un mers progresiv și poate duce la înțepenirea încheieturilor.

Deosebirile dintre cele două boli fac ca ele să aibă și tratamente deosebite. Le vom expune pe scurt, aplicarea lor fiind exclusiv de competența medicilor.

În spondiloză se recomandă, ca măsură preventivă, buna conservare a coloanei și în special a discurilor intervertebrale. Aceasta se poate realiza prin evitarea eforturilor fizice excesive ca, de pildă, ridicarea unor obiecte grele sau purtarea lor în spinare și prin evitarea pozițiilor vicioase, legate în primul rînd de exercitarea unor profesii care obligă individul să rămînă timp de ore întregi cu coloana îndoită, aplecată lateral sau succintă într-o parte; un alt factor care contribuie la buna conservare a coloanei este și dezvoltarea, prin exerciții fizice raționale, a mușchilor șalelor și ai abdomenului — care formează așa-numita chingă lombo-abdominală. Slăbirea acestei chingii poate duce la devieri ale coloanei. În spondiloză se folosesc, la nevoie, și centuri ortopedice. Împotriva manifestărilor dureroase ale spondilozelor se recomandă: rîngenterapie, infiltrațiile cu novocaină, rachianestezia, aspirina sau piramidonul, înjecțiile cu vitamina B, curele balneare. În herniile de disc, este uneori necesară intervenția chirurgicală.

Spondilita se tratează cu: rîngenterapie, săruri de aur, cortizon, aspirină sau piramidon și cure balneare făcute cu mare prudență, în unele momente ale bolii.

În încheiere, subliniem încă o dată că singurul în măsură să conducă tratamentul acestor afecțiuni, este medicul.

SCURT ISTORIC AL ARMELOR DE FOC

La cererea tov. Popescu Sabin din Cîmpina, publicăm materialul de mai jos, scris de tov. Dan Berindei, de la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R.

Oamenii au căutat, încă din cele mai îndepărtate timpuri, să-și faurească arme, cu ajutorul cărora să poată evita lupta corp la corp și să-și poată lovi dușmanul de la distanță. Strămoșii cei mai depărtați ai armelor de foc sînt mașinile de aruncat pietre (capatul, balliste), precum și proiectilele incendiarie (torte, bucăți de lemn îmbibate cu sulf sau cu rășină etc.).

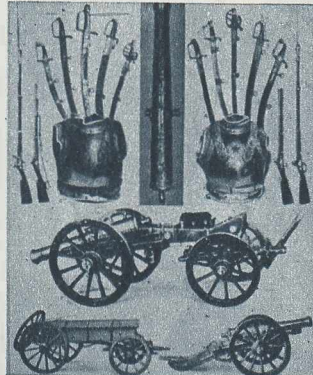
Secolul al VII-lea marchează o dată deosebită importantă în istoria armelor de foc. În acest secol bizantinii inventează așa-numitul „foc grecesc” sau „foc zburător” (salpetru amestecat cu păcură și rășină) care, aruncat prin tuburi, propaga incendiul. De la bizantini această invenție, care stă la baza viitoarei dezvoltări a armelor de foc, trece la arabi și abia de la aceștia la chinezi, pe nedrept socotiți inventatorii ei.

Spre sfârșitul perioadei crucadelor, începe să fie utilizată explozia, însă nu în scopul propulsării proiectilelor, ci doar pentru a înspăimînta, prin zgomot, pe dușman. La începutul secolului al XIV-lea, se ajunge la soluția proiectării, pe baza explo-

zării în tub închis, a prafului de pușcă. În 1324, cînd orașul Metz este asediat de trupele regelui Boemiei și ale conțelui de Bai, se semnează pentru întâia oară utilizarea acestor guri de foc.

Spre mijlocul veacului al XIV-lea artileria este utilizată în toate marile orașe din occident. La sfârșitul secolului, în 1389, artileria apare în Rusia, iar prin 1450 în Suedia. Între timp, gurile de foc — bombarde, tunuri — încep să fie utilizate și pe cîmpurile de luptă. Primii care o fac sînt englezii, care folosesc în 1346, cu prilejul luptei de la Crécy, trei tunuri mici cu ghiulele. Peste un veac, folosirea artileriei se generalizează. Turcii, de

pildă, o utilizează intens în 1453, la asediul și cucerirea Constantinopolului. În Țările Române artileria este folosită de timpuriu. Se poate constata că încă sub Alexandru cel Bun, la începutul veacului al XV-lea, armata moldoveană avea bombarde, cărora li se spunea „puști”. Este cunoscut, de asemenea, faptul că Ștefan cel Mare se baza pe artilerie; în 1477, de pildă, el a făcut o comandă de tunuri la Brașov. Petru Rareș era și el posesorul unei puternice artilerii. Cu prilejul relatării bătăliei de

Arme de foc din timpul lui Napoleon I

la Obertin (1531), se pomenește de un mare tun moldovean, tras de 25 bol; în aceeași bătălie Rareș pierde în luptă 50 de tunuri. Artileria este folosită și de Mihai Viteazul și se menține chiar și în perioada fanariotă. Artileria românească, pe baze moderne, se naște însă abia în perioada 1831-1858.

În secolul al XV-lea, apar arme de foc mai ușoare — „bunicele” puștilor de mai târziu. Se numeau „tunuri de mină” sau „culevrine” și puteau fi minuite de către doi oameni, fiind formate dintr-un tub de fier, legat uneori de un afet de lemn. În secolul următor apare arcebuza cu praf de pușcă — folosită pentru întâia oară de spanioli în 1525 în lupta de la

Pavia — și muscheta; încep de asemenea să fie utilizate pistoalele.

Cu toată această dezvoltare destul de rapidă, utilizarea armelor de foc întîmplinea dificultăți. Pe lângă faptul că fabricarea lor era foarte anevoioasă, exista și primejdia exploziei prea puternice, care putea ucide pe acei ce le utilizau. Pe de altă parte, reprezentînd noul, armele de foc trebuiau să înfrunte vechile tradiții (în Anglia, de pildă, arcașii mai sînt folosiți și în secolul al XVII-lea).

Secolul al XVII-lea aduce noi progrese în domeniul armelor de foc: încep să fie utilizate bombela și gloantele; pe la sfârșitul secolului apar puștile cu cremene. De acum înainte perfecționarea armelor de foc merge înainte strîns legată de înseși progresele capitalismului.

Pînă spre mijlocul secolului trecut — cînd modul de producție capitalist a izbîndit în țările înaintate ale vremii — nu se remarcă, în domeniul armelor de foc, progrese tehnice revoluționare. În schimb, după 1840, cînd pușca cu percusie înlocuiește vechea pușcă cu silex, progresele tehnice sînt rapide. În mai puțin de un veac se ajunge la tunurile cele mai perfecționate, de toate calibrele, la puști cu repetiție, la puști-mitrăliere și la mitraliere. În ultimele decenii însă, și în deosebit după descoperirea armei atomice, tehnica armelor de foc ia o atît de puternică dezvoltare, încît omenirii li revine sarcina de a-și stabilii avîntul plin de primejdie pentru viitorul ei și de a folosi, în schimb, prețioasele descoperiri științifice în tehnica industrială pașnică.

Teavă de tun datînd din secolul al XVI-lea, descoperită la Tirgoviște.

un scurt material informativ despre viața și opera marelui pictor Albrecht Dürer, vă anunțăm că el va fi publicat în curînd, în rubrica „Răspundem cititorilor”.

Tov. Bardza Maria-Cunescu, raionul Călărași. În numărul nostru din 15 noiembrie, am publicat, alături de alte cîteva prezentări ale unor actori italieni de film, și pe cea a lui Raf Vallone.

Tov. I. Balaban-Buteni, raionul Oradea. Ne-a bucurat optacerea dv. asupra materialului „C. Tânase, un artist pe care nu l-am uitat”. Cartea lui I. Massof fiind o ediție veche, nu poate fi găsită decît, poate, la anticariat.

Tov. Ladislau Dunajecz-Bu-

cureșli. Vă mulțumim pentru informația pe care ne-ați trimis-o cu privire la Ansamblul Străde de Stat de cîntec și dansuri. Pentru a putea fi publicate, vă rugăm ca viitoarele știri pe care ni le veți trimite să fie mai puțin laconice și să fie, eventual, însoțite de fotografii.

Tov. Fătua Aurelia-Buțea. Căutați să dați frazelor un sens. Alături de transcrieri corecte, ați făcut unele fără nici un sens — oloii în loc de uliu. De asemenea complet lipsită de sens este și fraza: „Cai de bucurie dă razna valeu”.

Tov. Șelig Elena - București. După cum ați constatat și dv. manualul de stenografie este

**Posta
redacției**

Gh. Tudor-Cluj: Revista noastră nepublicînd fragmente de roman decît în cazuri cu totul excepționale, nu putem publica fragmentul din romanul dv. „Tuguilă și Mișura”.

Tov. Gh. Nicolaescu-București. Răspunzînd dorinței dv. de a citi

PENTRU MEDALIA OLIMPICĂ...

Sfârșit de noiembrie pe meleagurile noastre... Pe străzile orașelor și pe ulițele satelor, oameni grăbiți, încotomănași în haine groase, înfruntă biciuiala vântului, gîndind cu plăcere că acasă li așteaptă căldura răspîndită de rusticul foc aprins în vetre sau de citadinul calorifer cu gaze... La antipod, pe continentul australian, în cel mai mare oraș al statului Victoria, Melbourne, a venit vara. Aflat în sud-estul Australiei, în ambianța de feerie oferită de panorama golfului Perth, Melbourne-ul va deveni, între 22 noiembrie și 8 decembrie, capitala tinerețului sportiv din lumea întreagă.

Și în timp ce noi, aici, vom admira — poate — veșmin-

În olimpiada care a trecut — perioada de patru ani dintre ultima ediție a Jocurilor Olimpice (Helsinki, 1952) și actuala ediție (Melbourne, 1956) — mai mult ca oricînd, sportivii din toate ramurile prevăzute în programul Olimpiadei moderne s-au pregătit cu ardoare pentru ca la cea de a XVI-a ediție să dăruiască pașnicilor întreceri tot ce au mai bun, mai de preț, toată puterea lor de luptă, și să concretizeze strădanțiile anilor în secunde mai puține, în centimetri mai mulți.

Mulți dintre ei, firește, nu vor urca podiumul în-

luminii, caracterizează în aceeași măsură și activitatea sportivilor noștri. De fapt, delegația sportivilor romîni are, mai întii, misiunea de a apăra la Melbourne, titlul olimpic cucerit în 1952 la Helsinki, în proba de armă liberă calibrul redus poziția culcat, titlu pe care maestrul emerit al sportului Iosif Sirbu l-a obținut cu performanța de 400 p. (rezultat egal cu recordul mondial al probei) și, apoi, de cucerit noi galoane prin Iolanda Balaș,

Henri Herșcovici, Ilie Savel și alți sportivi ale căror performanțe se situează pe firamentul celor mai valoroase din lume...

Și fiindcă tirul a dat sportului nostru satisfacția primului titlu olimpic, să poposim pentru o clipă în tabăra de la Tunari, unde se plămădesc viitoarele performanțe de răsunset.

Ați fost vreodată în pădurea Băneasa? Dacă da, este greu de presupus că aleea asfaltată care trece prin fața restaurantului Parcul Privighetorilor nu v-a condus pașii spre poligonul Tunari. În răstimpuri

veți fi auzit, poate, ritmul sacadat al detunăturilor provocate de antrenamentele „pistolarii” sau ale celor de la probele de arme... Dacă, totuși, n-ați avut prilejul să faceți această vizită, ne propunem să vă introducem în atmosfera care a domnit acum o lună pe standurile poligonului...

Aproape în fiecare după-amiază au venit aici cei mai mulți dintre trăgătorii noștri frunțași, care sub îndrumarea maestrului sportului Petre Cișmigiu și-au desăvîrșit tot mai mult pregătirea. Dar iată!... Pe unul din standuri, o veche cunoș-

↑ Tinărul dar taentatul trăgător C. Antonescu, într-o clipă de răgaz, se ocupă tot de... tir. El, își verifică „poziția” iminența intrării pe standul de tragere.

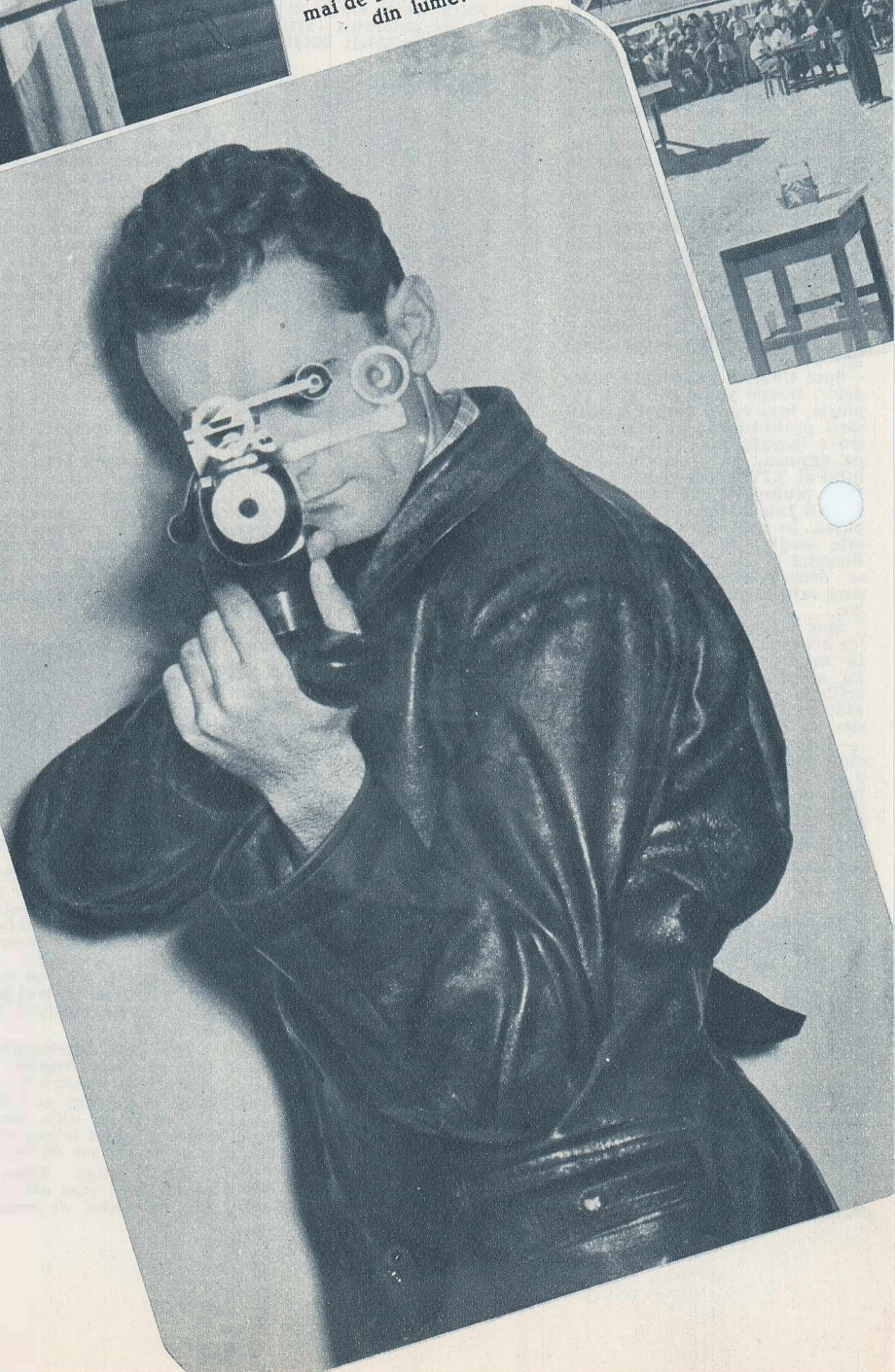
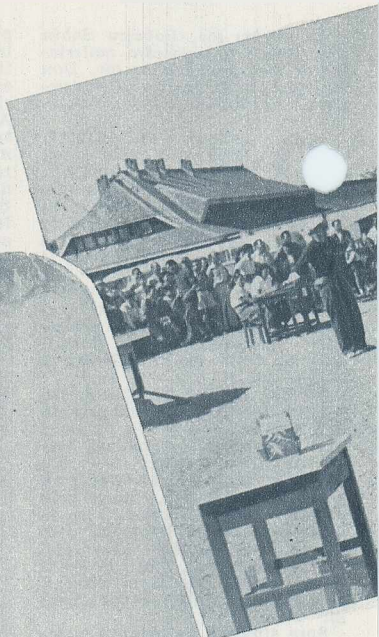
tul de hlamidă al iernii, așteptînd cu încordare vești din întrecerea celor mai buni sportivi, acolo, în adierea brizei oceanice, reprezentanții noștri vor încerca să cucerească cununile de laur pentru cinstirea tinereții noastre mișcări sportive...

vingătorilor (este știut că acesta are numai trei trepte...) dar, așa cum spunea fondatorul Olimpiadei moderne, Pierre de Coubertin, „la Jocurile Olimpice nu este totul să învingi, ci să participi...”

★

Fără îndoială că febra pregătirilor, care a cuprins în aceste zile pe toți sportivii

I. Sirbu, campion olimpic (Helsinki, 1952), și-a îmbunătățit serios rezultatele anul acesta. Cu 1173 p. la 3x40 armă liberă calibrul redus se înscrie printre cei mai de seamă trăgători din lume.

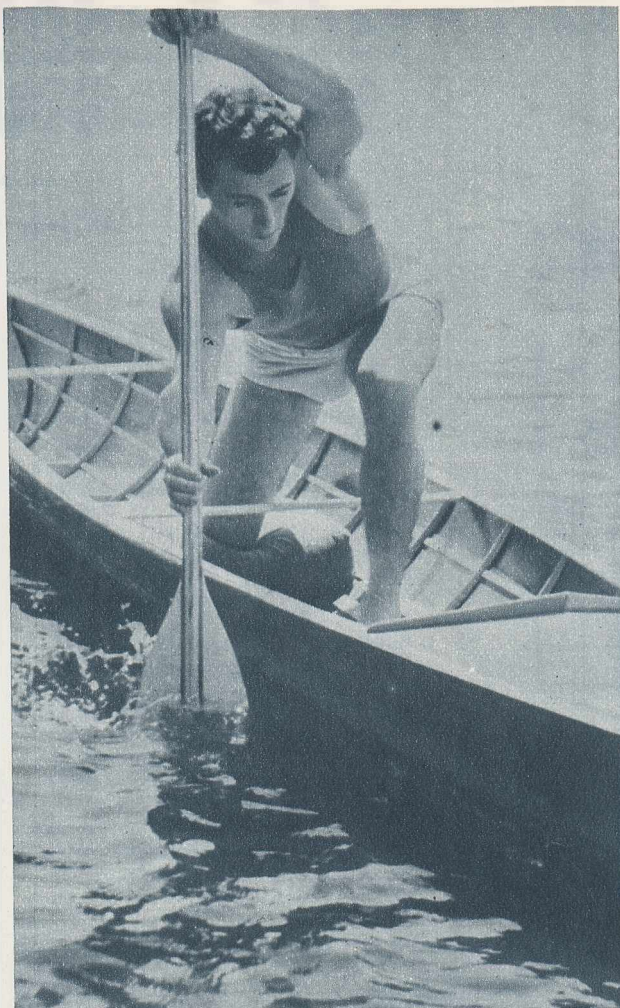
tință: : maestrul emerit al sportului Gh. Lichiardopol. Alături de el se află, pe același stand, maestrul emerit al sportului Iosif Sirbu. Știți ce discută ei în mod deosebit? Despre precizia ultimelor focuri la poziția culcat, picioare sau genunchi, despre noile adăugiri la arme și chiar despre... subiectul și realizarea scenică a filmului „Mama“...

Nu demult, pe poligonul Tunari, același pe care anul trecut s-a desfășurat prima ediție a campionatelor europene din atât de vechea istorie a sportului cu arma, au evoluat sportivi din opt țări europene (U.R.S.S., Italia, Danemarca, R. P. F. Iugoslavia, R. P. Ungară, R. P. Polonă, R. P.

Au început întrecerile la țalere.

Bulgaria, R.P. Română). Ei s-au întrecut pentru cucerirea titlurilor de campioni internaționali de tir ai R.P.R. Săcătând această competiție — prin valoarea participanților și importanța concursului — drept o adevărată avanpremieră a Jocurilor Olimpice, sportivii noștri i-au acordat cea mai mare însemnătate. Cei care au fost martori în acele zile ale competiției de la poligonul Tunari pot spune pe drept cuvânt că au asistat la verificarea posibilităților sportivilor noștri, în compania recordmenilor lumii, ai olimpiadelor și ai Europei și fără îndoială că au rămas cu un sentiment de înaltă mulțumire... Deși trăgătorii noștri nu au cucerit nici un titlu la Campionatele internaționale de tir ale R.P.R. (s-au clasat de două ori pe locul II), au dovedit totuși că au posibilitatea să-și îmbunătățească performanțele și să reușească victorii de preț. De altfel, ultimele lor rezultate obținute la antrenamente înaintea plecării sînt edificatoare în acest sens.

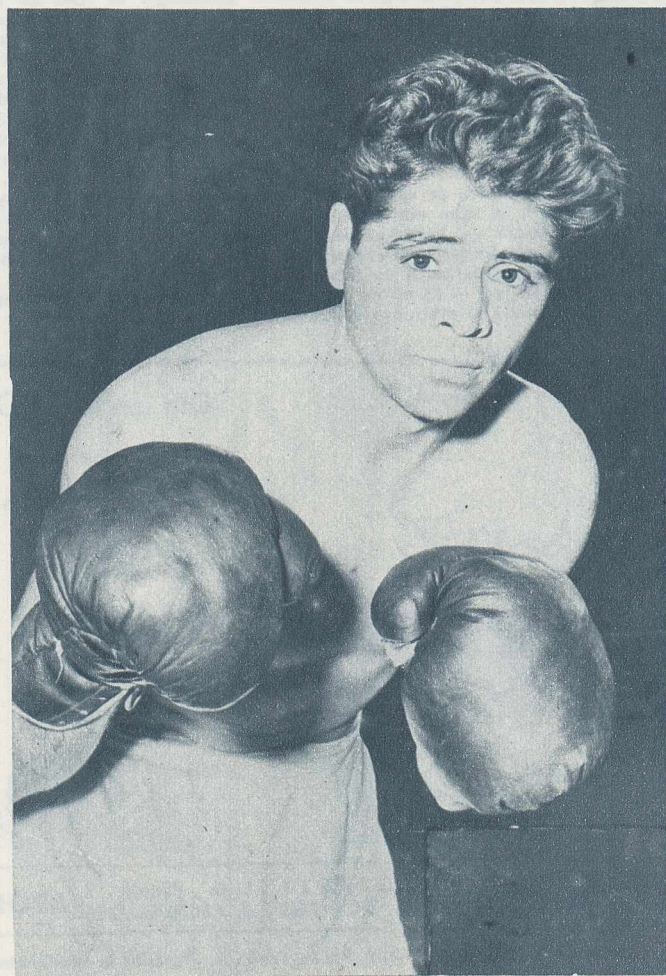
Leon Rotman, dublu campion la canoe simplu (10.000 m și 1000 m).

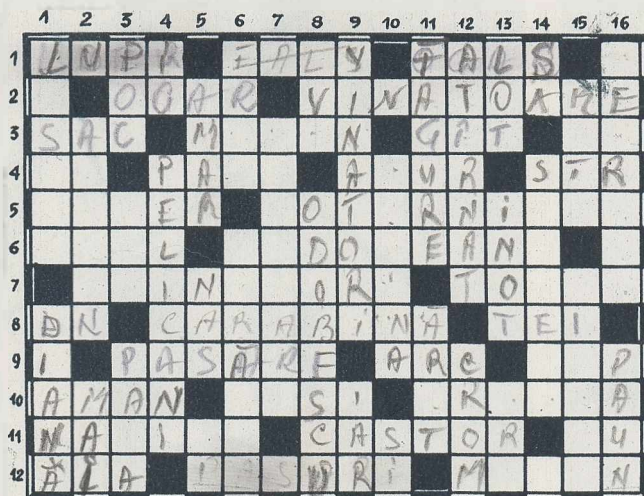
Simion Ismailciuc și Dumitru Alexe, campioni olimpici la canoe dublu viteză (1000 m).

Nicolae Linca, campion olimpic la box (categoria semimiioctet)

Campioni olimpici

VÎNĂTOARE

ORIZONTAL: 1) Cel mai mare și mai temut dușman al vînătorului din pădurile noastre (pl.) — Rănit de moarte — „Pseudo-kyneghetikos... tratat de vînătoare”. 2) Cîine gonitor a cărui întrebuițare la vînătoare a fost oprită în țara noastră. fiind foarte distrugător — „La...” poezie de G. Topîrcăanu. 3) E din piele sau din foale de cort și vînătorul îl poartă cu sine pentru a pune în el vînatul — Pasăre răpitoare — Grumaz — Literă chirilică. 4) Pronume — Numele laîn al păunului — Gen de broderie artistică — Stradă (abr.). 5) Tîntă zburătoare ce servește la antrenamentul vînătorilor în timpul cînd vînătoarea este oprită — Pasăre ceva mai mare decît un porumbel, vînat de bază pentru majoritatea vînătorilor. 6) Pronumele autorului cărții „Din lumea celor ce nu cuvîntă” — Autorul unor minunate „Povestiri pentru vînători și pescari”. 7) Colț de stîncă unde se prinde vînatul de munte (pl.) — Sac de piele în care se pune vînatul împușcat (pl.) 8) Dumitru Niculescu — Armă de foc — Arbore din ale cărui flori mirositoare se prepară un ceai parfumat. 9) Cele migratoare constituie un vînat prețios pentru țara noastră (sing.) — Armă veche de vînătoare și luptă — Plantă alimentară. 10) Renumit pictor român — Animale sălbatice pe cale de dispariție; pentru a le vîna este necesară o aprobare specială — Persoană care se distinge prin vitejie și curaj excepțional (fem.). 11) Pasăre de baltă de mărimea unui porumbel (pl.) — Mamifer acvatic vînat pentru blana sa prețioasă — Loca-

litate în Japonia. 12) Pronume demonstrativ (pop.) — Cel mai răspîdit vînat pe întreg cuprinsul globului —... Sibiak — autorul cărții „Emilia vînătorul”.

VERTICAL: 1) Pasăre de baltă cu pene negre (pl.) — Zeița vînătorii la romani. 2) Unealtă mare de pescuit de tip sovietic — Lună de primăvară. 3) Onomatopeia împușcăturii — Pește de apă dulce cu solzi mici — Localitate în Indonezia. 4) Ion Georgescu — Cea mai mare pasăre învînțată din țara noastră (pl.). 5) Cu gusul cireselor negre — Organ facial — Interjecție de mirare. 6) Cîine vîrgat cu alb și negru — Depozit de sare ce se așază în locurile care sînt frecventate de cervidee fiind foarte căutată de acestea. 7) Cerbi colonizați numai în pădurile de șes și dealuri cu coarnele în formă de lopeți. 8) Plasă mare pentru pescuit — Autorul cărții „Pseudo-kyneghetikos”. 9) Acel ce se îndeletnicește cu vînătoarea — Din nou. 10) Animal sălbatic fioros — Pronume. 11) Paslunea ursului — Rasele de cîini din această categorie au însușiri multilaterale. 12) Agățat — Metal alb, dur asemănător cu fierul. 13) Parcelă — Sportul... vidrei și al castorului — Măsură de timp. 14) Pronume — Sat în comuna Cîrpiți din raionul Iași. 15) Ana... campioană la aruncarea greutății — Autorul lucrării „Prima vînătoare”. 16) Verbul veseliei și al poveștilor vînătorești spuse seara în jurul focului — Pasăre cu penajul foarte frumos.

Cuvinte mai puțin cunoscute: PAVO — KU — PAGA

Să învățăm
STENOGRAFIA

de prof. Aurel BOIA

LECȚIA a XIII-a

SUFIXELE (I)

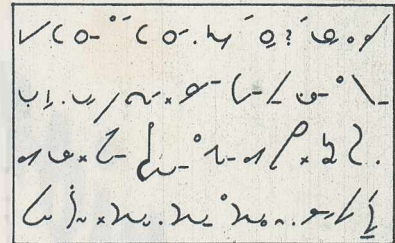
25. Sufixe se notează, ca și prefixele, prin semne speciale: **ȚIUNE, SIUNE, STIUNE, ZIUNE, CIUNE** printr-un mic *N* scris dedesubtul ultimei litere a radicalului (se folosește și pentru formele prescurtate **ȚIE, SIE** etc); **MENT, MINT, MINTE** printr-un mic *N* scris la dreapta, mai sus; **TIV (AT), SIV** printr-un mic *TT* scris la dreapta; **LOR, URILOR** printr-un *LR* scris la dreapta, mai sus.

26. Formele derivate ale sufixelor **ȚIUNE, MENT** și **TIV** se notează prin scrierea, în locul și pe locul sufixului respectiv, a literei sau literelor care formează adusul derivației (*ac-ționa-R, ac-țione-Z, ac-ționi-LOR* etc.) Terminațiile *ționat* și *mentat* se notează cu *tt*, iar *tivitate* printr-un *tiv* mai mare. Sufixele **ȚIUNE** și **MENT** se pot utiliza concomitent (vezi cuvintele *fermentație* și *raționament*).

relație	~	realmente	~	relativ	~
pașiune		pămînt		pasiv	
gestiune	{	cărților	{	fermentație	{
înelăciune	{	valorilor	{	raționament	{
acționar	~	acționăm	~	acțiunile	~
acționez	~	acționat	~	acțivilor	~
comentar	~	comentat	~	activare	~
comentez	~	activitate	~	activez	~

EXERCITIUL 23

(de citit, transcris și copiat)

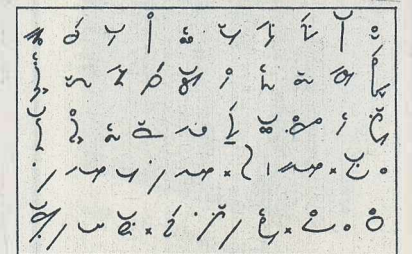
EXERCITIUL 24

(de scris în stenografie)

Produ(c)ție, regiment, cooperativă, caselor, sesiune, argument, intensiv, sugestie, frămînt, decisiv, condiment, condiționa, condiționare, condițional, condiționează, condiționat, condițiilor, par(l)amentar, motivare, alimentație, înțelepciune, compliment, împot(r)iva, transmisiune, necultivat, superstiție, circumscripțiilor, extracție, contracțiile, ocazie. Opoziția a făcut fără nici o rațiune afirmații agresive. Colectiv(ul) colecționează mater(ia)l documentar pentru dicționar. Ce distincție e între fundație și fundament, rugăciune și rugăminte?

EXERCITIILE 21-22

E necinstit să se ceară suprapreț. De ce e contra mea și mă contrazice neîncetat? A făcut un transport de contrabandă. Contro... a primit o circulară extrem de contradictorie. A cerut transferarea de nenumărate ori la externe. A transcris neatent și neîngrijit un extras dintr-o lucrare asupra comerțului exterior.

DEZLEGAREA JOCULUI APARUT IN NUMĂRUL TRECUT

Orizontal: 1) Timp — Suna — Mare. 2) U — Tutun — Idilic. 3) Ni — Son — Taică — R. 4) — Temerar — Ta. 5) Palata — Polon. 6) Aușel — Megafon. 7) Urui — Difuzor — C. 8) Zin — Monoton — Bi. 9) I — Ecu — Nun — Fon. 10) Aton — Fir — Just. 11) Ac — Medicamente. 12) Pagodin — Liliac. 13) Ara — Egal — Cîine.

Către cititorii noștri!

Pentru continuitate în primirea regulată a revistei „Flacăra”, reînnoiți-vă din timp abonamentele!

Cereți reînnoirea abonamentului pentru anul 1957 la oficiul postal în raza cărui locuiți, la factorul dv. postal sau la difuzorul de presă din întreprinderea în care lucrați.

Abonându-vă, vă asigurați primirea regulată a revistei.

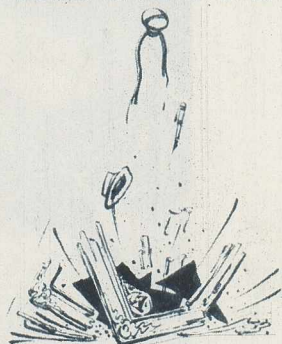
Protejatul

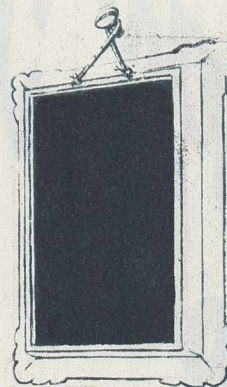
Din seria „PORTRETE”

desene de A. POCH

Unchiul nu mai e director!

Supărăciosul

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Postală 7
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE:

la toate oficiile postale din țară și la factorii postali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL
ABONAMENTELOR

3 luni: 9 lei
6 luni: 18 lei
un an: 36 lei

Primele zile de iarnă în Bucegi.

FLACARA
Nr. 23 (96) - 1 decembrie 1956

Pratai 150 50

